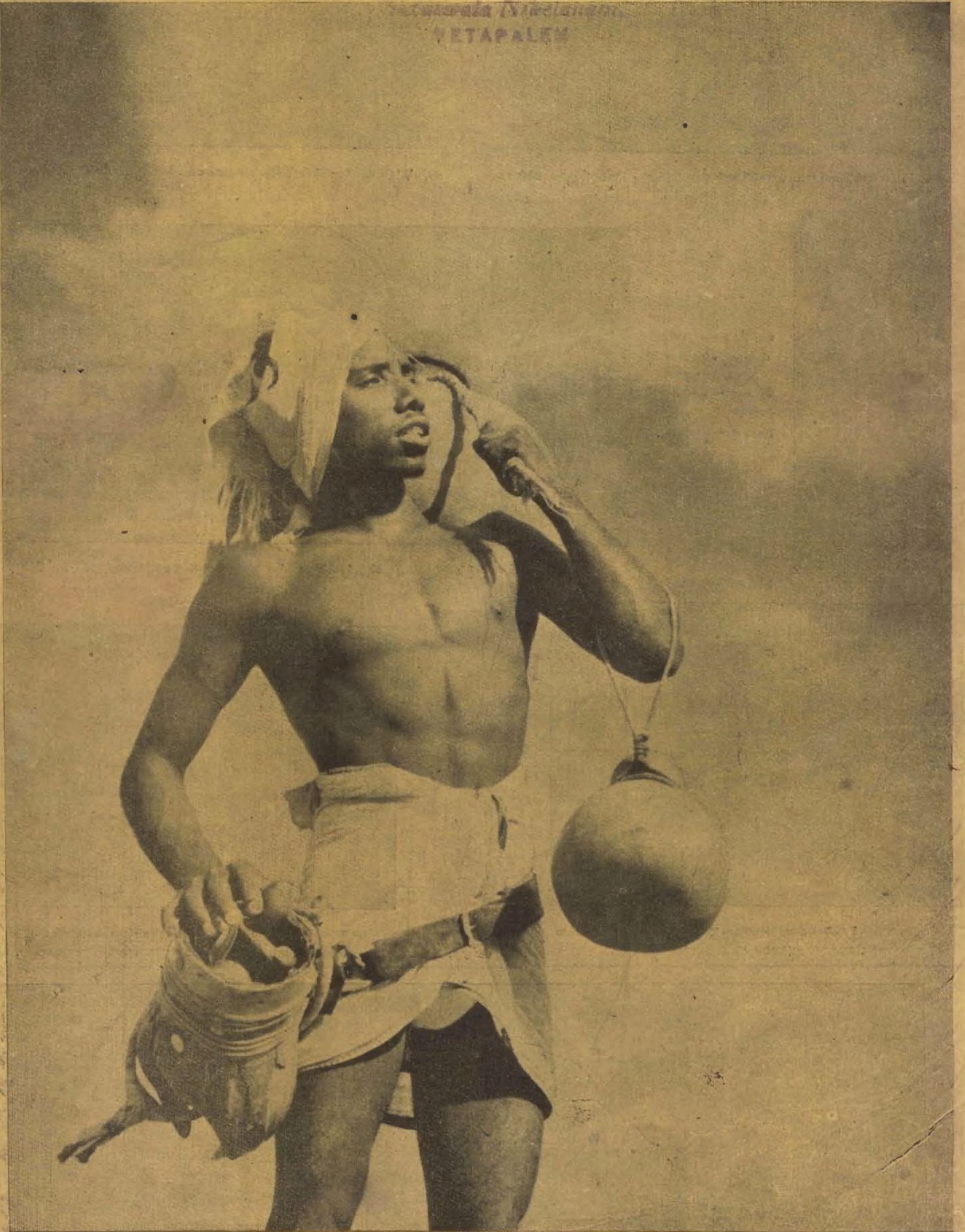

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

‘నష్టజీవనం’

7-1-48

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

వెల 4 అణాలు

అఖిలభారత మహిళాసమావేశ దృశ్యాలు

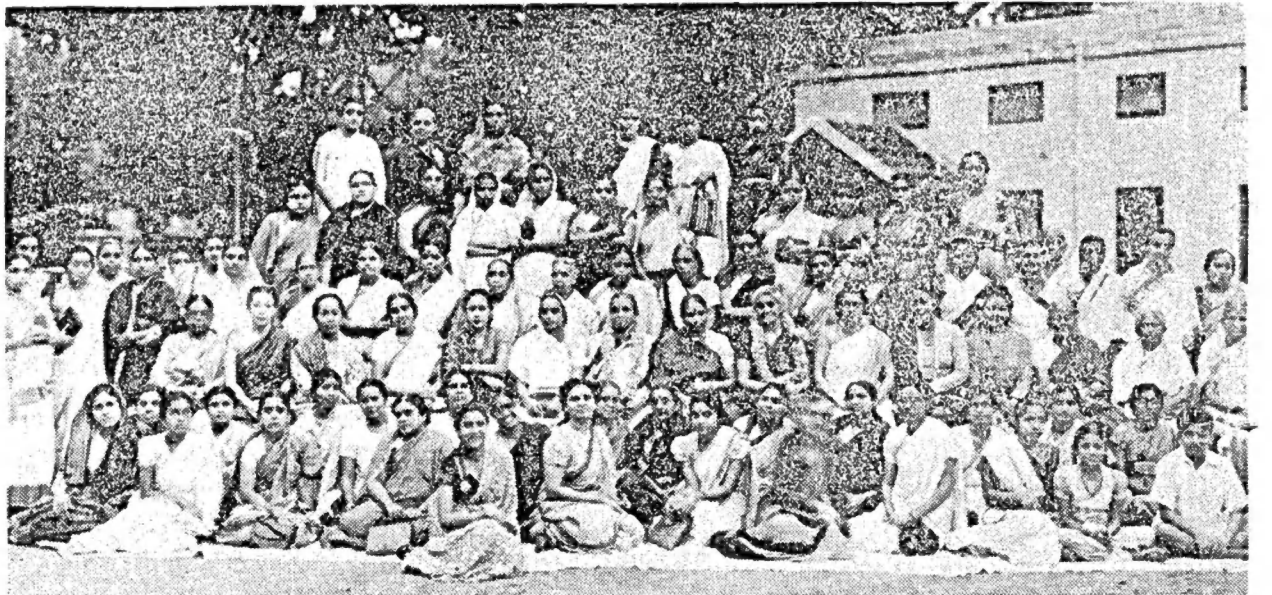
బొంబై ఎర్మ్ శ్రీమతి మెరిన్ లాంగారు సమావేశంలో వస్తుప్రదర్శన ప్రారంభోత్సవం జరిపారు.

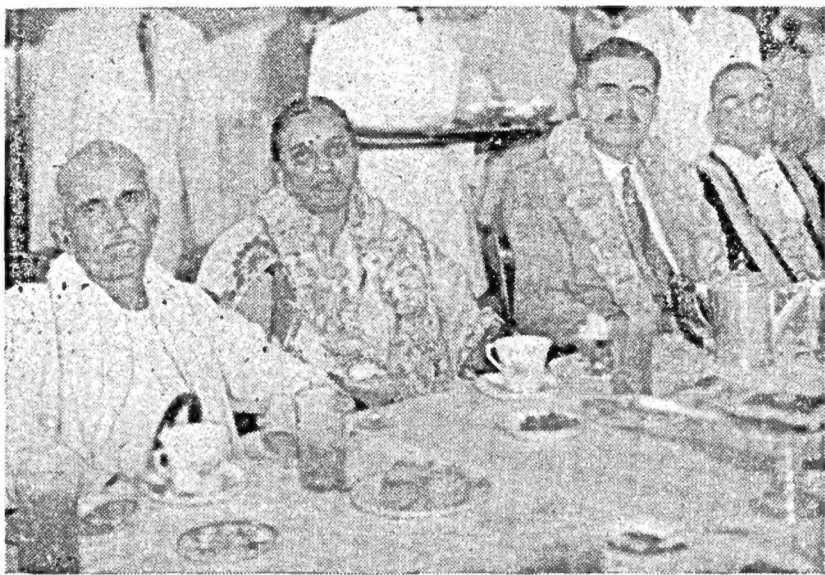
అఖిలభారత మహిళా శిశు దేశము మూలములనుండి వచ్చిన మహిళాప్రతినిధుల సమూహం

ఇండోనేసియా ప్రతినిధి ఉత్తమ సూర్యపర్య అఖిల భారత మహిళా సభలో పావర్ధ్వి సందేశాన్ని తెలుపుతున్న చిత్రం.

అఖిల భారత మహిళాసభ ప్రతినిధులకు, శ్రీమతి మంగళం సీతారాంగారు విందు చేసినప్పుడు తీసిన చిత్రం.

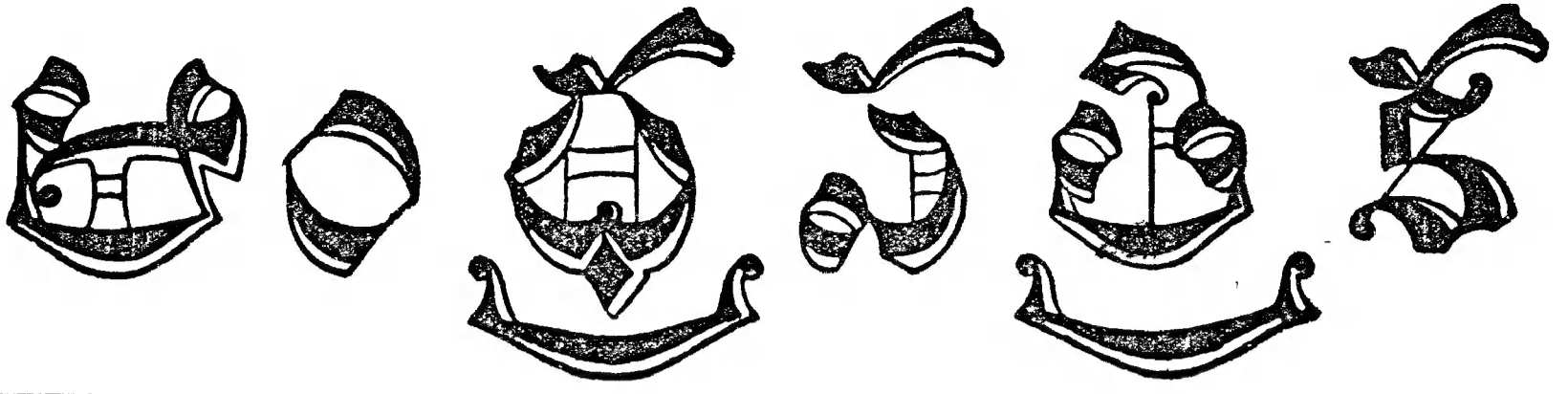
మహిళా సభాధ్యక్షురాలు శ్రీమతి అనసూ కూబాయి కాలేగార్కి మద్రాసు మేయరు విందోసంగా, గవర్నరు ప్రధాని కర్ల విందులో పాల్గొన్నారు.

మద్రాసు మేయరు మహిళాసభ ప్రతినిధులకిచ్చిన విందులో పాల్గొన్న, శ్రీమతి కమలాదేవి, మరీ యిద్దరు స్థానిక మహిళా ప్రతినిధులు.

అఖిల భారత హిందీసాహిత్య సమ్మేళనం వార్షిక సమావేశం ఈమధ్య హిందీనగర్ లో జరిగింది. ఆ సమావేశంలో ప్రముఖులు ఉపన్యాసాలు పుట్టి చిత్రాలివి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు రాధాకృష్ణ కైలాస్ గారు, సభాప్రారంభము యు. పి. ప్రధాని గోవిందవల్లభ్ పంత్ గారు, మఖన్ లాల్ చక్రవర్తిగారు, కె. యం. మున్షీగారు ఈ చిత్రంలో, వరుసగా, కనిపిస్తున్నారు.

సంవత్సర చందా రు. 12-0-0

విడివ్రుతిక లగాలు 0-4-0

ప్రతిబుధవార మున ప్రకటింపబడును

సంపుటము 40

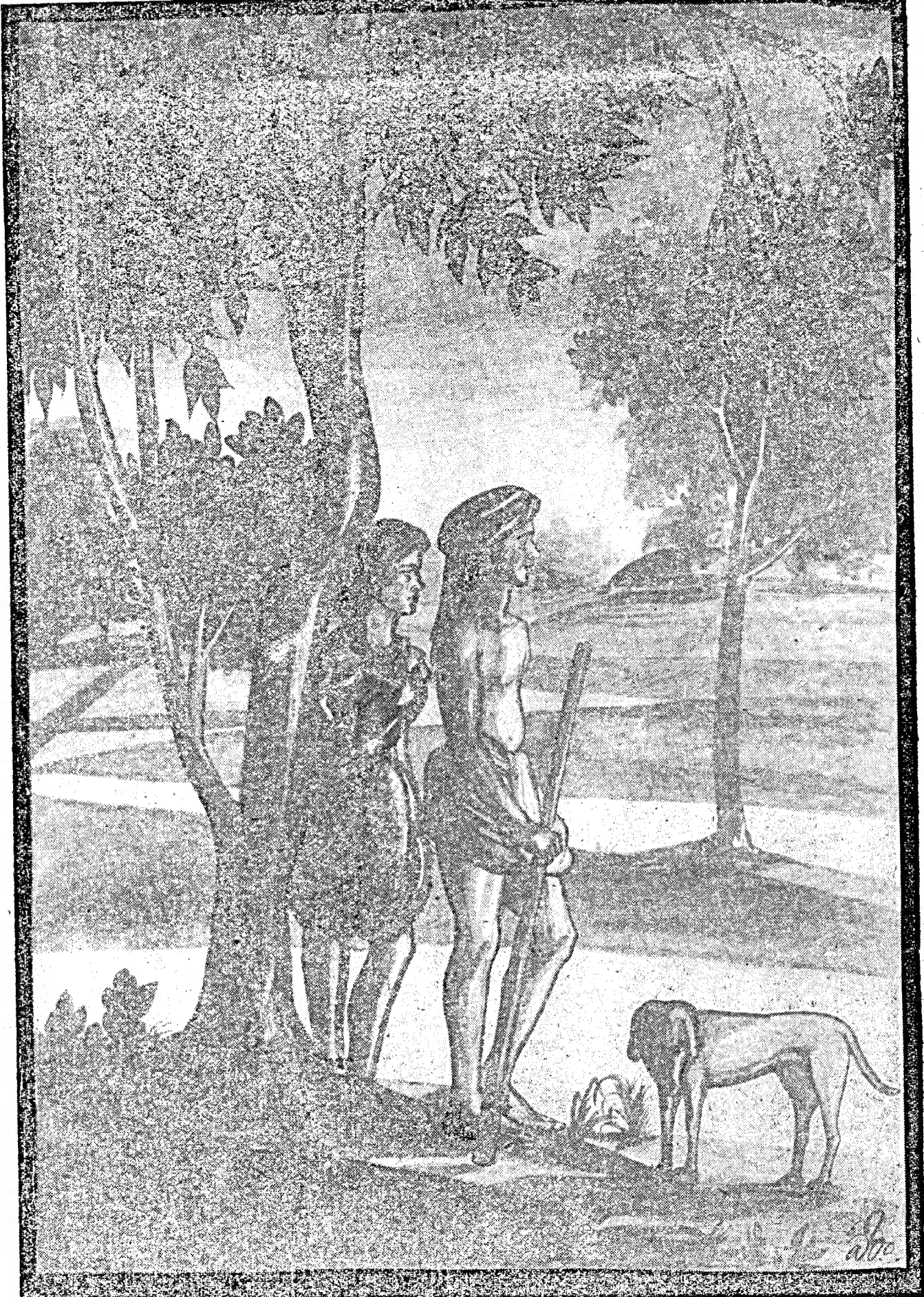
సంచిక 17

ఒరు శేయవి యొనరించిన నరవర! యప్రియము తన మనంబున కగు చా

నొరులకు నవి నేయకునికి ఐరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁ. (మహాభారతము)

Founder: K. NAGESWARA RAO.

సర్వజిత్తు సంవత్సర మార్గశీర్ష బహుళ ద్వాదశి బుధవారము

సేవకశ్రయము

ఆంధ్రపత్రిక

1948 నవంబరు 7-వ తేది బుధవారము

వికృతజాతి సమితికి ఫిర్యాదు

భారతప్రభుత్వము భద్రతామండలికి ఫిర్యాదు చేయుటతో మొన్నటి వరకు ఆంధ్రరాష్ట్ర సమస్యగా నున్న కాశీరాజ్ కలహమునకు అంతర్జాతీయ ప్రాముఖ్యత వర్పడినది. గత సంవత్సరము ఆగస్టు నెల 20-న కాశీరాజ్ పోరాటము ఆరంభమైనది. గత మాసాంతమున జమ్మూఖోరు రంధ్రములు జరిపిన దండగొండు భారత సేనలు తమను వెంటాడినపుడు పశ్చిమ పంజాబు సరిహద్దులో చేరి భారత సేనలపై ఏకభాటిగ తలపడ్డవలసివచ్చింది. ఎదురుకాల్చిన పాకిస్థానుపై పడున కాబట్టి భారత సైనికులు ఊరకుండవలసివచ్చెను. దండగొండు మాత్రము అక్కడ స్థావరము లేర్పరచుకొనిరి. పాకిస్థాన్ కినుక వారిని తరిమివేయక పోయిన, ఆత్మరక్షణకారకు పాకిస్థాన్ ప్రదేశముమీద ఆయుధములను ప్రయోగించక తప్పదు. దండయాత్రను చేయక తప్పదు. దీనికి తోడుగా కాశీరాజ్ ప్రవేశించిన 50 వేల దుండగొండుకు బదులు, ఇంకనూ లక్షకు పైగా పాకిస్థాన్ పైకి శిక్షణ పొందుచున్నట్లు భారతప్రభుత్వమునకు తెలియవచ్చినది. ఈ లక్షమంది కాశీరాజ్ పై ఏ క్షణమున వైన దండయాత్ర సాగింపగలరు. భారతదేశపు కోరికను పాకిస్థాన్ మన్నించలేదు కాబట్టి అక్కడ దండగొండు స్థావరములను ముట్టడించక తప్పని పరిస్థితి రాక తప్పదు. అందువల్ల దానికి ముందుగా భారతప్రభుత్వము వికృతజాతి సమితి భద్రతామండలికి ఫిర్యాదుచేసినది. పాకిస్థాను ప్రదేశమును తక్షణము ముట్టడించు ఉద్దేశము భారతదేశమునకు ఏ మాత్రములేదు. అయితే ఒకవేళ పరిస్థితి విషమించినట్లయితే భద్రతామండలి అభిప్రాయము తేలకమునుపే పాకిస్థాన్ దుండగొండు స్థావరములపై బడ సంఘటించదు.

ప్రధాని పండిత నెహ్రూ వివరించి నట్లు భద్రతామండలి చేయవలసినది, దుండగొండుకు సహాయము, ప్రోత్సాహము, మార్గసౌకర్యములు ఇవ్వకదని పాకిస్థానుకు చెప్పట తప్ప వేరుగ

లేదు. ఆ సంస్థ నిర్వహించవలసినది పరిమితకార్యము. భారత, పాకిస్థానులకు గల ఇతర విభేదముల ప్రసక్తి అవసరములేదు. కాశీరాజ్ కలహమునే పరిశీలించుటకు పాకిస్థాన్ అభ్యంతరము లేకపుట తమ నిర్దేశితమున వారికే విశ్వాసము లేదని వ్యక్తమగుచున్నది. భారత సైన్యములు ఉపసంహరింపబడిన దుండగొండు కూడను ఉపసంహరించుకోవలసినదని అడుగవచ్చునని లియూఖతాలీగా రనుట వల్ల గూండలు పర ప్రేరేపణ లేనివారు కాదని బోధపడగలదు. ఇక సమయమున వజీర్ షానునుండి సైన్యములనుపసంహరించుటతో పాకిస్థాన్ సేనలు మరింత ధ్రువపడుచున్నది. సర్ జఫర్ అలీ ఖాన్ గారు జనాగఢ్ వ్యవహారమును ఐక్యతాసమితికి సమర్పించెదమని సూచించిరి. కాని యీ రెంటికి సావధానములేదు. ఆ అంశమును పండిత నెహ్రూ విస్పష్టము చేసెను. కాశీరాజ్ లో భారతప్రభుత్వ ఆధిపత్యమును దుండగొండు తిరస్కరించిరి. జనాగఢ్ లో భారతప్రభుత్వము తనంతట తాను ప్రవేశింపక, ఆ సంస్థాన దివాన్ ఆధిపత్యమునందలి పరిపాలనా బాధ్యతను వహించినది. తరువాత యూనియన్ లో చేరు విషయమున స్టేబిలైటు జరుపదలచినది. అక్కడ ఉత్పన్నమైన తాత్కాలిక ప్రభుత్వమునకు భారతప్రభుత్వము ఆధిపత్యమున హామీ వున్నది ఏమీ చేయలేదు. కాశీరాజ్ భారత యూనియన్ లో ఒకసారి చేరిన పిమ్మట దానిని పునఃపరిశీలన చేయవలసినది లేనప్పటికి స్టేబిలైటు జరుప భారతప్రభుత్వము ఇష్టపడినది. అయితే ముందుగా మాత్రము, దుండగొండు వెడలిపోవలెను. అదిగాక, తిరుగబాటు చేసిన కాశీరాజ్ వాసులు వెడలిపోవలసినదని కోరలేదు. కాశీరాజ్ ప్రజలలో అధిక సంఖ్యాకులు ముస్లిములు అగుటవల్ల పాకిస్థాన్ కు ఆ సంస్థానముపై ప్రత్యేకాధికార మున్నదను లియూఖతాలీ ఖాన్ గారి వాదము అంగీకరించిన, ఇక దుండగొండు

ఎక్కడ ముస్లిములు అధిక సంఖ్యాకులుగ నున్న అక్కడికి దండయాత్ర చేయవచ్చుననే గదా? ఆ లెక్క ప్రకారము భారతప్రభుత్వము తన ప్రజను హైదరాబాద్ పైన, జనాగఢ్ పైన దండయాత్రను జరుపవలసివచ్చునగదా? ఇక ఒక సంస్థానము, ఒక రాజ్యము అనునది లేనే లేదు. అయినా స్థానిక ప్రజానాయకుడు షేక్ అబ్దుల్లా ఆధిపత్యమున ప్రభుత్వము నిర్మించ భారతప్రభుత్వము పూనుకొనినది. ఆతడు పాకిస్థాన్ కు పాతికా సందువల్ల భారత ప్రభుత్వము కీలుబొమ్మ అని వారి ప్రచారము! తన ప్రవర్తన సర్వవిధముల నిర్దుష్టమైన కారణముననే భారతప్రభుత్వము భద్రతామండలికి ఫిర్యాదుచేసి ప్రపంచ మంతటికి ఆ విషయము నిరూపించ సాహసించినది. పాకిస్థాన్ అయిష్టత వారి దోషము నకువిదర్శనము. అగ్రరాజ్యముల ఆంధ్రగృహ పాతికముగ నుండిన గాని పాకిస్థాన్ దోషిగా నిర్ణయింప బడక తప్పదు. కాశీరాజ్ సమస్య యెడల అగ్రరాజ్యము కు ఏ విధమైన అపేక్షయుండదని అనుకొనవచ్చును. కాని ఏమిలేని విషయములందు కూడ అపేక్షను సృష్టించు కొనవచ్చును. పాకిస్థాన్ బ్రిటిషు అధినివేత కూడలిలో ఉండునని ఈమధ్య జిన్నాగారు ఆశిపెట్టుట వల్ల బ్రిటను వారి కక్షయు వహించవచ్చును. అది కాక రష్యాకు వ్యతిరేకముగ బ్రిటను ముస్లిమురాజ్యములను దగ్గరికు తీయుచున్నది. కాశీరాజ్ ను విభజించిన బాగుండునని కొందరు బ్రిటిషు ప్రముఖులు సూచించిరి. పాకిస్థాన్ భారత దేశములకు సమష్టి ప్రదేశముగ నుండవలెనని మరి కొందరు సూచించిరి. బ్రిటను భద్రతా మండలికి ప్రతినిధి పర్యాయము సంపు విషయమున చేయు సన్నాహము చూచిన కాశీరాజ్ సమస్యను అసాధారణ సమస్యగ చేయ సంకల్పించినట్లున్నది. ఉభయ అధినివేతము కు సామరస్యము కుదిర్చి, పోరాటము నిలుపుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము సిద్ధముగ నున్నదని తెలియజేయబడినది. కాని దుండగొండుతో తనకు సంబంధము లేదని సుస్పష్టముగా పాకిస్థాన్ లో పోరాటముననే లేదు. దుండగొండుతో పోరాటము సాగుతునే యుండగలదు. నిర్ణయింప బడవలసినది పాకిస్థాన్ దుండగొండుకు సహాయము స్థావరము ఇవ్వ కూడదనునది మాత్రము. పండిత నెహ్రూ చెప్పినట్లు నలహా నివ్వమని బ్రిటనును ఎవరును అర్థించలేదు. ఇతర ప్రభుత్వములకు తెలిసినట్లే వారికి కూడ తెలియజేయబడినది. స్టేబిలైటు ఏ పరిస్థితిలో జరుగను, అప్పుడు ప్రభుత్వము ఏ పద్ధతిలో నుండుననునది కూడ ప్రస్తుత సమస్యకాదు. దాని విషయమున భారత ప్రభుత్వము తన వైఖరిని ఇది వరకే తెల్పి చెప్పినది. ఈ విధమైన సంకోచములను లేవనెత్తి ఉభయలయెడ తనకు మిత్రభావమున్నదని, బ్రిటను పడే పడే చెప్పట వల్ల వారి

ఆంతర్యమును గురించి శోచించవలసివచ్చుచున్నది. తమ ఆధిపత్యము వదులుకొనినా, భారత ఆంతరంగిక విషయములందు ఇంకనూ ప్రసక్తి వదులుకొనలేదని విచిత్రమగుచున్నది. ఈ అంశమేగాక మరికొన్ని విచిత్ర విషయములకూడ వెల్లడికావచ్చును.

దేశభాష

స్వాతంత్ర్యప్రాప్తితో భారతదేశమంతటిని ఏకభాషాసామరస్యము దవలె నను విచారణ మినుకు దీనినది. ఆంగ్లభాష, ఆంగ్లభాష, ఈ రెంటికి ఆ విచారణ సంబంధ ముహించుకొని ఆంగ్లభాషయే పాఠశాలమునకు విన్నామను అభిప్రాయపడినది. విదేశసంస్కారమును స్వీకరించుటకును విద్యుదయకును కూడ స్వతంత్రమై నిల్చినప్పుడు, కేవలము తిరస్కృతిహామననే మన స్వతంత్ర వ్యవస్థ నెట్లాటిదనికొనవలసిన దుస్థితిలో మనము లేమని గ్రహించుట ఉత్తమము. ఆంగ్లభాషపై ఇంతవరకు మనకు వ్యగ్రతాపమున్నదో (మనకు దానినకన మేర్పరచిన దను ఉన్నామును మరదలదో) రాష్ట్రములందు మాతృభాషల సంపూర్ణవికాస ముండికొనటకు చాలవరకు అభ్యంతరముగా నిలిచినప్పటికీ కారణముపై ఉండుట మాత్రమే న్యాయము. ఇప్పుడు మాతృభాషలను రాష్ట్రము లభివృద్ధి చేసికొనవలసియున్నది. రాష్ట్రములలో మాతృభాషలే రాజభాషలై యుండవలసియున్నది. స్వాతంత్ర్య వ్యవహారము లన్నియు మాతృభాషలలోనే జరుగవలెననియే ఆందోళన వాంఛించుచున్నాము. కాని నేడు సర్వజీవితరంగములలోను విద్యావంతులు, వృత్తి నిపుణులు అయిన వారందరూ, ఈ నూట ఏబది ఏండ్ల సంస్కృతివలముగా లభించిన ఆంగ్లభాషాజ్ఞానముతోనే ఆ నైపుణ్యమును, విద్యను సముపార్జించినవారగు మనకు, ఇంకను అధునికీకరణమున కవసరమైన జ్ఞానము చాలా సంపాదించుకొనవలసినది. ఆంగ్లభాషాజ్ఞానమాత్రమునే లభ్యమగు స్థితిలో ఉన్నది. అందుచే రాష్ట్రభాషలను పుష్కరమొనర్చుకొని, అధునిక యుగము కన్యాయముగ నట్లు చేసుకొనుటకుకూడ ఆంగ్లభాషాసంస్కరణము విద్యావిధానము లన్నిటిలోను ఇకా చాం కాలము వరకు అవసరముగ నున్నది. న్యాయశాస్త్రపర్యాది విషయములలో కొంతకాలమువరకు ఆంగ్లమును విడనాడుట అసాధ్యమని ఈ రాష్ట్ర న్యాయవాది సంఘమువారు ఇందరులో సమావేశమైనపుడు తమ అభిప్రాయమును వెల్లడించిరి. సాంఘికమూల శాస్త్రములోనే ఇట్లుండగా, ఇంజనీరింగ్, డ్యాకింగ్ మొదలైన, మాతృభాషాస్థాయిపై ములైన సరిగా లేని జీవనరంగములలో ఆయా భాషలను పెంపొందించుకొనువంతవరకు ఆంగ్లభాషకు వివాదోద్యోగ స్థానమంతగలదో వేరుగ చెప్ప నక్కరలేదు; అంత రాజీయభాషగకూడ మన కాంగ్లభాష తప్పక పరియగుచున్నది. దేశమంతట ఒక సామాన్యభాష ఉండవలె నను ఆదర్శము సమజసమే. నేడు మన నాయకులు, మహాత్ములూ హిందూస్తాని కాస్తాన మాదేశీయులును, హిందూస్తానీ భాషయే భాషగాలేదో ఉన్నది. ఆ భాషకు తిప్పుట రెండుదవలెనే ఒకటి భాషతో తెలియని స్థితిలో గొరిగోకముతో ఉన్నది. ఈ భాషను రాష్ట్రములో పెంపొందించుట కూడ మాతృభాషల అభివృద్ధి నిరోధకముగ నుండనట్లు, స్వీయమో, తృతీయమో, మైన స్థానమీయవలసియున్నది. సజీవభాషయై యుండనిదో ఆంగ్లముపైనే మాత్రమింకను సగల పాఠశాలము, విద్య, సంస్కృతి, జీవణము, సాంస్కృతికత, భాషాసంపద సంస్కృతిభాష కుడియింటెడిది. ఇప్పటికైనను ప్రభుత్వపరమమున్నదో భాషాదేశలో ఉన్న హిందూస్తానీ భాషను స్థానమును స్వీకరించి, అధునికకాలమునకు కావలసిన మార్పునంది పెంపొందించుటకు సంస్కృతిభాష కున్న పాకర్యము మరే భారతీయభాషకును లేదని చెప్పవచ్చును. సంస్కృతభాషలోనూ సంస్కృతముపా తెలుపవే. అందుచే ప్రభుత్వపరమము యున్నదో, దేశభాషయగుటకు తగిన దార్శనము, పురాణము, సాహిత్యసంపద, దేశసంస్కృతి విశేషము, సాంస్కృతికతకూడ సంస్కృతిభాషకే ఎక్కువగా ఉన్నది. కాలాల్లా విద్యావంతుల వరకును గల విద్యార్థులన మండలియ మాతృభాషలోనే ముఖ్యముగా జరుపుకొనుచు ద్వితీయ భాషాస్థానమును, ఆంగ్ల సంస్కృతములకు సమానముగా నిచ్చి, విద్యార్థులుగా నిర్వహించవలసివిగా చేయుటలోనే నేటి మన పురోగమమున కాస్కార మెక్కువ యున్నది.

నేటి ప్రసంగం :

1947 ప్రపంచ రాజకీయాల సింహవలోకనం

క్రీస్తుశక కాలమానం ప్రకారం అనంతకాల ప్రాచీనంగా ఒక సంవత్సరం కలిసిపోయింది; మరొకటి ప్రారంభమైంది. చూడండిగానే 1947 వ సంవత్సరంలో 365 రోజులు గ్రెగరియన్ క్యాలెండరు, 1948-వ సంవత్సరం ప్రారంభమైంది.

యావద్భారతవారిని దృష్టిలో పెట్టుకొని చూసినా, ప్రశ్నించే అంశం ప్రజల దృష్టిలో పెట్టుకొని చూసినా 1947 అతిప్రధానమైనది, చరిత్రాత్మకమైన సంవత్సరమనే చెప్పవలసివుంటుంది. ఇది నలభైఐదు అంతర్జాతీయ లక్ష్యాలు చిరకాలవాంఛనైన స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించిన సంవత్సరం. ప్రశ్నించడానికి ఇప్పుటికి మూడు దశాబ్దాలైనప్పటికీ పరిశీలిస్తున్న ఆంధ్రప్రజల పురోగమనమార్గం ఆకాశంతులతో కలిసి పరిశీలించిన సంవత్సరం. ఆంధ్రప్రజల పాలిటికి మంచి దన్ను చేచుకొని రాజమార్గం. ముందున్న దే జ్ఞప్తంపెట్టవలసివస్తుంది.

అడిగితేగాని అమృతమీరకెట్లు. ఇప్పటి వరకూ పట్టుదగా అడిగినవారూ లేరు; అడిగినా అలకించినవారూ లేరు పరాయిభ్రతుల పాలన కల్ల ఆంధ్రుల కోడన అంశం కోడనమైంది. పరాయిభ్రతులు, అయినవారికి అమృతం, కానివారికి కంచాలలో వడ్డించారు. 1928 లో మైకెక్ మింక్ వచ్చినప్పుడు, భారతదేశ స్వాతంత్ర్యాన్ని ప్రధానంగా ఎంచిన ఆంధ్రులు ప్రతికూలప్రతిస్పందనలు జరపకపోతే, ఏమై వుండేదో మరి! అయినదేమో అయిపోయింది. ఇన్నాల్ గా గోచరించిన మార్గం ఆంధ్రులకు ఈ వాడు ముప్పై ఏండ్లగా గోచరించిన ముప్పై ఏండ్లు అయిదు సంవత్సరాలగా ముగిసినవిగా పరిగణించిన ఆంధ్రరాష్ట్రవాంఛ అచిరకాలంలోనే పూర్తిమీదగా కనబడుతున్నది. ఆంధ్రుల జాతకం ఇంత ఆకాశవాణిగా దృఢీకరణ కావడానికి అధినితర శాసనసభలో భారత ప్రధాని నెహ్రూ 1947 నవంబరు 27-వ తేదీన చేసిన ప్రధానప్రకటన ముఖ్య కారణం. ఆంధ్రుల ప్రశ్నిక రాష్ట్ర వాంఛ సంతృప్తిగా సంతృప్తి నడచినది, మిగతా భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాల స్థాపనవిషయంలో వున్న అడ్డంకులు ఆంధ్రరాష్ట్ర స్థాపన విషయంలో లేనీ ప్రధాని నెహ్రూ, ఆచార్య గోగి నేని రంగాగారు చేసిన అత్యంత ప్రశ్నకు సమాధానం ఇస్తూ తెలియజేశారు. నూతన భారత రాజ్యాంగంలో ప్రశ్నికాంక్ష రాష్ట్రాన్ని సమైక్య చేయడం ముఖ్యమైంది కూడా అన్నారు. కొత్త రాజ్యాంగ ఆచరణతోపాటుగాని, లేదా అంతకుముందే గాని ఆంధ్రరాష్ట్ర స్థాపనకు సరికొద్ద నిర్ణయ సంఘ స్థాపన ద్వారా మన కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉపకరిస్తుందన్నమాట.

అచిరకాలంలోనే ప్రశ్నిక రాష్ట్ర వాంఛ సంతృప్తికరం కాబోతున్న ఈ సమయంలో ఈ రాష్ట్ర సాధన భాగిని ఎవరికి చెందాలనే ప్రశ్న ఉత్పన్నమవుతున్నది. ఈ విషయంలో మన ప్రముఖ నాయకుల మధ్య కొంత పొటి కనిపిస్తున్నది. ఒక వైపు రంగాగారు, ప్రకాశంతులు గారు, మరొకవైపు మన రెవెన్యూమంత్రి కళా వెంకటరావుగారు, డాక్టరు పట్టాభిగారు అందరూ ఇందులో ప్రశ్నిక ప్రధానమైన చూపి పనిచేస్తున్నారే. ఎవరు ఏమనుకొన్నప్పటికీ 1946 డిసెంబరు 9 వ తేదీన భారత రాజ్యాంగసమితి సమావేశం ప్రారంభమైనప్పటినుంచి డాక్టర్ పట్టాభిగారు చూపించిన ఆసక్తి, కనబరిచిన శ్రద్ధ, కాంగ్రెస్ అగ్ర నాయకులను నైతం ప్రతిఘటించినా దీక్షతో చేసిన కృషి అందరికీ తెలిసినవే. అందువల్ల రాష్ట్ర సాధన విషయంలో అగ్రతాటూలాన్ని మన పట్టాభి పీఠారామయ్యపంతులుగారికే ఇవ్వక తప్పదు. ఆంధ్రప్రజలు దీనికి అన్ని విధాలా కృతజ్ఞులు.

ఇప్పటివరకూ ఎవరికి వుట్టిన బిడ్డరా అన్నట్లున్న ఆంధ్రరాష్ట్ర సమస్య తలచి తలచుకుంటూ పూర్తిమీదగా ముగిసినదంటే, ఆంధ్రుల ప్రవాణి కూడా మరలిపోతున్నదన్నమాటే. గ్రామీణి మారిపోతుంది, అడిగిన వి, అడగని వి, అడగడం మరొకటి అన్నీ ఏకకాలిన అపలీలగా సంప్రాప్తించడం సమాజం. దీనికి కాల ప్రభావమే కారణం.

ఒక్క ఆంధ్రజాతికేకావడా సమస్త ఆసియాఖండానికి ఆకాశాభ్యుదయ కలుగుతున్న రోజులు ఇవి. బర్మా, సింహళ, మలయా, ఇండోనేసియా, ఇండోనేసియా ఒకానొకప్పుడు ఆంధ్రవీరులు సంచరించిన రంగంగాలు. ఆంధ్ర చక్రవర్తులు, మహాపురుషులు మహానృత సందేశాల్తో ముగిసిన పుణ్యభూములు. ఇది తూర్పు ఆసియాఖండం పాశ్చాత్య దాస్యబంధాలను తెంచుకొని తన పవిత్రస్వాతంత్ర్యకాంక్షను తీర్చుకోబోతున్న కర్మసమయం.

మన పొరుగువున్న ఒకప్పుడు మనదేశంలో ఒక భాగమై పూర్తిగా ఈ నెల 4-వ తేదీన, దాదాపు డెబ్బై సంవత్సరాల బ్రిటిష్ దాస్యం నుంచి బయటపడి స్వాతంత్ర్యాన్ని స్థాపించుకొన్నది. ఇదేవిధంగా వచ్చే నెల 20-వ తేదీన సింహళీస్థం స్వతంత్రప్రతిపత్తిని పొందబోతున్నది. మలయాలో కూడా ఈ సంవత్సరం ఫిబ్రవరి మాసంలోనే కొన్ని రాజ్యాంగసంస్కరణలు ప్రవేశపెట్టబోతున్నాయి.

భారతదేశంలో ఇదివరకు జరిగిన స్వాతంత్ర్యోద్యమం తోనూ, ఇండోనేసియా, ఇండోనేసియాలో ప్రస్తుతం జరుగుతున్న ప్రజాసమరాలతోనూ పోల్చి చూస్తే, బర్మా, సింహళ ప్రజల స్వాతంత్ర్యోద్యమం చరిత్రలో అంతగా వన్మెగాని, వాసగాని కనబడక పోవచ్చు. ఐనప్పటికీ బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య వాదులు పాలకులక్షేమం కోసమే అనండి, లేదా స్వీయక్షేమం కోసమే అనండి, అడిగాక పోతే ప్రపంచ పరిస్థితుల వల్లనే అనండి భారతదేశం నుంచి తప్పకున్నాడు. బర్మా సింహళాల నుంచి తప్పకొంటున్నాడు.

ఆసియా ఖండదేశాలనుంచి క్రైస్తవజాతి వారు నిష్క్రమిస్తున్నారంటే, ఈ దేశాలు ఈ వాడు ప్రశ్నికంగా చెప్పక తగినంతగా చేసిన ఘనకార్యాలేమీ లేకపోవచ్చు. దీనికి కారణాల తరబడిగా పాతుకొనిపోయి పీల్చి పీల్చి చేసిన పాలకుల బలమైన కారణమైవుండాలి; లేదా పాలకుల సీరసస్థితి అయినా కారణం కావాలి. సామ్రాజ్యశక్తుల దాస్యశృంఖలలలో పడిన ప్రజలు తిరిగి ప్రపంచంలో తలపెట్టడం ముఖ్య సాధ్యంకాదు. యథాస్థితికి రావడానికి కొంత కాలం పట్టి తీరుతుంది.

మానవచరిత్రలో 1947-వ సంవత్సరం మహాత్మ్యమైనదిని చెప్పవలసివుంటుంది. ఈ సంవత్సరంలో సంధించిన సానిక, జాతీయ, అంతర్జాతీయ సంఘటనలు పరస్పరాధీనమైన ఒకదానిలో ఒకటి దూరదర్శిని చట్రాలలాగా ఇమిడిపోయేలాంటివి.

ఇరవైయర శతాబ్దంలో సంధించిన చరిత్రాత్మక సంఘటనలలో రెండోరెండు అతి ప్రధానమైనవి. ఒకటి: 1917 నవంబరులో జరిగిన మహా విప్లవం ద్వారా రష్యాపాధించిన దాస్య విమోచనం; రెండు: 1947 ఆగస్టు 15 న జరిగిన భారతదేశ స్వాతంత్ర్య సంస్థాపన. ఇవి రెండూ 20 వ శతాబ్దపు ప్రజావాణిని ప్రతిధ్వనింపజేసే అమాలు సంఘటనలు.

రష్యా మహావిప్లవానికి నాయకుడు లెనిన్. భారతదేశస్వాతంత్ర్య సాధకుడు గాంధీజీ. ప్రళయ జంభామారుతాలు వీచినప్పటికీ మొదటిదాన్ని నిలబెట్టినవాడు, నిలబెడుతున్నవాడు

మార్క్స్ స్టాలిన్. రెండవదాన్ని నిలబెట్టినవాడు నెహ్రూ.

లెనిన్ మహాశయిని ఉద్యమం, క్రామిక లోకానికి ఆశ: ఇచ్చిన సందేశం, గాంధీ మహాత్ముని ఉద్యమం, భారతప్రజానీకానికి ఆయన ప్రబోధిచ్చిన దిక్సంకేతం ఇవి రెండే ఈ 20-వ శతాబ్దానికి విశిష్టచిత్రాంశాలు.

కర్మసాధన అంశాన్ని విశ్లేషించి అయినా నీ హక్కులు నీవు నాధించుకోమన్నాడు లెనిన్. ప్రతిమానపునీకే ఉత్తరం, అహింస, ఇవి రెండే మహాస్త్రా లంటాడు మహాత్ముడు. ఈ రెండు సందేశాలకు లక్ష్యం ఒకటే అయినప్పటికీ పద్ధతులలో ఓపికతో భేదాన్ని వున్నది.

లెనిన్ మహాశయిని ఉద్యమాన్ని ఎదిరించింది నియంతృత్వం. గాంధీజీ ఉద్యమాన్ని అరికట్టడానికి ప్రయత్నించింది సామ్రాజ్యత్వం. ఈ రెండు తత్వాలు ఈ వాడు ప్రపంచంలో పుట్టకముందే వున్నాయి. ప్రపంచ సంగ్రామం ఫలితంగా దేశదేశాలలోనూ విశ్వంలోనూ విజృంభించిన ప్రజాస్వాతంత్ర్య నైకమే ఇందుకు కారణం. విశ్వరూపంలోనూ నిరంకుశత్వం, సామ్రాజ్యత్వం నశించినవాడు ప్రపంచంలో మిగిలింది, మిగిలేది గాంధీజీ, లెనిన్ మహాశయిల దిక్సంకేతాలే. ఇందుకు తిరుగులేదు.

గాంధీజీ దిక్సంకేతాన్ని, పవిత్రధర్మ సూత్రాలను సంపూర్ణంగా అవగాహన చేసుకొని, అందరూ ఆచరించినవాడు దేశం సర్వసాధికమై, కాంతిప్రదంగానే వుంటుంది. వివిధ వర్గాల మధ్య, వివిధ దేశాల మధ్య ఎట్టి సంఘర్షణకూ అవసరంగాని, అవకాశంగాని వుండదు. భారతదేశం పుణ్యభూమి. ధర్మసంస్థాపనార్థం అనేక మంది మహామహాత్ములు అవతరించారు; అవతారాలు చాలించారు. ఐతే ఏదో ప్రపంచాన్ని గాని తాత్కాలికంగా శాశ్వతంగా, సమగ్రంగా అవగాహన చేసుకొని ఆచరణలో పెట్టి చూపగల శక్తిగాని, సామర్థ్యంగాని మానవజాతికి లేవనీ సంగతిని ప్రపంచచరిత్ర చాటుతున్నది. ఏ ఒక్క మతాచార్యుడి సందేశాన్ని నా సాంకంగా అర్థంచేసుకొని ఈ, చ, లు తప్పకుండా అనుసరించినవాడు మానవులలో పరస్పర వైరుధ్యానికి గాని, సంఘర్షణకు గాని అవకాశమే వుండదు; వుండబోదు. ఆ విషయం గ్రహించలేకనే భరతవర్షం ఈ సంవత్సరం మధ్యంలో భయంకరమైన రక్తపాతానికి గురి అయింది. తలుచుకుంటే గండలు బద్దలపోయే సంఘటనలు జరిగినవి. ఆగస్టు 15 భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం ప్రాప్తించిన దినం. అదే భారత మాత ముక్కులై పోయిన దుర్దినం కూడా. ఇందులో మంచితో సంతోషించలేక పోయినాము; చెడ్డకు ఆహూరించినూ లేకపోయినాము. గోరమ బద్దలైతరావత, ఏ నుక్రీస్తు తర్వాత తిరిగి అహింసాధర్మాన్ని అనుసరిస్తూ ప్రబోధిస్తూ

మహాత్ముడు మన మధ్యం లో జీవించివుండగానే 'అల్లాహ్ అక్బర్' అనే మహమ్మదీయుల, 'వికోవారాచో హరి' అనే హిందువులు కురుక్షేత్రంలో కురుపాండవులవలె కొట్టుకొని, ఈ పుణ్యభూమిలో రక్తప్రవాహాలను పారించారు; గుండెలు అలవిటిల్లిపోయే ఘోరదుర్మతలు, దౌర్జన్యాలు దేశమంతటా జరిగినవి. వీటిని తలుచుకొంటే, మహామహుల దిగ్విసంకేతాలలో, నేటికీ మిలుగు మిలుగు ముంయన్న ఆకాశ్యాగ్ని ఆరిపోతుందా ఏమిటో విస్తుంది. లోకాన్ని ముఖ్య భవంతులని లక్ష్యింపవలసిన మన వేదమంత్రంలో ఇంత దౌర్జన్యంకూడా ఇమిడివున్నదా అని కొందరు ముక్కు మీద మేలు వేసుకోవచ్చు. ఉంది, అని చెప్పడమే సబబేమో. దాయాదులను చంపననీ, నాకీ నెత్తురుకూడుకద్దరి కురుక్షేత్రంలో అత్రు సన్యాసం చేసిన అగ్రమణి శ్రీకృష్ణుడు బోధించిన గీతారాస్యంవల్ల సంధించింది భారతయుద్ధం. చివరకు జరిగింది సర్వనాశం. కురుక్షేత్ర భస్మ రాసులగా మిగిలిందే ఆర్యధర్మం. ఆ సంప్రదాయానుసారంగానే నిర్వహిస్తున్న దమకొన్న ఆర్య మతసంప్రదిబలనో విజృంభించగలవని రుజువువున్నది. ఆసియాఖండ మంతటికీ ఈ ఆర్య ధర్మమే పట్టుకొమ్మ. అస్సీరియా, బాబిలోనియా, ఈజిప్టు, గ్రీకు, రోమ, మొర్రాకో ఇత్యాది ఖండాలతరాలకు సంస్కృతిని ప్రసాదించింది ఈ ఆర్యధర్మమే. ఐతే, ఒకానొకప్పుడు ఆక్కడ విజృంభించి కాల గర్భంలో కలిసిపోయింది. ఐతే ఈ సంస్కృతి పాశ్చాత్యుల దండయాత్రలకు నైతం తట్టుకొని నేటికీ ఒక్క భారతదేశంలోనూ, వైవాలోనూ మాత్రమే ఇది నిలచివున్నది. ఈ వాడు వైవా కూడా ఆంతరంగిక ఆకాంతికి ఆలనాలమై పోయింది. ఆక్కడా భారతదేశంలో మాదిరిగా తర్వాత సంస్కరణ సాగుతున్నది.

భౌతిక సూత్రాల మీద ఆధారపడిన రష్యా తత్వం ప్రజానీకానికి ఒకవిధమైన వికాసాభ్యాసం ప్రసాదించినమాట వాస్తవం. అన్నరస్త్రాలకు ఆక్కడ లోటులేదు. ఐతే మొన్న రెండు బ్రిటిష్ ప్రధాని అట్లీ చేయిన ప్రపంచంలో చెప్పింట్లు ఆ ప్రజలకు ఆత్మస్వాతంత్ర్యం, మనశ్శాంతి జిజ్ఞాస ఏపాటి వున్నవో ఎవరు చెప్పగలరు? ఆధ్యాత్మికతత్వాలమీద ఆధారపడిన ఆసియా ఖండతత్వం ప్రజలకు ఒకరకమైన ఆత్మకాంతిని చేకూర్చినదనడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. ప్రపంచ ప్రజలకు కావలసినది కేవలం వికాసంకృతినా? ఆధ్యాత్మిక సంతృప్తికాదా? ఈ సమస్య పరిష్కారంవైతే ప్రపంచ కాంతి ఆధారపడి వుంటుంది.

విశ్వరాజ్యసమితిలో మేధావులందరూ కూడి విభిన్న దృక్పథాలతో, అధిపత్యస్థాపన అనామమామికతో సాధించలేకపోయినా వున్న ప్రపంచ కాంతికూడా కీలకం ఈ సమస్యమీదనే ఆధారపడి వుంటుంది.

శంకరాచార్యుడి మేధానున, బుద్ధగ వాసుడి స్పృహను సమన్వయంచేసి అనుష్ఠానంలో పెట్టినప్పటికీ మానవజాతికి కాంతి.

భారత లక్ష్మి బ్యాంక్ లిమిటెడ్.,
సెంట్రల్ ఆఫీసు: మద్రాసు 1.

శాంఛీలు : తెజవాడ, బొబ్బిలి, కాకినాడ, గుడివాడ, గుడూరు, గవర్నరుపేట, (తెజవాడ) కావలి, మచిలీపట్నం, మద్రాసు, వరసాపూరు, నూజివీడు, రామారావుపేట, (కాకినాడ) రాజోలు.

చేర్కూ, బోర్ల ఆఫ్ డైరెక్టర్లు :
శ్రీ బొబ్బిలి రాజా.

మాడు మొదలు తొమ్మిది నెలలవరకు అన్ని శాంఛీలలోను సీజ్ డిపాజిట్లు తీసికొనబడును. వడ్డీ 2% మొదలు 8% వరకు యివ్వబడును. వివరములకు వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

భోగరాజు వెంకటరత్నం,
మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

సభా ప్రారంభము

నియమితవిధానమున గోదావరీ తీరములో వెనుక సంత జరిగిన ప్రదేశమున రాయబారులు విశాలమైన పందిరి వేయించిరి. అందు సముచితస్థలమున సన్నతమున వేదిక నిర్మించిరి. ఆ వేదికపై గెండ్ల ఉన్నతాసనము లుండెను. వేదికకు ముందును రెండు ప్రక్కలను వాదనిర్ణయము చేయుటకు పాటుపడుచున్న పెద్ద లందరికి లెక్కప్రకారము క్రిందుగా నాసనములు వేసిరి. వారు తప్ప వేదికయొద్ద కెవరును వచ్చుట కనుజ్ఞ లేదు.

ఇక సభాసదులకు మూడు ప్రత్యేకస్థానములు నియమించిరి. ఒక ప్రక్క జాగ్రత్తాభిమానులు, రెండవ ప్రక్క జైనులు, మధ్య భాగమున ప్రేక్షకులగు నితరులు కూర్చుండవలెను. సమావిష్టలైన వారల్లరి చేయకుండ బాచుడకై ఆ పెద్దలె యువకుల నెందరినో వేణుదండములతో ననేక స్థలముల నిలువజేట్టిరి. ఆ సభామందిర మెందగు వచ్చినను సరిపోవునట్లుండెను. దాని చుట్టును సాయుధులై తేలివాయకుని యజ్ఞాప్రకారము రాజభటులు కాపుండిరి. వారితో నాలుగు గజములును పదునా రక్ష్యములునుగూడ గలవు.

అనాదా సభకు చేరిన జనసమూహమును చూడవలసినదే కాని మాటలతో రద్దిన సాధ్యము కాదు. ఉత్సాహము వీరసము తెలుగువారి రక్తనాళములలో ఉబుకుచున్న కాలమది. జాధులకు తమ ధర్మము ఉత్తమమైన దని విశ్వాసము కలదు. అదియే లోకము నుద్ధరించి యశేషజనమును నిర్వాణగాములను చేయగల దని వారు నమ్ముచుండిరి. అది వారికి తమ మత మని యభిమానము కాదు. అని నిజ ! ఆ నిష్పచేతనే జైనమత మన్న వారి కసహ్యము, కాని ద్వేషమువలనను గాదు. అట్లే జైనులకును తమ మతమందు నిష్ఠయే యభిమాన కారణము కాని పక్షపాతమచే గాదు.

ఈనాడు మహాసభాముఖమున నిర్వివాదముగా జాధధర్మములను మైనదని చీనాపండితుడు ఋజువు చేయగల దని జాధుల నిశ్చయము. జిన మత మే అనాదిధర్మమనియు జాధాది మతము లన్నియు మూర్ఖ వాదము లని యా మహాసభాంగణమున నా దినమున అశేషజనమునకు అధర్మజాచార్యులు నిరూపింపగల దని జైన మతానుయాయుల విశ్వాసము. ఉభయయును ఇట్టి యద్వైతము పూర్వపుణ్యుశేషముచే చూడ లభించిన దని యుద్ఘాటించుచుండిరి.

ఆ సభకు జైన పండితులను జాధ పండితులను అసంఖ్యాకులు కచ్చిరి. ఒకానొక జాధుడు త్రితరణములు ప్రారంభింపగా జాధ సంఘమున నా శబ్దము ప్రతిధ్వనించును. అంతట నిటు జైన సంఘములో రత్నత్రయ స్ఫుట మిన్నుముట్టును. జాధులు 'మణిపద్మ హం' అని హంకారములు చేయుగా జినసంఘము సిద్ధాంతస్మరణతో పందిరి నింపును. ఈ రెండు ఘోషలును మధ్య చేరిన యితరులకు వినిపించుచుండెను గాని యెల్లరి యాటలకు నిద్రిస్తులైన యువకుల పనిమాత్రము కప్పసాధ్య మయ్యెను.

సభాప్రారంభమునకు నిర్ణీతవేళ సమీపించుచుండెను. అధర్మజాదు మూడు శేకటములపై కోశసంఘములు తెప్పించి వాని వేదికయొద్ద చేర్పించెను. చీనాపండితుడు బీభత్సముగా ఎముకలు దంతములు నరకపాలములు మూడు శేకటములపై దెప్పించి యతనికి నియమితమైన ప్రదేశమునకు వేదిక సమీపమున పేర్పించెను. నియమితకాలము రాగానే ఆ రానుబారులు ఎవమై జైనుండి చీనాపండితుని కుడివైపునండి అధర్మజాచార్యులను వేదికపై క్రింది యాసనములపై నొక్కసారి కూర్చుండవేసిరి.

అధర్మజాదు బయోలిను, బయోలిను అధర్మజాని ఒకరినొకరు తిరస్కారముతో తృప్తికార భావముతో తీరద్రవ్యులతో నొక్కసారి తిలకించుకొనిరి. అప్రయత్నముగా చేరిన జన సమూహము చప్పట్లు కొట్టిరి. రెండు గజముల పోరాటము చూచుటకు చేరిన జనల యత్కుతనే యా జనుల యుత్సాహ మనుకరించెను.

సభా సమావేశ కర్తలలో ప్రముఖుడు లేచి సభకు వందనము చేసి యుభయల ప్రతిజ్ఞలు ఆ సభా నియమములు స్వచ్ఛమైన కంఠముతో

నారాయణభట్టు

శ్రీ నేరి నరసింహ శాస్త్రి

చదివి వినిపించెను. దాని కందరు సాధువాదములతో నామాదము తెల్పిరి.

చీనా పండితుని ప్రతిజ్ఞ యిట్లు మధ్యధాదు చదివెను:

“నమోతస్య భగవతో అరహతో సమ్యా సంబుద్ధస్య!—బుద్ధుల లోకమునకు పురల మరల బోధించు ధర్మమే ఉత్తమ ధర్మము. దానికి విరద్ధ ధర్మములు తుచ్ఛములు. దీనిని కాదని ఋజువు చేసినవారికి నా తల నరికివేయుటకు ఈ సభా ముఖమున ననజ్ఞ యిచ్చుచున్నాను.”

ఈ ప్రతిజ్ఞ చదువగానే జాధ సంఘము నయజయ ధ్యానములు చేసెను.

అంతట నా మధ్యధాదు అధర్మజాచార్యుల ప్రతిజ్ఞ యిట్లు చదివి వినిపించెను:

“శ్రీమత్సర్వమంగళీర

స్వాధ్యావామాఘ లాంఛనమ్

జీయాత్ ప్రాణాశ్చ నాశస్య

శాసనం జినశాసనమ్!

ఋషుభనాథాది వర్ణమానాథ పర్యంతము గల చతుర్వింశతిసంఖ్యాక తీర్థంకర లే పవిత్రమైన ధర్మబోధలు. జిన శాసనమునకు విరద్ధమైనది హేయము, అనుపాదేయము. ఇది సరికాదని ఎవరేని ఋజువు చేసినచో నేను ఈ సభా ద్వారములుదాటి బయటికి పోకుండ సత్యభావము చేసి ప్రాణము లర్పింతును.”

అధర్మజుల యీ ధీరప్రతిజ్ఞకు జైనపక్షపాతులందరు తిగగగా సాధువాదములు చేసిరి.

సభాసమావేశకులకు అప్పు యొక చిక్కు తలపించెను. ముందవరు ప్రారంభింపవలెను? ఎవరు పూర్వపక్షము చేయవలెను? మధ్యధాదులలో ప్రముఖుడు దాచక తనకు గలిగిన సందేహమును సభకు వెల్లడించెను.

చీనా పండితుడు సర్వమతములలో జాధము సర్వోత్కృష్టము కనుక తానే ముందుపర్యవసంపదలనని కోరెను.

అధర్మజాచార్యులు పూర్వపక్షము చేయుట యొక్క వశుమని యెరిగినవాడు గవక ముందు చీనాపండితునిచేత ప్రారంభింప వేయుటే యతనికి సమ్యక్మైనను వెంటనే తా నందు కొప్పుకొన్నచో గౌరవహాని యగు నని నిశ్చయించి, “ఎందరు తీర్థంకరు లుపదేశించినది ధర్మ మగుచు గాని గౌరవిహీన ధర్మము కానేరదు. నేనే ముందుపర్యవసంపదలను” అని సభకు తెలిపెను.

అంతట చీనా పండితుడు తాను సన్యాసి గనుక గృహమునకు ప్రతిపక్షకంపె ముందు వాసిండుటకు అవకాశము కల దని వాదించెను. జాధులలో వర్ణాశ్రమాచారములే లేనందున జాధభిక్షువులు సన్యాసాశ్రమము గ్రహించిన వారితర ప్రజాస్వామ్య కారనియు, జాధ భిక్షువనగా భ్రష్టులలో నతిర్భ్రష్టుడు గనుక అతనికి సభా పూజ్యత లేదనియు, తాను స్వయముగా పండితుడై యనేక విత్తవ్యసనలలో జయవ్రతములు పొందినందున తనకే గ్రహించు ప్రారంభించు హక్కు కల దనియు సభకుజ్ఞుడు వాదించెను.

ఆ మాటలకు జాగ్రత్తాభిమానులలో కల్లోలము ప్రారంభించెను. వారి నిరువుర నిక మాటాడ నచ్చినచో నభయపక్షముల కోపము ప్రజ్వలిల్లెను. ఆ మధ్యధాదు పండిత కొట్టికత్తుడును రాజపూజ్యుడును బుద్ధులగుతుడును ఆర గురు నాథశ్రేష్ఠి మాటాడుటకు లేచెను. సభ నిశ్శబ్ద మయ్యెను. అత డిట్లు చెప్పెను:

“ఈ యురువుగను గొప్ప పండితులు. వారిలో నొకరును మరొకరి వాదము నంగీకరింపరు. ఒకరిని మించిన యొక యొకరియొద్ద నున్నది. కాని

నా మూలబుద్ధి కొకటి న్యాయ మని తోచుచున్నది. వాదమునకు రమ్మని ముందు ఆహ్వానించినది. చీనానుండి వచ్చిన వచ్చిన యా మహానుభావుడు. కాబట్టి ముందు పత్రిక పంపిన చీనా పండితుడే ఉపస్థితిండుట సమంజస మని నా బుద్ధి తోచుచున్నది.”

ఒక్కసారిగా జాధ సంఘములోనుండి జయ జయ నినాదములు మిన్ను ముట్టెను. చీనా పండితుడే గలిచినాడు. చీనా పండితునకే ముందు పర్యవసంపదలను కలదు! జైన పక్షము నుండి అన్యాయమని కొన్ని కేకలు వివవ స్పెను గాని, ఆ వైశ్యశ్రేష్ఠి స్వయము అన్యాయమని యొక్క గురు రూపింపజాలరా. శ్రేష్ఠియు కి ధర్మపక్షము నతనిని జాధసంఘ మంగీకెను.

చీనా పండితుడు ఉపన్యాసము ప్రారంభించెను. అతడు ముందు చీనా భాషలో కొన్ని స్తోత్రములు చదువుకొనెను. కిమ్మట పాశీ భాషలో స్తోత్రములు చదివెను. ఆ కైని సంస్కృత భాషలో స్తోత్రములు చేసెను. అవి ముగించి, తాను చీనా భాషలో నవపర్యవసంపదల ననియు నక్కడ కూడిన భిక్షువులలో నొకరు తెలుగులో భాషాంతరీకరణము చేయు ననియు సభకు తెలియజేసెను.

వెంటనే అధర్మజుడు దాని కడ్డుపెట్టెను. “ఉభయయును సంస్కృతములోనే న మాటాడవలెను. ఉభయయును తెలుగులోనే న మాటాడవలెను. ఇంతిరకును తెలుగులో మాట్లాడిన చీనావానికి తెలుగురాదా? మరియొక భిక్షువును తెచ్చినచో నాడు చెప్పన దొకటి, ఇతడు చెప్పనదొకటి కావచ్చును. మాకు విచారించగా ఈ చీనా మహావ్యక్తు చీనావాడే కాదనియు పండితు డెంతమాత్రము కాదనియు తెలియవచ్చుచున్నది. అందుచే నతడు సభకు తెలియని భాషలో మాట్లాడుట న్యాయము కాదు. ఒక వేళ నా తనికి చీనాభాషలో నవపర్యవసంపదల యిచ్చు నెడల నాకు కన్నడములో నవపర్యవసంపదల యాయవలెను. ఎవరో ఒకరు తెలుగులోనికి పరివర్తన చేయుదురు.”

ఆ సభకు చీనా భాషగాని కన్నడముగాని రాదు. ఆ యుభయపండితుల వాదములు తెలుగులోననే వివవలెనని యా సభకు వత్సాహము కలదు. అందుచే అధర్మజాచార్యులు చెప్పినది యొక్కియంక్రముగా నున్నదనియు, చీనా పండితుడుగూడ తెలుగులోనే యుపస్థితింప వలసినదనియు నా సభవారు నిర్ధారణ చేసిరి. అది విని జైన సంఘములో ఒక్కసారిగా జయ జయ నినాదము లుప్పరిల్లెను. జాధ సంఘములోనుండి అక్రమము ! అక్రమము ! అని కేకలు బయలుదేరెను. ఆ యెల్లరి కాంతింపజేయుట కంతో కాలము పట్టెను.

అంతట విధిలేక చీనాపండితుడు తెలుగు భాషలో నుపన్యాసము ప్రారంభించెను. అతడు తెలుగు కొంత నట్లుగా మాట్లాడుచున్నను మాట్లాడినంతవరకు పుష్కలముకలె మాట్లాడ సాగెను. దానికి అక్కడ కూప వారందరు నాశ్చర్యపడిరి. ఎంత మేధ కలవాడీ చీనా పండితుడు!

అధర్మజాచార్యలే యతని భాషాసాధన కాశ్చర్యపడెను.

37

సభా జయము

“దావము, కిలము, వైష్ణవగ్ర్యము, ప్రజ్ఞ, వీర్యము, సత్యము, ఔంఠి, అధిష్ఠానము,

వైత్రి, ఉపేక్ష—ఇవి చత పారమితములు. ఇవి యగ్నియు నాలు గసంఖ్యయకల్పములు నిరంతరముగా, అనేక జన్మలలో, సాధించి సిద్ధత నొంది కాక్య గౌతముని బుద్ధు డయ్యెను. ఆ మహానుభావుడు ప్రథమమున దీపంకర బుద్ధుని యొద్ద దీక్షపొంది కాశ్యపబుద్ధునివరకు నిరుపది నలుపురు బుద్ధుల యొద్దను బుద్ధ దీక్షపొంది తుదకు గౌతముడై యవతరించి సమ్యక్సం బుద్ధి నధిగమించెను.

“బుద్ధదీక్ష యంత కఠినసాధ్యమైనదో కాస్త్ర మిట్లు చెప్పుచున్నది: ఈ లోకమంతయు సమాద్రమము మైనపుడు ఎవడైనను దానిని బాహులతో నీది తరింపగల సమర్థు డున్నచో నట్టివాడు బుద్ధత్వము సాధింపవచ్చును; ఈ లోక మంతయు మండుచున్న మహాగ్నిగోళమైనచో దానిపై పాదచారియై యీ చివరనుండి యీ చివరకు నడిచిపోగలవా డెవడైన నున్నచో నట్టివాడు బుద్ధత్వము ప్రాపింపగలడు. అట్టి బుద్ధత్వ మనేక జన్మలెత్తి సాధించినవాడు గౌతమ బుద్ధుడు.

“బుద్ధ భగవానుడు బుద్ధత్వము ప్రాపించిన వెంటనే మారుడు వచ్చి నిర్వాణములో ప్రవేశింపుమని యాయన కుపదేశించెను. ఇంత విశాల లోకము దుఃఖసమద్రములో బడి యల్లాడు చుండగా వారికి తరణోపాయము చూపనిది నిర్వాణ మక్కరలేదని భీష్మించిన పరమవయా ప్రపూర్ణనిధ్యము మా జాధధర్మము. అట్టి ధర్మ మక్కరలే దనువారు అమృత మక్కరలే దని కాలదన్న మూగలు !”

ఇటువచు ‘మూగలు’ అను పదము పెద్ద కంఠ మతో నచ్చరించి యీ చీనాపండితుడు నిరసన భావముతో నధర్మజాచార్యునివంకను ఆయన పక్షమున జేరిన జైనసమూహము వంకను కలయ తిలకించెను.

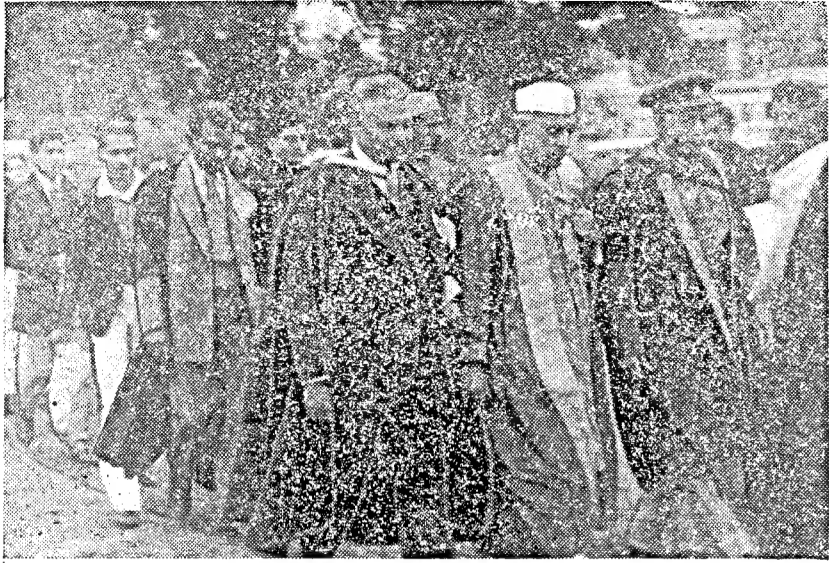
వెంటనే జైనపక్షమున కూడినవారిలో మహాకారములు బయలుదేరెను. “మేము మూర్ఖులమా?”—“నోరు మూయి!”—“శాస్త్రార్థము నకు వచ్చినావా, తిట్టుటకు వచ్చినావా?”—“ఇప్పటికి జాధసిద్ధాంత మే మెద్దినావు?”

(22-వ పేజీ చూడుడు)

కేసరికుటిరం లిమిటెడ్ మద్రాస్
ఓరిస్సా, వైజామిమియమ్మ, ఆంధ్రజిల్లా
తమిళనాడులకు ఏజెంట్లు:
నీతారామ జనరల్ స్టోర్స్,
ఓరంపురం. పికిందాబాదు. తెలవాడ. మద్రా.
(Jai Hind Publicity)

కొత్తేర్
అన్నిదగులకు అమోఘమైనది
గిరిజా కి కార, రాజమండ్రే

ఆంగ్లా భారతీయ పైన్సు కాంగ్రెస్ కు వచ్చినప్పటి చిత్రం

1948 వ సం. జనవరి 4 వ తేది బర్మా సర్వస్వతంత్రదేశ మయినది. భారతదేశం విభాజ్యమై రెండు అధినివేశములు స్థాపించబడి ఇప్పటికింకా ఆరు నెలలు కూడా కాశారు. త్వరలోనే సీంహళం కూడా అధినివేశ స్వాతంత్ర్యం పొంద సున్నది. దూరప్రాచ్యంలో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యం ఈ విధంగా ఒక్క ఆరు నెలల్లో అంతమై పోయి, ఆసియాఖండంలోని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య దేశాలన్నీ స్వాతంత్ర్యం పొందినవి. స్వాతంత్ర్యం కొరకు సామ్రాజ్యవాదులతో ఇప్పుడు కూడా యుద్ధం చేస్తున్న ఇండోనేషియా, ఇండోచైనాలు తప్ప, ఆసియా ఖండంలో ఇక వలస దేశమే ఉండదు. ఇన్నాళ్ళుగా వెనుకబడి వున్న ఆసియా ప్రజలు, పశ్చిమ రాజ్యాలతో సమాన ముగా అభివృద్ధి చెందుటకు ఇప్పుడు మహదవ కాశములు లభించినవి.

బర్మా దేశము 1935 వ సం. వరకు మన దేశ ముతో కలసి, ఒక ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా నండె డిది. బర్మా దేశపు విస్తీర్ణము 2 లక్షల 61 వేల చదరపు మైళ్లు. జనాభా 1 కోటి 70 లక్షలు. ఈ దేశప్రజలందరు మంగోలియన్ జాతికి చెం దిన వారు. వీరిలో ఎక్కువ మంది బర్మీ లే ఆయినప్పటికీ, కా ర్ కు లు, కా ఛే కు లు, హా కు లు మొదలైన యితర జాతుల అల్పసంఖ్యాకులు కూడ వున్నారు. బర్మాలో భారతీయులు, చైనావారు, చాలమందివున్నారు. బర్మా వర్తకమంతయు ఆంగ్లేయులు, చైనా వారు, భారతీయులు సాగిస్తుంటారు. బర్మా వరిపంటకు ప్రసిద్ధిచెందిన దేశము. వరిపండే పాల ములో 5 వ వంతు భారతీయుల చేతులలోనే వున్నది.

బ్రిటిష్ ఆక్రమణ...

బర్మాకు మొదట చేరిన విదేశీయులు పోర్చు గీసువారే. వారి తరువాత అన్ని దేశముల లెల్లనా రు బర్మాతో వర్తక మారంభించినను, సామ్రాజ్య స్థాపనకు ఎవ్వరూ పూనుకొనలేదు. భారతదేశ ములో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య స్థాపన ప్రారంభమైన చాలాసార్లుగా బ్రిటిష్ వారి కన్ను బర్మాపై పడలేదు. 1825 వ సం.లో ప్రథమ

థాక్ నూ

బర్మా యుద్ధము ప్రారంభమైనది. అటుతరువాత మరి రెండు బర్మా యుద్ధములు జరిగినవి. 1852 వ సం.లో రెండవ బర్మా యుద్ధం ముగి సినతరువాత బ్రిటిష్ వారు, పెగూరాష్ట్రమును ఆక్రమించుకుని తమ పరిపాలన ప్రారంభించి నారు. 1882 వ సం.లో బర్మాలో బ్రిటిష్ ప్రాంతముల నన్నింటిని కలిపి ఒక ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా ఏర్పరచిరి. మూడవ బర్మా యుద్ధము 1885 వ సం.లో జరిగినది. అప్పుడు బర్మా రాజాగానన్న తీవాను పదవీస్థితినిజేసి, బర్మా రాజాగానన్న తీవాను పదవీస్థితినిజేసి,

ఆంగ్లా

1886 వ సం. జనవరి 1 వ తేదీన అప్పుడు భారతదేశంలో గవర్నర్ జనరల్ గా వున్న డబ్ల్యు థాక్ నూ బర్మా భారతదేశములో ఒక రాష్ట్రముగా జేర్చు కున్నట్లు ప్రకటించినాడు. అప్పటినుండి 1935 వ సం.లో బర్మా భారతదేశమునుండి విడిచియ బడు నప్పటివరకు బర్మా స్వాతంత్ర్యపోరాటము భారతదేశస్వాతంత్ర్య పోరాటములో ఒక భాగము మాత్రమే. బర్మా ప్రజలలో, ఆకాల ములో, రాజకీయ నైత్యము చాల తక్కువగా నుండెడిది. 1918-వ సం.లో మాంటేగ్యు థాక్ షెర్ థాక్ సంస్కరణల సమయములో ఈ విషయము బ్రిటిష్ వారు విశదముగా గ్రహించిరి. అందువలన, ఒకవేళ భారతదేశము స్వాతంత్ర్యము పొందినను వెనుకబడివున్న బర్మా తమ ఆధిపత్యము క్రిందనే వుండగలదని ఆశించి బ్రిటిష్ వారు బర్మాను విడిచినారు. కాని వారి ఆసలు అడియాపలే పోయి, బర్మా కూడ బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యకూటమునుండి విడిపోవుట తల పించుచున్నది.

భారతదేశమునుండి విడిపోయిన

తరువాత...

భారతదేశమునుండి విడిపోయిన తరువాత బర్మాకు ఒక నూతన రాజ్యాంగచట్టము తయారు చేయబడినది. బర్మా భారతదేశమునుండి విడి పోగానే డా. బామా ప్రధానిత్వముక్రింద మంత్రి వర్గమేర్పడినది. నూతన రాజ్యాంగచట్టముక్రింద

సర్వస్వతంత్ర బర్మా

సామ్రాజ్య కూటమి నుండి విడిపోయిన

వీర్వశివమంత్రివర్గములో యుసాప్రధాని అయి నాడు. 1939 వ సం.లో యుద్ధము ప్రారంభమవ టంతో, బర్మాకు స్వాతంత్ర్యం సంపాదించవలె నని బర్మా నాయకులు తీవ్రముగాకృషిచేయ నారంభించినారు. బర్మాకు వెంటనే స్వాతంత్ర్య మొసంగవలసినదని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునకు నచ్చజెప్పుటకు 1942 వ సం. లో ప్రధాని యూసా లండ్ జెల్సినాడు. కాని ఆయన కొద్ది నిరాకరింపబడినది. పైగా ఆయన బర్మా తిరిగి వక్కుండగా మాగ్గవర్గములో అరెస్టు చేయబడి, యుద్ధము ముగియనంతవరకు ఆఫ్రి కాలో బ్రిటిష్ వారివలసరాజ్యమైన యుగం దాలో నిర్బంధములో నున్నాడు. ఆయన తరు వాత సర్ పాటక్ ప్రధానిత్వము వహించి మంత్రివర్గమును నడిపినాడు. కాని ఇంతలోనే జపాన్ దండెత్తివచ్చి బర్మాను ఆక్రమించు కొనటంవలన బర్మా ప్రభుత్వ ఉన్నతోద్యోగు లందరితోపాటు ఆయనకూడా భారతదేశమునకు తరలివచ్చినాడు.

జపాన్ ఉద్యోగులకు ప్రభుత్వ వ్యవహారము లలో సలహా నిచ్చుటకు మాజీ ప్రధాని డా. బామా అధ్యక్షతన ఒక సలహా సంఘ మేర్పాటు చేయబడినది. 1943 వ సం. మార్చి నెలలో బామా జపాన్ ప్రధాని జనరల్ టో జో తో సమాలోచనలు జరిపి, బర్మాలో బర్మీయుల ప్రభుత్వ మేర్పాటు చేయు నట్లు చేసెను. ఆగ్నేయ ఆసియా పరస్పర సహాయ రాజ్య కూటమిలో బర్మాను స్వతంత్ర దేశముగా జేర్చుకొనుటకు తా నంగీకరించినట్లు జనరల్ టోజో 1943 వ సం. మార్చి 22-వ తేదీన ప్రక టించెను. 1943 వ సం. ఆగస్టు 1-వ తేదీన బర్మాలో జపాన్ సైనికపరిపాలన అంతమై, బర్మీయుల ప్రభుత్వము ఏర్పరచబడెను. దీనికి నాందిగా బర్మాలోని పెద్దలను 25 మందిని డా. బామా సమావేశపరచి, జపాన్ ప్రభుత్వ నిర్ణయమును తెలియజేసెను. ఈ సమావేశమునకు బందోరాయు సేన్ అను నతడు అధ్యక్షత వహించెను. ఈ సమావేశము బర్మా సర్వస్వతంత్ర రాజ్యమని ప్రకటించి, ఆ రాజ్యమునకు ప్రధానిగా డా. బామాను నియమించెను. డా. బామా ప్రధానిత్వము స్వీకరించి బ్రిటన్, అమెరికాలపై యుద్ధప్రకటనచేసెను. అప్పటివరకు అతివాదు లుగా పరిగణించి, బంధించబడుతున్న ఆంగ్లా సాన్, థాక్ లు గారలు బామా మంత్రివర్గములో ప్రముఖస్థానము లాక్రమించుకొనిరి. ఈ సమ యములోనే బర్మా జాతీయసేన ఏర్పాటు చేయ బడినది. కల్పల్ మియామి అను జపాన్ సైని కాధికారి, ఈ విషయములో బర్మా ప్రజలకు చాల సహాయముచేసెను. ఈ జాతీయ సైన్యము కొంతకాలమైన తరువాత స్వతంత్ర బర్మా సైన్య ముగా గుర్తింపబడి డా. బామా ప్రభుత్వాధికారము క్రిందకు తీసుకొనబడి, రక్షణశాఖ మంత్రి ఆంగ్లా సాన్ నాయకత్వమున వ్యవహరించుచుండెను.

జపాన్ పరాజయము...

జపాన్ పరాజయము గాంచుట మొకలిడిన కొలదీ బర్మా నాయకులకు జపాన్ లో విశ్వాసము తగ్గిపోయెను. బర్మా ప్రభుత్వములో రక్షణశాఖమంత్రి ఆంగ్లా సాన్, సరఫరాశాఖ మంత్రి థాక్ లు గారలు, పరోక్షముగా బ్రిటిష్ వారికి సహాయము చేసిరి. బర్మా జాతీయ సైన్యముకూడ బ్రిటిష్ వారి పక్షమే వహించి, జపాన్ సైనికులతో పోరాడెను. ఇందుకు ప్రతి ఫలముగా ఆ సైన్యము బర్మా సైన్యములో భాగ ముగా బ్రిటిష్ వారిచే గుర్తింపబడెను. బర్మాను బ్రిటిష్ వారు సంపూర్ణముగా ఆక్రమించుకున్న తరువాత అచ్చట సైనిక పరిపాలన ఏర్పాటు చేయబడెను. బర్మా ఆక్రమణకు పూర్వము గవర్నర్ గా వుండిన సర్ డోర్మన్ స్మిత్ బర్మాకు వెంటనే తిరిగి వెళ్ళలేదు.

నెహ్రూతో ఆంగ్లా సాన్

యువజనోద్యమములు...

బర్మా భారతదేశమునుండి జేరు పడిపోయిన నాటికి ఆదేశములో రాజకీయ చైతన్యము అంతగా ఆభివృద్ధి చెందలేదు. రాజకీయములలో ప్రజలను సరియైన మాగ్గమున నడిపింపగల మహాను భావు డెక్వడో, ముజదేశములో మహాత్మాగాంధీ వలె లభింపలేదు. అందువలన రాజకీయ విజ్ఞానము సంపాదించిన యువకు లందరు దౌర్జన్య వాదులతో తమ దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము సంపాదించవలెనని తలంచి, కమ్యూనిస్టుపార్టీ, ప్రజావిప్లవపక్షము, థాక్ పార్టీ మొదలగు పార్టీలలో జేరిరి. కాని ఈ పక్షముల నన్నింటిని ప్రభుత్వం బహిష్కరించి వేసినది. 1940 వ సం. లో ఈ పక్షము లలో ప్రధాననాయకులైన వారి నందరిని నిర్బంధములో నుంచినారు. ప్రస్తుతము కమ్యూనిస్టు పార్టీకి నాయకుడుగానన్న థాక్ లు అప్పుడే అరెస్టు చేయబడెను. అరెస్టును తప్పించు కొనుటకు ఆంగ్లా సాన్ ఆ సంవత్సరమే జపాన్ పారి పోయెను. బర్మాయుద్ధంలో బ్రిటిష్ వారు ఓడి పోవుచున్న కొలదియు, బర్మాయువకులు జపాన్ సైన్యము తిరిగిపోయి బ్రిటిష్ వారిని పారదోలిరి.

బామా ప్రభుత్వము...

జపాన్ బర్మాను సంపూర్ణముగా ఆక్రమించు కొనిన తరువాత 1943 వ సం. మార్చి నెలవరకు బర్మాలో జపాన్ సైనిక పరిపాలన జరిగినది.

రిపబ్లిక్ సావన

ప్రథమ దేశ స్వాతంత్ర్య ఉద్యమ చరిత్ర

1945 వ సం. మే 7 వ తేదీన బర్మాలో తా మనుసరింపజేసిన విధానమును విశేషింపజేసిన బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ మొక ముఖ్య ప్రకటన చేసెను. బర్మాలో సైనిక పరిపాలన అంతమొందించి సివిల్ పరిపాలన ప్రారంభించిన తరువాత, ఎన్నికలు జరిగి శాసనసభ, మంత్రివర్గము ఏర్పడు వరకు పరిపాలన జరుపుటకు తాత్కాలికపు ట్రైబ్యూలు ఈ ప్రకటనలో విశేషింపబడెను. పిల్లనంత త్వరలో బర్మాకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనాధికారము లభింపజేయుట బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ లక్ష్యమని ఈ ప్రకటనలో పునరుద్ఘాటించబడినది. ఈ ప్రకటన జరిగిన తరువాత 1945 వ సం. జూన్ నెలలో గవర్నర్ సర్ రెజినాల్డ్ డోర్మెంట్ స్మిత్ రంగూన్ వెళ్ళి, జూన్ 20 వ తేదీన అన్ని రాజకీయపక్షముల నాయకులను సమావేశపరచి ఈ ప్రకటనను విశేషింపజేసి చెప్పెను. ఈ సమావేశములో మాజీ ప్రధాని సర్ పాటక్, ఆంగ్లాండ్ ప్రభుత్వంతో సహా 19 మంది పాల్గొన్నారు. అప్పుడు బర్మాలో మొత్తము 10 రాజకీయపక్షములుండెను. పిల్లన త్వరలో సైనికపరిపాలన అంతమొందించి, సివిల్ పరిపాలన ఏర్పాటుచేయబడు ననియు, గవర్నర్ చే నామినేట్ చేయబడిన కార్యవర్గము, శాసనసభ ప్రభుత్వ కార్యకలాపములు నిర్వహించుచు, ఎన్నికలు జరిపించుననియు ఆ ఎన్నికలలో ఎప్పుడొకటి ప్రజాప్రతినిధులు తయారు చేసిన రాజ్యాంగచట్టము ప్రకారము బర్మాకు బ్రిటిష్ వారు స్వపరిపాలనాధికారమును అయిన విశేషింపజేసి చెప్పెను. ఎన్నికలు 1948 వ సం. వరకు జరుగక పోవచ్చునని అప్పుడు భావింపబడినది. గవర్నర్ తో సమావేశము జరిపిన తరువాత నాయకులందరు బ్రిటిష్ ప్రకటనకు సంపూర్ణ జైందిరి. ఇంతలోనే, బర్మాలోనున్న 10 రాజకీయపక్షములు కలసి ఒక సంయుక్తపక్షముగా ఏర్పడినవి. ఈ పక్షము పేరు ఫాసిస్టు వ్యతిరేక ప్రజా స్వాతంత్ర్యమండలి. దీనికి ఆంగ్లాండ్ నాయకుడుగా ఎన్నుకొనబడినది. గవర్నర్ చే నామినేట్ చేయబడు కార్యవర్గములో గాని, శాసనసభలోగాని పాల్గొనుటకు ఆంగ్లాండ్ రెండు వరతులు పెట్టెను. ఆ సభలలోని సభ్యులందరు తన పక్షమునకే చెందినవారై యుండవలెననీ, ప్రభుత్వవ్యవహారము లన్నియు తనపక్ష కార్యవర్గము చర్చించి, ఆమోదించుటకు ఆవకాశముండవలెననీ ఆంగ్లాండ్ పట్టుబట్టెను. ఇందుకు గవర్నరు అంగీకరించలేదు. ఈ విషయమై బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునందకు రాయబారము వెళ్ళవలెనని ఆంగ్లాండ్ ఆలోచించెనుగాని ఈ రాయబారము చూచుటకు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము అంగీకరించలేదు. అందువలన ఆంగ్లాండ్ పక్షము పాల్గొనకుండానే నూతన కార్యవర్గము, శాసనసభ ఏర్పరచబడెను. సైనిక పరిపాలన 1946 వ సం. జనవరి 1 వ తేదీన అంతమొనూతన కార్యవర్గము, శాసనసభలతో సివిల్ పరిపాలన మొదలైనది.

ఈ ఏర్పాటు ప్రజలలో అత్యధిక సంఖ్యాకులకు అసంతృప్తి కల్గించినది. యుగండాలో నిర్బంధములోనున్న మాజీ ప్రధాని యూసా 1946 వ సం. జనవరి 25 వ తేదీన విడుదల చేయబడెను. పారిపోతున్న జపాన్ వారి పోటు జపాన్ పారిపోయి, జపాన్ ఓడిపోయిన తరువాత కొంత కాలము. హూవైడ్ దీవిలో దాగుకుని డా. బామా 1946 వ సం. జనవరిలో బ్రిటిష్ వారికి లోకయో లో పట్టుబడెను. ఈయన 1946 వ సం. ఆగస్టు 1 వ తేదీన విడుదల చేయబడెను.

ఫాసిస్టు వ్యతిరేక ప్రజాస్వాతంత్ర్య మండలి ప్రథమ సమావేశము 1946 వ సం. జనవరి 21-22 తేదీలో రంగూన్ లో స్వేడాగ్ ఫగ్ డాలో జరిగెను. ఈ సమావేశమున కధ్యక్షత వహించిన జనరల్ ఆంగ్లాండ్ బ్రిటిష్ గవర్నర్ విధానమును నిరసించి, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే తమ లక్ష్యమనియు, తాత్కాలిక ప్రజాప్రభుత్వము, రాజ్యాంగచట్టనిర్మాణమునకు ప్రజాపరిషత్తు వెంటనే ఏర్పాటు చేయబడవలెననియు తమ కోర్కెలను ప్రకటించెను. విడుదలైన తరువాత కార్యవర్గంలో జేరిన యూసాకూడ, ఆ ఏర్పాటు

లండనుకు పోయిన పూర్వ బర్మా గాయబార వర్గము

బ్రిటన్ లో కార్యకర్తల ప్రభుత్వము బర్మాకు త్వరలోనే సంపూర్ణ స్వపరిపాలనాధికారము లభింపజేయుటకు సిద్ధముగా నుండెను. ఆంగ్లాండ్ నాయకత్వమున ఏర్పడిన బర్మా మంత్రివర్గము పిల్లనంత త్వరలో స్వాతంత్ర్యము పొందవలెనని అభిలషించుచుండెను. అందువలన ఈ విషయమై ఉభయపక్షములు ఒకరి అభిప్రాయముల నొకరు అవగాహన చేసుకున్న తరువాత డిసెంబరు 20న తేదీన ప్రధాని అట్లీ పార్లమెంటులో ఒక ప్రకటన చేసెను. బర్మా మంత్రివర్గము తాత్కాలిక

కాని ఆంగ్లాండ్ పక్షము ఆమోదించినది. అందువలన వారిద్దరు మంత్రివర్గముండి తప్పకునని, ఆంగ్లాండ్ వ్యతిరేకపక్షము నొకదానిని ఏర్పాటుచేసిరి. కమ్యూనిస్టులకూడ అట్లీ-ఆంగ్లాండ్ ఒడంబడికకు వ్యతిరేకులుగానే వుండిరి. ఈ పక్షములన్నియు విడివిడిగా ఆంగ్లాండ్ వ్యతిరేక ప్రచారమును సాగించుచునే యున్నవి. అట్లీ-ఆంగ్లాండ్ ఒడంబడిక ప్రకారం ఏప్రిల్ నెలలో రాజ్యాంగపరిషత్తుకు ఎన్నికలు జరిగెను. ఆంగ్లాండ్ పక్షమునకు 210; కమ్యూనిస్టులకు 4, ఆంగ్లో బర్మీస్ లకు 4, స్వతంత్ర అభ్యర్థులకు 2, కార్మికులకు 24 స్థానములు లభించినవి. ప్రతిపక్షాలపక్షములు ఈ ఎన్నికలలో పాల్గొనలేదు.

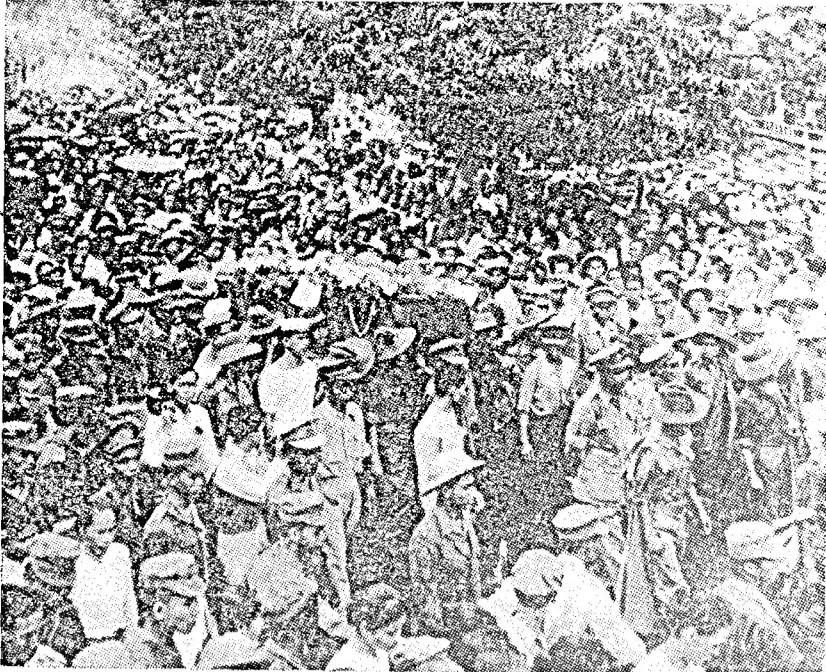
సరిహద్దు కొండజాతులు...

బర్మా సరిహద్దు కొండజాతులు, సంసానములును ఛిక్, కార్కె, కాఛిక్, మెక్ లో కార్కె లొక్కరే కొంతవరకు ఆంగ్లాండ్ వ్యతిరేకులుగా నుండిరి. తక్కిన వారందరు బర్మాలో కలిసిపోవుటకు అంగీకరించిరి. కార్కె లలోకూడ ఆంగ్లాండ్ వ్యతిరేకులు ఎన్నికలలో పాల్గొనలేదు. అందువలన ఆంగ్లాండ్ అనుకూలరే ఎన్నుకొనబడి, బర్మాలో చేరుటకు అంగీకరించిరి. కొండజాతుల ప్రజలు బర్మాలో చేరుటకు ఇష్టపడుదుకోలేదో తెలిసికొనుటకు ఒక విచారణ సంఘము నియమింపబడినది. కొండజాతుల క్రేయోభివృద్ధికి ప్రత్యేక మంత్రివర్గము ఏర్పాటుచేయవలెనని ఈ సంఘము చేసిన నూతన అంగీకరింప బడినది. ప్రత్యేక దేశములుగా ఏర్పడవలెనని కార్కెలు, ఆర్మెక్ ప్రజలు చేసిన ప్రయత్నములు ఫలించలేదు.

ప్రజా పరిషత్తు...

1947 వ సం. జూన్ 10 వ తేదీన బర్మా ప్రజా పరిషత్తు ప్రథమ సమావేశము జరిగెను. ఆంగ్లాండ్ పక్షము ఉపాధ్యక్షుడగు థాకిన్ నూ ప్రజా పరిషత్తుకు అధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకొనబడెను. ప్రజాపరిషత్తు సమావేశమునకు ముందు, మే 19 వ తేదీన ఆంగ్లాండ్ పక్షము సమావేశమై రాజ్యాంగ చట్టమును గూర్చి చర్చించెను. ఈ సమావేశములో చేయబడిన నూతన ప్రజా పరిషత్తు ఆమోదించెను. బర్మా బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య కూటమినుండి విడిపోయి సర్వస్వతంత్ర రాజ్యముగా ఏర్పడవలెనని ప్రజాపరిషత్తు తీర్మానించెను. ప్రజాపరిషత్తు ఉపసంఘములు కొన్ని

(17 వ పేజీ చూడుడు)

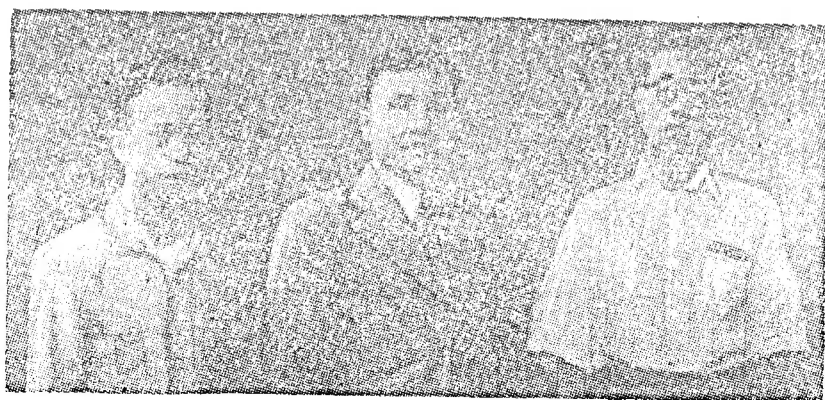

ఆంగ్లాండ్ శవమును ఊరేగిస్తూన్న దృశ్యం

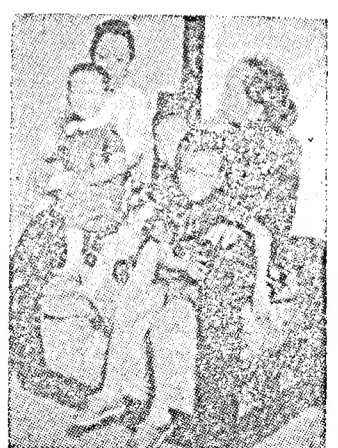
పట్ట అసంతృప్తి జెంది, తన వర్గపు సభ్యుల శాసనసభనుండి, కార్యవర్గము నుండి రాజీనామా నివ్వరని బర్మా కార్యదర్శి లాల్ డెఫిక్ లారెన్సుకు 1946 వ సం. మే నెలలో తెలియజేసెను. జూన్ నెలారంభములో యూసా పక్షమును మోచిట్ పక్షమునకు చెందినవారు ప్రభుత్వమునుండి రాజీనామా నిచ్చినచ్చిరి.

ప్రజాభీష్టమునకు వ్యతిరేకముగా ఏర్పడిన ప్రభుత్వముపై ఆంగ్లాండ్ పోరాటము ప్రారంభించెను. దేశమంతట కమ్యూనిస్టుల ఆధ్వర్యమున సమ్మెలు జరిగెను. ఆంగ్లాండ్ నాయకత్వమున జూన్ నెలలో బర్మా ప్రభుత్వ కార్యాలయము నెదుట గొప్ప ప్రదర్శనము జరిగెను. గవర్నర్ గానున్న సర్ డోర్మెంట్ స్మిత్ తన పదవికి రాజీనామా నిచ్చెను. ఆయన స్థానే మేజర్-జనరల్ రాన్స్ గవర్నర్ గా నియమింపబడెను. రాన్స్ ఆధికారము స్వీకరించగానే అన్ని పక్షముల నాయకులతోను సంప్రదింపులు జరిపెను కార్యవర్గమును పునర్నిర్మించు విషయములో ఈయన ఆంగ్లాండ్ తో రాజీ చేసుకొనెను. తత్ఫలితముగా అన్ని పక్షముల సభ్యులతో సెప్టెంబరు 17 వ తేదీన నూతన కార్యవర్గ మేర్పడెను. ఈ కార్యవర్గమునకు ఆంగ్లాండ్ నాయకుడు. ఈ నూతన కార్యవర్గము ఏర్పాటైన తరువాతనే కమ్యూనిస్టుపార్టీ ఆంగ్లాండ్ పక్షమునుండి విడిపోయినది. అప్పటినుండి కమ్యూనిస్టులు దేశమందంతటా ఆంగ్లాండ్ వ్యతిరేక ప్రచారము చేస్తున్నారు.

లిక ప్రభుత్వముగా అంగీకరిస్తూ, బర్మాకు ఆధికారము వప్పగించే విషయమై ఇతరవిషయములు చర్చించి, 'క' నిర్ణయముచేయుటకు బర్మా నాయకులు లండన్ రావలసిన దని ఆయన ఆహ్వానించెను. ఈ ఆహ్వానం ప్రకారం 1947 వ సం. జనవరి నెలలో ఆంగ్లాండ్, యూసా, యుటిక్ టట్, యుబాసే, థాకిన్ వాసేక్, థాకిన్ మ్యాలు సభ్యులుగా ఒక రాయబారవర్గము లండన్ వెళ్లెను. రెండువారాపాటు సంప్రదింపులు జరిగిన తరువాత ఉభయపక్షములకు ఒక ఒడంబడిక కుదిరెను. రాజ్యాంగపరిషత్తు ఏర్పాటునుగురించి, తాత్కాలిక ప్రభుత్వ హోదాను గురించి, ఒడంబడిక చేసుకొనబడెను. ఈ ఒడంబడిక యూసా, థాకిన్ వాసేక్ లు అంగీకరించలేదు.

బర్మా స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించి తెచ్చిన థాకిన్ నూ రాయబారవర్గము.

ఆంగ్లాండ్ భార్యాబిడ్డలు

గొప్ప వారితో గుసగుసలు

మాదయ్యగారి మల్లన: ఆయ్యల్రాజు రామభద్రుడు

[హంపీ కు తరంగానున్న ఆనె గొందిలో తుంగభద్రనుంచి తీసిన కాల్యగట్టన కూర్చున్న సన్న పమిపిస్తారు. నేను సమస్కరించగా నేనున్న యిసుకతిన్నెమీద నానీను తాతావై యిద్దరు. వారిలో—]

మల్లన: ఏం నాయనా మమ్మల్ని పించావో? మేమా మగ్గుతో కవిత్వం చెప్తూ ఫలానిమిషి ప్రకరణాన్ని మంత్రోక్తంగా పిలుస్తాడు, ఇక్కడ నామంటే తిరిగి వెళ్ళండి, ఇక్కడి వారి మనోవేదన దీప్తిరంగుని తొందరించి పంపితే ఇచ్చా మేం గావాలి నాయనా.

నే: ఆ మగ్గుతో నన్నాడు, నాండు ఇక్కడ మని తొందరించారన్నాడు, ఎవరండివారని అడగొచ్చావా?

మ: నీ వడ్డీ బోయనా మేమే చెప్పే వాండ్లం. నీవు కన్నులనీటిలో దోహతావ్యం రాసావట: ఆప్పట్నుంచి వారు నీ పేరెక్కినట్లు కన్నీరుగారనూ "మనలో కంటా మేమంటే ప్రజా లాభానికి నిర్ధారణ వున్న వారు వారే" నంటువుంటారు. వారెవరో నీకు తెలియ నాయన!

నే: (కంటితే) తెలిసింది! మా అమ్మలకు నేనంటే యంకా ప్రేమే నన్ను మాట.

రా: నాయనా, నీసంగతంతా వాగవైపున మారు. నిన్ను ప్రేమించని వారంటారా అని పించింది మా యిద్దరికీ నీ చరిత్రనంతా విన్న తర్వాత!

నే: అదంతా వారి ప్రేమ ఫలం; తమ ఆశీర్వాద ఫలం. వారికి తమకూ ఎట్లా పరిచయమైంది.

రా: అదొక ఘోష! ఇప్పటిను. ఆంధ్ర కవులంటే అప్పటికే కన్నులు. ఆకారణంచేత రంధ్ర అందగ్ని కూర్చుని రోజూ స్వర్ణంలా చూపాడొచ్చి గంధర్వ శం చేయించి, స్వర్ణనికొచ్చి పూర్ణ గోతమిటాని ఒక దినం మేమంతా దేవేంద్రుడికి విన్నవించాం. వారు చిరువ్వువ్వు "వారు స్వతంత్రులు. మేమవారి వాళ్ళు పెట్టలేం. మీ రా వాడను విడిచి వుండు పుత్రీ కిథిలానండి. అక్కడికి వాండ్లు రావడానికి రుడుస్తారు." అని నెలవిచ్చారు. బృహస్పతి కిథి వాగధర్మం ప్రక్కది. ఆ మగ్గునా ఆంధ్రకవులొచ్చారని విని ఒకనాడు చూడొచ్చి వన్నయగారిలో మచ్చుకొస్తూ "స్వామీ మా కాంధ్ర కవులంటే దేవతాముల: అభిప్రాయం. రాకపోకల కన్ను సేయండి", అంటే వారు "ఆన శ్లోకం" నన్నారు. నాట్నుంచి వారికి మాకూ పరిచయం.

నే: చిత్తం. వాండ్లు మావాండ్లనాండి?

మ: ఔను. మీ వాండ్ల: ఒక బ్రాహ్మణి, ఇద్దరు రాజకూటంబు.

నే: (దుఃఖా న్నావుకుంటూ) బాగున్నారాండి?

మ: ఊరకో నాయనా, బాగున్నారు: వారిలో బ్రాహ్మణి "అయ్యల్రాజు మా వారే: వారికి దాహిక మేమాత్రం లేదు. వా కేదగినా దామకోకండా చెప్పిరాండి. విమృశ్యుడు రమ్మింది యేదో అడగడానికి. మేం గుళంగా ఉన్నా మని చెప్పండి" అన్నారు.

నే: రాజకాంత లేమి చెప్పవచ్చేదండీ!

రా: ఏదీ, నీకేదైనా చెప్పనిస్తా! ఆమె ఆపడంతోనే వాండ్లిద్దరు "అయ్య! మేమిట్లా గున్నామని చెప్పండి. స్వప్న ప్రకరణలో మేం జైవిన పరిచయమేమీ లేని పోకుండా పరస్పరం జరిగితూందనండి. వారిను ధేదో మారాట! ఆ మార్పు చెడకండా బట్ట మనండి" అన్నారు. నీకేం గావాలి నాయనా?

నే: కృతజ్ఞుడి. అయ్య. తమరు కృష్ణరాయల వారి ఆస్థానంలో కవిత్వం చెప్పారా?

మ: } అంటారు మమ్మల్ని.

రా: } నే: రాజశేఖరచరిత్ర, రామభద్రదయం తమరు వ్రాసినవేనా?

శీ! శీ! శ్రీ వారణాసి

శ్రీనివాసరావు

మ: అ—

నే: రాయలవారి కంటికి మీలేదే?

మ: రా: ఆ పుడు మేం చాలా చిన్న వాండ్లం. సుమారు పందొమ్మిదేండ్లవాండ్లం.

నే: అట్లాగాండి! అయితే తమకా సభల్లో జరిగిందంతా తెలుసుకుంటా?

మ: అదేదీ! ఉపాధాతిం?

నే: ఏంలా, 'ఆంధ్రకవిత్వ పితామహ' బిరుదిచ్చిన్నాడు మీ రక్కడున్నారా?

మ: నేనున్నా, ఆ పుటికింకా రామ భద్రుడాలా.

నే: అందరు ఏకగ్రీవంగా నిచ్చారా?

మ: ఏకగ్రీవంగా నేమిటాయ్, మీ కాలపు చాదసం! ఆది భక్తులన్నకాలం. సభ కందర మెల్లాం. విత్తవెట్లాంటిది చెప్పమన్నారు. మీరంతా విన్న నితమాలో అంతా ఊరు కంటే అయినారు చెప్పారు. వరకు రాయల వారు లేచి వారి కాలి కా పెండాం తొడిగ బోలే అందకుని వారే తొడుక్కన్నారు.

నే: వారు వారంటారు పెద్దనారంటే—

మ: వారికగ్గర కాస్త్ర మధ్యసించడానికి మేమిద్దరం విజయనగరం చేరాం.

రా: వారికి మూడ ద యుం డ బట్టి మనకు లాభనంతా జేగ్గా.

నే: (రామభద్రుడితో) భక్తులూరి తమ పద్యం గొన్నాడన్న కథ నిజమేనాండి?

రా: ఏమిలేని అబద్ధమింకా పుష్టి లో వుట్టలా. నిజమే.

నే: ఆక ధేటుండి?

రా: ఏమీ లేదు. కంక్రాంతిపంథ గింకా యిద్దరొక బంధగా నేను జయనగరం చేర బోయినా. ఆ ప్రదేశం వన్య పక్షిం, విదేహపు చరి; పగలు రెండు రూమలగూడా నేగ క్లేసుక్కుర్చుంటారా ప్రక్కల. ఆ రోజువయం రూంపొద్దునే నా యాదైటి అరగ్యంలో నొక నెగడదగ్గరే బాగుని చలి కాచు కుంటున్నా. కొంతసేదీకొంటే కొక్కుమిసి, సుమారు నా యాడువాడొచ్చి కూర్చున్నాడు. అక్కడివాడొత్త ప్రసంగాన్నా నా మాటలు కొంత విని న మ స్కరిస్తూ అయ్య, తమరు బ్రాహ్మణమంటా నన్నాడు. అనకో వడ మేం కర్మం సమస్కరిస్తూన్నా నేను. మీ ధోటి చూస్తే కవులగూడా ననకుంటా నన్నాడు దానికి. కవిత్వం జెప్పలేక పోయినా కవులగ మాట్లాడేవాం డ్లంటూ నన్నా. అవు న్నేండి, నేను పసుండిగా నన్నాడుకి దాని. ఏమిటి అన్నా. అయ్య, నేనొక్కొంథం రాద్దామని సంకల్పించా. దాల్లో సాయకమక్కును. తుమ్మెలు అని కొంచెం లోచిస్తూనే—

అయ్య, చెప్పా. చవిచూచే సంకెంలాగుండ నాలని కాదా నీ ఊవా? క్రేంకుండాక లేవైనా యన్నా. అది విసగానే, అహహ యని మళ్ళీ వళ్ళి సమస్కరించి కొంత సేకం తర్వాత స్వామి శ్రీ కరవన్న కర్ణించరా అని అడిగాడు. కొంచెం మాటాచిం—

"మహావేదవేద ముద్రాముద్రన కను డమ్మలహిమాంబులనుపరచు; శ్రమించుతారికాగమభిక్షుకచకోక ముల జంద్రనామంబు దలపరచు; కీర్తనాకళ్యంతిశిలత సుతాంత మనియాడి వివర్ణియారదు పుటాపపుటాక ప హీనతమహేమ మింకపల్లక పుటా ద్విడగరచు;

"అలన కంఠి లీకీకలప సంతతాధిపత్యంబాత్రాంతరార్థ పూరితశ్చేపాపారంబు పొంగిపారల జల్లని పరివలించు జల్లరచు."

అనిచెప్పా. దాన్ని విని అప్పటి పోయి యేం వచ్చారని కనకుని వెంట చెట్టుకెల్లి అప్పుడే

పభలేచి వెళ్తున్న రాయల దర్శనం చేయించి ఆనాటికి భోజనపదుపాయ మమర్చి తాంబూలం లో నూటపదార్లు పెట్టిచ్చి, వెంట చెట్టుకెల్లి పెద్దనగారి కొప్పగించాడు. మంచివాడు పాపం! నే: అతనికి బ్రహ్మదేవ మందని మా కాలం వాండ్లంతా అనుకుంటారే!

మ: ఛీ! ఛీ! ఈ జాడ్యం మీకాలంది గాని మాకాలందికాదాయ్! మాకు మెచ్చులో వల్ల భేదా లేవోయ్! మాల్లాడైనా గుణంతుడైతే కిరిసియుడే మాకు.

నే: ఇకే ఆ వదం తెంగుకొచ్చింది?

రా: అతడు రాయల వారి ప్రాపక ముండిగ దాని చిన్నతనం చేత కొంచెం కలెకే వాడు. ఆరేగుట్టు అతడేడు బ్రాహ్మణకవులప్పు డప్పు డిబున్నాంజేవాండ్లు. అందుకని వచ్చిందావారు.

నే: చిత్తం. తమరం తా సమకాలికులు కాబట్టి, తమరూ కవులు కాబట్టి అడుగుతున్నా— మను, వసు చరిత్రల తారతమ్యం వల్లంగా నెల వియ్యండి.

మ: నీవు విషమక్రశ్న లేయడంలో మేటి విలాసన్నావ్! ఇట్లాగే సందర్భాం సారంగా మితావార్పంతా ప్రశ్నించావట, వారనకుం టంటే విన్నాం. ఇప్పుడు నీ వడిగినదాని కేం సమాధానమివ్వవో? ఇప్పుడుం దొక మాటడుగు తా, చెప్పు. అసలీ తారతమ్యగ్గయబాద్ధ మెక్కడిది? దేఖంగానే?

నే: తమరట్లా నెల విస్తే యెల్లా: జ్ఞే యంగానివన్నీ త్యజ్యాలంటారా! మన కవులు మన వాద్యయాంలో నెన్ని క్రొత్తలను, మహావిషయాల్నూ దేఖయాలకాని వాటి నిమిత్త లేదు?

మ: ఇమిచ్చారులే. అయితే యా తారతమ్య నిర్ణయం ఒక మహావిషయమా?

నే: కాకేమిటండి? అది మంచిది, యిది మంచిదికాదు అనుకో వడం పురోకృతికి సాధనంకాదా?

మ: ఆ మంచిచెడుగుల నిర్ణయంకోసే అను కుండా చచ్చు, కవుల గొప్పతనాన్ని జేబుదానికి సాగకుండా! ఇద్దరు మహాపురుషుల విషయ మెత్తుకుని, అదిట్లా, యిదిట్లా కాబట్టి యాను కెక్కనా, ఆయన తక్కువా అంటే ఆ పురు షుల వన్నెవాని తిరగడ ముంపుంచి, వార్ని గురించి చిల్లరప్రసంగం వుండదా? అందులో కవిత్వ విషయం! అవి అనుభవజ్యేయని కెద్దల మతిం: అట్లాగే దిగించి ననపించి వుంటుంది. నాకొకటి గుచ్చే, నీ కొకటి రుచ్చిస్తుంది. చక్కెర కేళికి మామిడిపండుకు తారతమ్యం: గర్వ యించప్రయత్నిస్తే యెంతమాత్రం సాగుతుండా యద్భుతం? పులపు తీపుల్లో భేదం నిర్ణ యించా లనకోవడంకంటే శృధా ప్రయా సుదా?

నే: తమవంటివారితోనాగాదని నే వాదించ గలనా?

మ: క్రకృతం పెద్దన భట్టమూర్తి యిగ్గు గొప్పకవులు, గొప్పపండితులు, వారి వారి కాలాల్లో పేర్కొనవారు. వారి యెక్కవ తక్కువనిగ్గయానికి పోవడం పులుసుతీపులమధ్య తీర్పు చెప్పడానికి సామానంచదం.

నే: అట్లాగే జ్ఞానాభివృద్ధి యెట్లాగండి?

మ: జ్ఞానాభివృద్ధిమేటి పులుసంటే యిది, తీపంటే యిది అని తెలుసుకోవడం జ్ఞానమా, వాటి తారతమ్యనిర్ణయం జ్ఞానమా! పులసు పుల్లగా వుంటుంది, తీపి తియ్యగా వుంటుంది. పులసుకంటే తీపి బాగుంటుందనడం అభిరుచి నిర్ణయం. ప్రస్తుత విషయం: పెద్దన కవిత్వమిది, భట్టమూర్తి కవిత్వమిది అని తెలుసుకుని మన కున్న కవిత్వజ్ఞా నాన్ని కృద్ధిచేసుకోవచ్చు. రెంటికీ తారతమ్య మిది. అని కూడా తెలుసుకో వచ్చు. అదంతా జ్ఞానమే. వారి కవిత్వకంటే వీరి కవిత్వ బాగుంటుందోద్దు. తారతమ్యం టూకీగా జెప్పామను. ఇద్దరూ సంకేతకవు: నీ ఆంధ్ర మిట్టలో నెవర్నీ కరుణకోశేదని గమనించు ముందు. తర్వాత, పెద్దనవాణి సర్వవిషయాల్లో తనకు సాఫీతనం, పరిపూర్ణతా వుండాలేదా అని చూచు

కుంటున్నట్లుంటుంది, భట్టమూర్తి వాణి సమస్త విషయాల్లో తానందంగా వున్నానాలేదా అని చూచుకుంటున్నట్లుంటుంది. ఒక మీమా అభి రుచిలనబట్టి యేది బాగుందో యేరుకుని ఆం దించండి. కాని దాన్ననుసరించి వా రెక్కువా వీరు తక్కువా అని రాధాంతా జ్ఞేయకండి మీకు పుణ్యమంటుంది.

నే: రామభద్రుడయ్యగారూ, తమ అభిప్రాయ మేమిటి?

రా: మా యిద్దరికీ కేవల భేదం లేదు. మాకు పెద్దన గా రెంత అవశ్యులైనా ఆ కారణంచేత భట్టమూర్తిని నిరసించం.

నే: కొన్ని సందర్భాల్లో మనవాణి మనం వెనకేసుకురాకుంటే యెట్లాగండి?

రా: నాయనా, అదంతా మీ కాలం వాండ్లకే చెల్లుతా టుంటుంది. మీ కాలంలో నే మేం జరగుతూంది మాకు తెలుస్తూనే వుంటుంది. అదంతా రాజకీయవేదికలైవచ్చిన్న విషయాలు; మా కెంకుకు కట్టికవు:కు. అయినా యీ పిచ్చి మా కట్టకూడా ప్రసించింది కాబట్టి యీ మాత్రం చెప్పక తప్పదు. ఆ మగ్గ యిద్దరు జంట కవుల కెందుకో వివాద వెరిగింది: ఒకటి వైది కపు జంట ఒకటి నియోగపు జంట. వాండ్లు వివాదపడడం మొదలెట్టగానే మా కొడి మంచిది మా కొడి మంచిది అని కొళ్ళ పందాల్లో వారు లాడే గ్రామ్యుల్లాగా ఆంధ్రంలో కొన్ని సీమల్లా వైదికులు నియోగులు గంధర్వశంగా పెనసులాడి స్వర్గంలో మాకంతా వికారం బుట్టించారు. "పిండ్ల గోల కాలా, కవిత్వమే మిటి వైదికం నియోగమేమిటి," అని మేమంతా నొచ్చుకొని తలవంపులై ఆ సందడి గర్వ కున్న దాకా బృహస్పతి గారి మొగం జ్ఞానానికి గాని యింద్రసభల కెప్పుడాని గ్గా: ఝు:సిపోయాం.

నే: అట్లాగే మారంతా భట్ట మూర్తిని కూర్చుని మా గ్రుడని అహహించి చెప్పిన పద్యాల్నూ, మిగతాల్నెక్కిస్తూ ఆయన చెప్పిన పద్యాల్నూ ఏం జయ్యండి?

రా: ఉహూ, ఎన్నాన్నాయేం అవి? దానికి సమాధాన మింకాక చెప్పాగా. అతడు ప్రభువు అందవుండి కానని చెలరేగి జగద్విసుభ క్షిరం నే పరిపాసిం న మొదలైజై ఆ అవివేకా స్మగపదాని కేవల కొన్ని బహుజ్ఞెరాయ్. అందు కని యిందా కతని కవిత్వా స్మైమనా నిరసిం చామా?

నే: చిత్తం. తమిద్దళ్లో గొప్ప క వివరండి?

మ: ఇట్లా అవేగ వాద్యమంది వాడికి, జాగ్ర ద్ని మానాంధ్రంతా చెప్పారించే పం వారు! అడిగావ్! ఇంకాక చెప్పూ మాయ్యకి భేదం లేదని? ఏదో మాకొచ్చిన నాలుకుక్కల్లో కవి గ్యం జెప్పకుని గౌరవంగా కాలతేవం జేసు కున్న వాండ్లగాని, మేమ గొప్పవాండ్లమని గాని, మాలో, నే గొప్ప నీవు కొద్ది, అని వివాద పడేవాండ్లం గాని కామ మేం. నిజానికి మేం జేసిన కించిద్దామనెవా సమద్ర మలో బడ రెండు మంచు బొట్ల మాత్ర ముండదు. మాకట్ల సట్లాటి పెద్దెద్ద విషయా లెందుకు ప్రయోగిస్తాక నాయనా, వట్టిక్రమ!

రా: ఇక వెళ్లివస్తాం.

మ: నీ కెప్పడైనా మమర్చి చూడా లను పిస్తే ఆపివీనించు వస్తాం.

నే: చిత్తం. తమర్నొక మాటడుగుతా— మెల్ల న్నుగా రెక్క డుంటారండి!

మ: అదేమిటా క్రశ్ని? స్వర్గంలోనేవుంది. మాకు రోజూ కనకమంటుంది. ఆ మెతో మాట్లాడా లని వుందా? పిలు, తప్పకొనుంది. పిలు పాపం! ఏదో మేగుగా నా:గ్రంలో కవిత్వం జెప్పిన శ్రీ ఆమెక్కలే.

నే: అందుకనే ఆమెతో కొంచెం సంభా పిస్తామని.

రా: తప్పకుండా,

నే: చిత్తం. ఇద్దరి కీ సమస్కారం. మా వాండ్లని అడిగానని చెప్పండి. ఒకరి తనం చాలా సంకులంగా వుండన్నానండి. ఈ మగ్గ నొకప్పుడొచ్చి నాకు కిసిం చి నాతో నెంతో కాలం మచ్చుటించి వెళ్ళిగు. మళ్ళీ ఒకసారి కనబడ మన్నానని చెప్పండి. మగ్గు మాట నిజమే. అది జారిపోకుండా బట్టాలని దేవి నమతణం ప్రార్థిస్తూన్నామని ముమర్చి చెప్పండి. ఇద్దరు: అవశ్యం. (నిష్క్రమణ)

తెన్నె పట్టిన కఠిన్యా కాల్పు నడుమనై... నాలుగు బొమ్మలు, వెన్నెల నీడల్లో నాగు తున్నై. మెరిసే మిణుగురు పుగగు కళ్ళల్లో గుచ్చుకుంటూ, నెమరకు తెప్పిస్తోంది, జరిగిన కాలాల్ని. సంగీతచెట్టు ప్రియురాలి సిగలో మల్లెల్లా వోడ్డును కావలించునన్నాయి.

రెండైదులు గూళ్ళు, వెలుగు చీకట్లల్లా రంగులు వేసుకున్నాయి. ఎర్ర సిపాయిలూ సునిశిత త్వపు కనికరం పంచబాండవుల్లో నొక్కుకుంటోంది. వీడినగాలి గాలిబుడగల్లా వాసనల్ని చల్లుతోంది.

“మధురంగా వుందికాదూ లక్ష్మీ!...రోజూ ఇల్లాంటి రాత్రిల్లో నీతో...మానంగా నడుస్తామని...మాట్లాడుదామని...రోజులు చిముత్ర కుంటాయ్!”

నవ్వింది. “నాకూ అంతే అన్నట్టే కబం చీకట్లల్లోని వెన్నెల్ని చూస్తోంది. దొరికిన వాతావరణాన్ని సన్నిధిలో కృతజ్ఞత చూపుకుంటూ ముసలిమా-ప్రణామ! యువకరిక్తాల వేడి తెలియజేమా!”

“నిన్నరాత్రి వచ్చే మందరాల్లో నవ్వు నడిచినట్టే అనుకుని గేటు దగ్గర కూర్చున్నా... కాని రాలేదు. ఒస్తావేమా అని ఎంత ఆశించే ననుకున్నావ్...ఎన్నాళ్ళో...”

తర్వాత...అడుగు ఆలోచనతో పడుతోంది. విపరీతభావాలి సమాధానం అందులోవుంది. అది ఏమిటో తెలిసివున్నా, ఆతని నోటమృతే వినాలన్న ఆశ, ఆనందం. చంద్రుడు చెల్ల ఆకలో సరసా లాడుతున్నాడు; అనుకుంది, చూచింది...ప్రక్క రోహిణి రూపీలా మెరుస్తోంది.

“అమ్మో! ఉత్తరం. వ్రాసే. అంతా నిన్ను గురించే. చదువునున్నదానిది. ఉద్యోగం చేస్తున్నావ్. మంచిదానిది. గుణవంతురాలివి. పేరు ప్రతిఫలు సంపాదించుకున్నది...అని...ఎన్నో...కాని లక్ష్మీ...అప్పుడే మాటలే సరిపోలేదు. నిన్ను గురించి వ్రాయడంలో.....”

“అల్లాగా చెల్లి నీంట్ని ప్రశ్న వేసినట్టే నవ్వుతూ గోరింటాకు వేళ్ళని నెమ్మదిగా ఒత్తుకుంది. ఎకరే పృథ్వయం ఎన్నాళ్ళకీ తర్వాత ఆ ముక్క విననిపోయింది. ఎదురు చూచిన దివ్య ఘడియల్ని శృతివేస్తోంది...”

“అమ్మ ఒప్పుకుంటుంది. నేనేం చేసి నా, అంత తెలివి తక్కువగా, న్యూనత పంచడానికీ చేసానని అనుకోదు. నిన్ను చూడలేదు కాని, చూచివుంటే ఒక్క తుణం కూడా ఒదిలి పెట్టి వుండదు. అసలు...నాతో మాట్లాడ నివ్వకుండా...సర్వం తనే అనుకుని బ్యం చేసుకుంటుందేమో అని కూడా భయమే...”

పునః కిలకిలమంది. చెట్ల మీద దంపతులు మాట్లాడు కుంటున్నాయ్! నిద్రపోయే పిల్లలు కదలుతూ మూలుగుతున్నాయ్, ఆకలేసిన పిల్లాడిలా. పిల్లలు...

అనాథ జీవితంలో భుక్తి గడవకే, నర్మ ఉద్యోగంలో ప్రవేశించింది. మానవ పృథ్వయంలోని బాధలంతా తను చిరునవ్వుతూనే చూచింది. చిరునవ్వునే ఇచ్చించి వాళ్ళని ఇళ్ళకి పంపింది. ప్రతిఫలంగా ప్రతిరోగి తనకి పట్టు కాగ్గిచ్చి కృతజ్ఞత చూపించే వెళ్ళేరు. వెళ్ళేటప్పుడు, వెద్యోగ్య కర్మలూ, పిల్లలతో...

నవ్వు వచ్చేది పిల్లలు...సంసారం తనకు జీవితంలోలే వనుకుంది. కాని, అనుకోకుండానే రాజా కలిసేడు. ఆతని మాటల్లో, చూపుల్లో, అచేతనరాత్రై పోయింది. ఆతని దగ్గరగా కూర్చుని, ఎన్నికత్నరాత్రైనా, ఆ మృదువుగా, జీవంతో జాలిగా మాట్లాడే శబ్దాన్ని వింటూనే కూర్చోవా లనిపించింది.

మొట్టమొదట్లో ఆతనూ, విద్యార్థుల హక్కుల కోసం పోరాటంలో లాటిచ్చిలు తినే ఆస్పత్రి వచ్చేడు. ఆ రోజుల్లోనే...ఆ వారం పది లోనూ...చిరపరిచితులై నట్టే అయిపోయేరు. ఎన్నో విషయాలు చేప్పేడు. ఆతనితో ఇంకొన్ని రోజులుంటే తన కవిత్వ రాయడానికీ ఉపక్రమించేనువేమా అన్నట్టే అయింది.

అందరిలాగే ఆతనూ పట్టు పట్టుకొచ్చేడు. బంగి విప్పుతున్నప్పుడే చేతులు వణికియి సాహ్యక త్వంలో. మడతలు విప్పింది. శ్రమతి లక్ష్మీ గార్ని కృతజ్ఞతతో...తెల్లటి కాగితంలో అంత కంటే ఎక్కువేమో కన్పించలేదు... ఏం పుస్తక

కథానిక :

విన్న - బాబాయి

శ్రీ కందుకూరి లింగరాజు

మా కూడా తెలియకుండానే తెరిచింది... నల్లగా పెద్దఅమ్మలో “Wisdom And Destiny” By Materlinck...“Wisdom And Destiny” ఆ రోజుల్లా దాన్నిగురించే ఆలోచించింది.

ఆతని రాకలు ఎక్కువైయ్యాయి. తన ఆశోదన... ఈ నిరంతర రాకాయో, బాధా తప్త అలసటకీ విశ్రాంతిలాగే తట్టింది. ఏమిటో భావనలు, సంకోషంగా దీవిస్తూ వెళ్ళిన వారి దీవనం, ఎదురుగా గిరిగింతలు పెట్టేవి. యవ్వనంతో ఉబికిన గుండెల్లో విచిత్రంగా చలిపెట్టేవి. కిరీటం పరిపూర్ణతల్లెదాన్ని రాజాని నిరూపించు కొనేది.

చూస్తున్నకొలవీ, మాట్లాడినకొలవీ, తన ఉహూల్లో దాక్కుపోయిన, భర, పిల్లలు, సంసారం-జీవం పొసుకొనేది. రోజు రోజుకూ ఆతనికోసం త్యాగంతో సిద్ధంగా కూర్చోనేది.

ఈ రాత్రి...ఇల్లాంటి రాత్రిల్ని ఎన్నో చాటుగా గడిచేయి...కథ జరుగుతూనే, మధుర స్మృతులని పల్లెలు, పట్నాల్లాగ, పట్నాలు పెద్దరి క్రింద మాట్టేసింది.

“అమ్మకి పిల్లలు కావాలిట...నన్ను ఏరోజు కాలోజా ఎప్పుడు వెళ్ళి చేసుకుంటావు...నా ఇల్లంతా పిల్లల్ని ఎప్పుడు తెచ్చిపెంతువు అనేది...కాని...ఆతను సంతోషించి, వెలుగుల్లోని మొలం వైపు నవ్వుతూ చూచేడు...”

ఉల్కిపడింది ‘కాని...’ తర్వాత అనుకుంది ఆకృతసానే...

“వెళ్ళి చేసుకున్నా...నాకు పిల్లలు అక్కర్లేదు. వాళ్ళు సుఖమైన సంసారాన్ని మితి స్వయావులు. అటు తల్లి, ఇటు తండ్రిని కూడా దూరంచేసి హాలాహలంపోసి యమకింకరులు...”

లక్ష్మీకి ఒక్కొక్క ముక్క పృథ్వయంలో ములుకుల్లా గుచ్చుకున్నాయ్. తను ఏ జీవిగా అమృత్యం ఆపాదించుకుని, ఇన్నాళ్ళు, స్వర్గ సీమలు కల్పించుకుందో, ఆతనే, రాజాలో ఇంత రాక్షసత్వం మిళితం అయివుందా! ఎవరితో ఏ విధమైన అమృతం ఆశించి, పరిపూర్ణ శాంతి సుఖాలు అల్లుకుందో, అన్నీ నీటి వ్రాతల్లా, గాలిబుడగల్లా ఇల్లా...ఇల్లా ఆ మనక వెన్నెల్లో చూచింది. కిరీటంగూడ వణికి చీకటి వెలుగులు, మానవుల్లో వుండే మంచీ, చెడ్డని నిరూపిస్తున్నై. తుంతవ్యత, అనురాగం కడలికల్లో సమాధులు నిర్మించుకుంటూ ఏడుస్తున్నై తెగిన లతలు, మధుఃకలుపటాపం చలై, ‘శ్రీ’ని క్రూరంగా ఆపాదించే న్యూనత ఎదురు తిరిగి ‘పునః ప్రపంచాన్నే ద్వేషించు’ అని ఎలుగెత్తుతున్నై.

“రాజా!” విరుద్ధభావాల కలయికతో స్వరించింది.

“కాదా లక్ష్మీ! శ్రీ లావణ్యం, శోభ, అందం, అంతా బీజీరం మీద వైశేష్యం చేసేది కాదా?...అందుకనే నాకు పిల్లలక్కర్లే...”

సగంలానే అందుకునే “నాకూ వివాహం అక్కర్లేదు. అందులోనూ నీలాంటి నాడితో. శ్రీ భోగం, లాలన, ఆదం, నీ పశు దృష్టి తీర్చడాన్ని తయారైన, స్పృహింపబడ బొమ్మ అనుకున్నావా? నవ్వు, నీ నీచస్వభావేతూ భావాల్లో, శ్రీని బానిసగా ఉపయోగించుకుండా ముక్కుకున్నావా?...శ్రీ, నీకు మల్లె సంసారాన్ని, పిల్లల్ని ద్వేషించే, మహమ్మూర్రిలా చూచే, పశువు కాదు...ఆమె పృథ్వయంలో ఎప్పుడూ, నిరంతరమూ మాతృసాన అలంకారాక్రొదన నిబిడి కృతమై అయి వుంటుంది.....”

వెనుక్కు తిరిగింది. నవననే నడిచింది. ఈ జీవితంలో మంచీ, చెడ్డా దిగవారినట్టే, కొండ చిలువల్లా నీడలు పొకేయి...

రక్తం విరిగిన తెల్లపు వెన్నెల్లో ముసుకు వేసుకుంది. తెరచిన నోరు పాతాళ విలం

నల్లబడింది. ఆశ్చర్యంతో కళ్ళు గుడ్లగుబలయ్యాయి.

“లక్ష్మీ!”

ఆగింది. ‘తెగిన మడమ సగంలానే “అటువంటి నీచభావాలుకల శ్రీ నే వెతుక్కో... నేను ఎంగో ఆశించుకున్నా. మానవుడు ఆశించుకోవలసినదా తప్పేమా...తెల్ల...” వెళ్ళి పోయింది.

నీడల్లా రాక్షసులు కీచురా శృంగున్నై. ఆతనికి బ్రతికివున్నాడో. నిర్జీవు రాతిబొమ్మలా పాతుకుపోయేడో కూడా తెలియక...పురుష లక్షణం విస్తరణ, ద్వేషాన్ని, కోపాన్ని మొహూతపూస్తోంది...

“పిల్లలు...పిల్లలు...” గుప్పెట్టు మాతలు గట్టిగా పెట్టుకుంటూనే అడుగులు వేసేడు...నడిచేడు...కొన్ని జతలైన తర్వాతకీ పృథ్వయం లో వెలిగి నిలపెట్టి అడుగుతున్నట్టయి ఆశోకించింది...

* * *

ఆ గడచిన వారంలోనూ రెండు ఉత్తరాలు వ్రాసేడు. ఇంకా వ్రాస్తా మనుకున్నాడు. కాని ఆ రోజు తను పృథ్వయంలో వుంచుకునే శ్రీని బానిసక్రింద చెయ్యలసిన విషయం, ఎత్తి చెప్పుకున్న సర్దివేళం, న్యూనతని, కుమిలింపును ఇచ్చి మూడుక్రింద చేస్తోంది. రెండు ఉత్తరాల్లోనూ తుమాగ్నం వేడుకున్నట్టే వ్రాసేడు. జవాబు ఆ కబురుతో పరస్పరాదం అవుతుందనుకున్నాడు...కాని విధి...వేరుగా వ్రాసిపెట్టింది.

తను ఇదివరకటిలా పూర్ణ సహకారంతో, ఉదేకంతో, ఉత్సాహంతో తన రాజకీయ చరిత్రల్లో వ్రాసుకోలేక పోయేడు. ఎదురుగా లక్ష్మీ! ఆ నర్మ ద్రుస్సులలో కూర్చుని నవ్వి నట్టే అయ్యేది.

“ద్వేషంలోని నవ్వుకూడా, తన పశు త్యాన్ని మార్చుకో...‘సంసారం అంటేనే ఆభరణం. అది పుట్ట పూర్వీకులమంచి వంశం తర్వాత పారంపర్యంగా వంశంలోకి వ్రాసుబడింది. నీకు నీ వెంబడి...నాన్నా...బాబాయి!...అని చక్కటి నోటితో, మృదుగా వచ్చిగాని మాటల్లో, తప్పకుండా పిలుస్తుంటే...ఎంత అమరత్వం వస్తుందో ఆలోచించేవా?...శ్రీని ఓ ఆభరణం క్రింద, అందం కోసం, నీలో పశుకామంకోసం, భార్యగా చేసుకుంటూ ననుకుంటే ఎంత మృగానివో ఆలోచించేవా?” అన్నట్టే చెప్పేది.

లక్ష్మీ! తన జీవితంలో అటువంటి కృత్తి రాలేదు. వచ్చినా తాత్కాలిక మోహం, కార్య సాఫల్యం కోసమే వచ్చి వెళ్ళిపోయేరు. అంటే మట్టని దూరంలో వుండే లక్ష్మీ నూత్న యుగారంభం, చైతన్యం, ఆవేదన కల్పించేట్లు చేసింది. దానికి ప్రతిఫలంగా, కృష్ణ తలో ఏమి ఇవ్వాలో అన్నదే ఆలోచనై పోయింది... మృష్టింది. ఈ మార్పు తనకే అర్థం కాని సింహాసనంమీద కూర్చుని, తన భావాన్ని చేతల్ని, కిరీరాన్ని తెప్పిస్తోంది. తుణుకుకీకం మరుపురాకుండా న్యూగం చేస్తోంది.

ప్రత్యక్షతరం వస్తుందని ఆశించే పోస్తాఫీ సుకు వెళ్ళేడు. ఆ నీలిరంగు కవణ్లో గుండ్రటి ఆత్మరాల్లో వస్తుండేమా అన్న ఉబలాటంతోనే ఎదురు చూచేడు...ఒకటి...రెండు...ఏడు... అన్ని రోజుల్లోనూ...నిరాశ చెందే ఎనిమిదవ రోజు వెళ్ళుంటేనే దాగ్లో తెలిగ్రాం బంట్లోతు సలాంచేసి కవరు చేతుల్లో పెట్టేడు.

ఖంగారుగా ఆశ్రుతలోనే విప్పేడు. “రాణికి చాలా జబ్బుగావుంది. వెంటనే బయల్దేరావలెను...” పృథ్వయ స్పందన ఎక్కువలోనే గదికి బయల్దేరి, ఆశి, నిరాశల పవనింపుల్లోనే రైలు ఎక్కేడు

తనపూర్వో దిగింతర్యాతి “అర మెలు దూరం త్వరగానే నడిచేడు. “రాణికి అంతప్రమాదంగా వుందా? చావుబ్రతుకుల మగ్గ...” ఇక తలంచుకోలేక...ఇల్లు మెట్లు ఎక్కేడు. వీధి అరుగుమీద రాణి కొడుకు తన చిన్నతమ్ముడితో వైకుంఠపాళీ అడుగున్నాడు...సావిట్లో పెద్ద కూతురు, చంటిదాగ్గి పాలు పడుతోంది...

ఎక్కడనుండి చూచిందో అమ్మ వస్తూనే... “ఒచ్చేవా, నన్ను సాయింత్రం వరకూ నిలబడుతుందో లేదో అనుకున్నాం. వైటపెట్టేసేం...” చెప్పింది...

“బాబాయ్...నాకు ఏం తెచ్చావ్?...” అంటూనే మూడుకంఠాలు ఒక్కసారి ఎలుగెత్తాయి. రెండోవాడు కార్మిక చుట్టుకుంటూనే “బందరు డెడ్డూలు తెచ్చేవా బాబాయి”

‘బాబాయ్!’ ఒక్కసారి కిరీటం అంతా శలకరించినట్టు అయ్యింది. నోరారగా ఆ ముక్క పిల్లకోడానికీ వాళ్ళకి జీవం పోసిన కృత్తి లేనేలేదు. ఒక తల్లివాత్రం, భరిస్తూనే, వాళ్ళకి తల్లి తండ్రి కూడా అయిపోయింది. ఇప్పుడు ఆ తల్లే వీళ్ళకోసం చేపడితో ఆయువు ఇంకా వుంచుమని చెబులాడుతోంది...

గదిలోకి వెళ్ళేడు. మంచంమీద ఎముకల పోగు గాలిని గట్టిగా పిలుస్తోంది. బాధతో మూలుగుతోంది. నెల్లాశృక్రితం ఆ కృత్తినే ఇంటో తిరుగుతూ, కబుర్లు చెప్పతూ, అమ్మకి సహాయం చేస్తూ చూచేడు. ముప్పయ్యోజుల్లో జీవితమే ఇల్లా మారిపోయింది.

గుప్పెట్లోంచే పిల్లని బిక్కు బిక్కు మంటూ వాళ్ళమ్మ వైపు చూశాడు. చంటిది ‘అమ్మా’ అంటోంది. పెద్ద...‘నీకు లక్క పిడత ఇవ్వనా?’ అంటూనే తీసుకెళ్ళింది.

రాజాకి కళ్ళమ్మం నీళ్ళు తిరిగేయి. ఆ అముకల ప్రోగే, రక్తహీనపు మృత్యు తెలుపులో ‘వచ్చేవా?’ అన్నట్టే చూచి కళ్ళు మూసుకుంది...

ఆరాత్రే...బాధపడి...ఆఖరికి చింతామణి ములగాకు రసానికి కూడా లాంఘన తన కర్మ వ్రాసేనుకుంది. ఆ చావు తెలిసిగానే ‘పిల్లల్ని నీ మీద ఒదిలిపెడుకున్నా’ అంటూనే, నలుగుర్ని చూపించే శృంగసీచ్చింకం, బతువు అయినట్టే మానుకుంది...

నలుగురు పిల్లలు...

* * *

జీవితానికి కర్మ సిగ్గాంతాన్ని ముడిపెట్టుకొనే సంతృప్తిపరమకోవాలనుకున్నా, ఆత్మ తిరగబడతోంది. నలుగురికి తనూ తన అమ్మ తప్ప ఇంకెవ్వరూ దిక్కులేదు. అటు తాతలవైపు వారు ఈ భారాన్ని మొయ్యనేలేరు.

రోజులు గడచిన కొలది, వాళ్ళకి, కడ్డయ్యట నీళ్ళు ‘అనాథల’ ఎడ తిరుగుతుంటేనే, సపర్యలు చేసేడు...వాళ్ళను తనతో పూళ్ళుత్రిప్పేడు. పెద్దవాళ్ళకి చదువుచెప్పేడు. చిన్న దానికి హిందీ అక్షరాలు వ్రాసిఇచ్చేడు. ఆఖరుకు అలసిన అమ్మని తేపడం ఎందుకని చంటివానికి పాలు, రాత్రిళ్ళల్లో పట్టేడు.

రోజులు వారాలు అయ్యాయి. వాళ్ళు తెలియకుండానే తనకి సామిప్యంగా, దగ్గరగా వచ్చేస్తున్నారు. చంటికి తన దగ్గరకే కాని పడుకోన నేది. రెండోవాడు ‘బాబాయి నాకు రేపు రబ్బరుపాము కొనిపెడతాడోయ్’ అని అన్నగార్ని దగ్గర గర్వంగా చెప్పేవాడు. పెద్దవాళ్ళిద్దరూ... కళ్ళల్లో ‘అమ్మ’ లేదన్న దుఃఖంతోనే ‘బాబాయి’లో పూరాధ్యుకునేవారు.

కొత్త భావాలు విచిత్రంగా తన్నుకట్టేస్తున్నై. తనో బ్రహ్మచారి. సంసారం అనే [18 వ పేజీ చూడుడు]

నెరిసిన వెంట్రుకల ఔషధము
రంగు పూయనక్కరలేదు. అయ్యేదవకిత్త. తెల్లని రంగును మార్చి కాకతముగా వెంట్రుకలకు వణపు విచ్చును. గుణం కానివో, రమ్మ వావనుచేయబడును. తెలుపు కొంచెమై యుండిన దా 2-3-0 మధ్యరకమై యుండిన దా 3-4-0 పూర్తిగా యుండిన దా 5-0-0.
గమనింపు:-ఇది పెదదుకు కంటికి మంచి దోషణ విచ్చు ఔషధము.
Bharat Kalyan Aushadhalaya.
No 18, P. O Katri Saran, (Gava)

మిసెస్ విశంలాం ఉపన్యసింతురు.
హుస్సేన్ వారు ఫర్ఖానాజీ, అంబుజమ్మర్, డా॥ కజిన్, హానాసే, రామారావునరి, నైసరి.

ఇంద్రానీమ్.

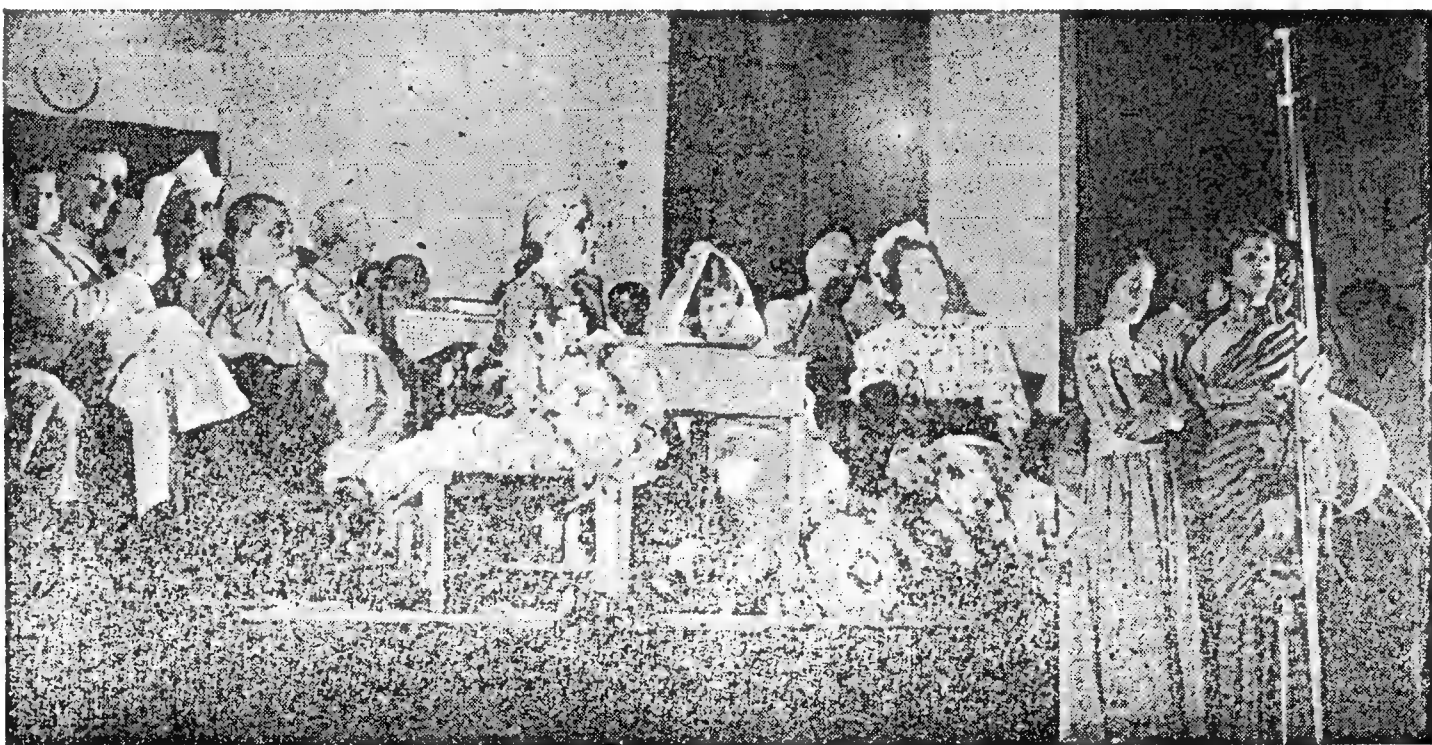

శ్రీమతులు అమ్మన్న రాజా, నల్లమత్తు, పెద్దాడ కామేశ్వరమ్మగార్లు.

అభిలభారతమి

ఉపాధ్యక్షురాలు: హానాసే, మాజీ అధ్యక్షురాలు: రామారావునరి.

నేదిక—ఒక దృశ్యము. శ్రీమతి సుబ్బలక్ష్మి ప్రార్థనతో సమావేశం ప్రారంభించింది.

మహిళాసభాధ్యక్షురాలు, శ్రీమతి అనసూ

మద్రాసు
20 వ వా

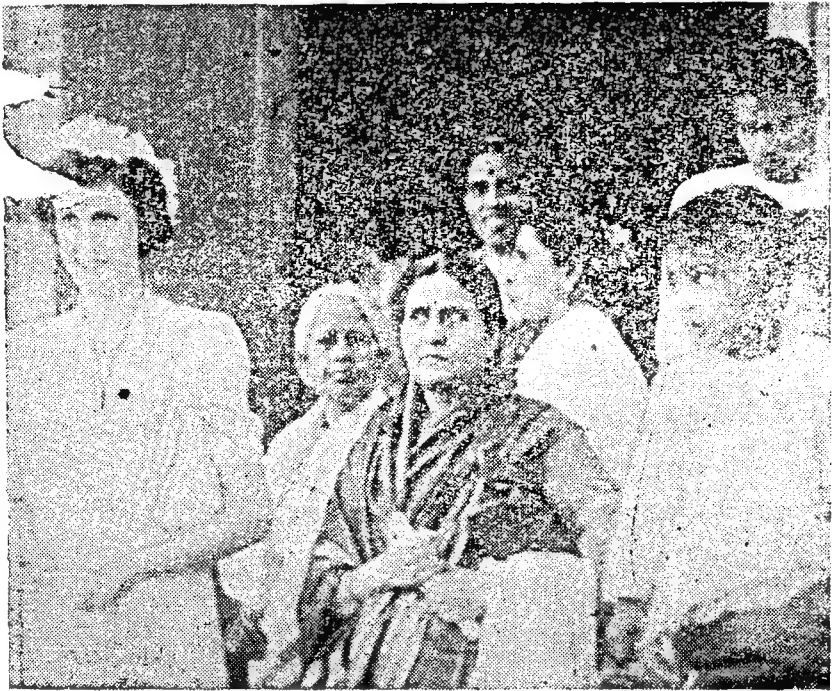

య. ప్రతినిధివర్గం.

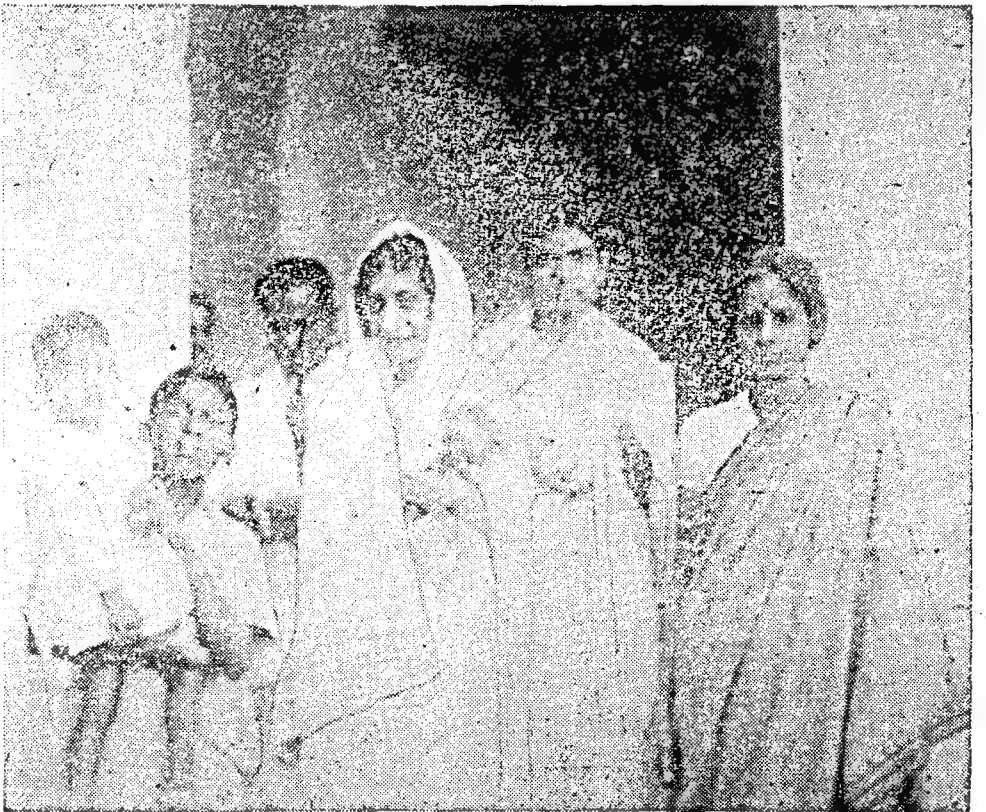

హిరాబదియా, అమ్మ స్వామిస్వాగ్, డా॥ సుకాంట్ సోలియాంట్, సునారీయా మంక్షా పాస్పిటా
[ఇండోసిషియస్ ప్రతినిధివర్గ నాయకురాలు] ఇబ్రాహింనూరి, ఉతమి మార్వెసర్.

గా ళా స మా వే శ ము

కాలీ నైసతి—ప్రదర్శనమునకు వస్తున్న దృశ్యం.

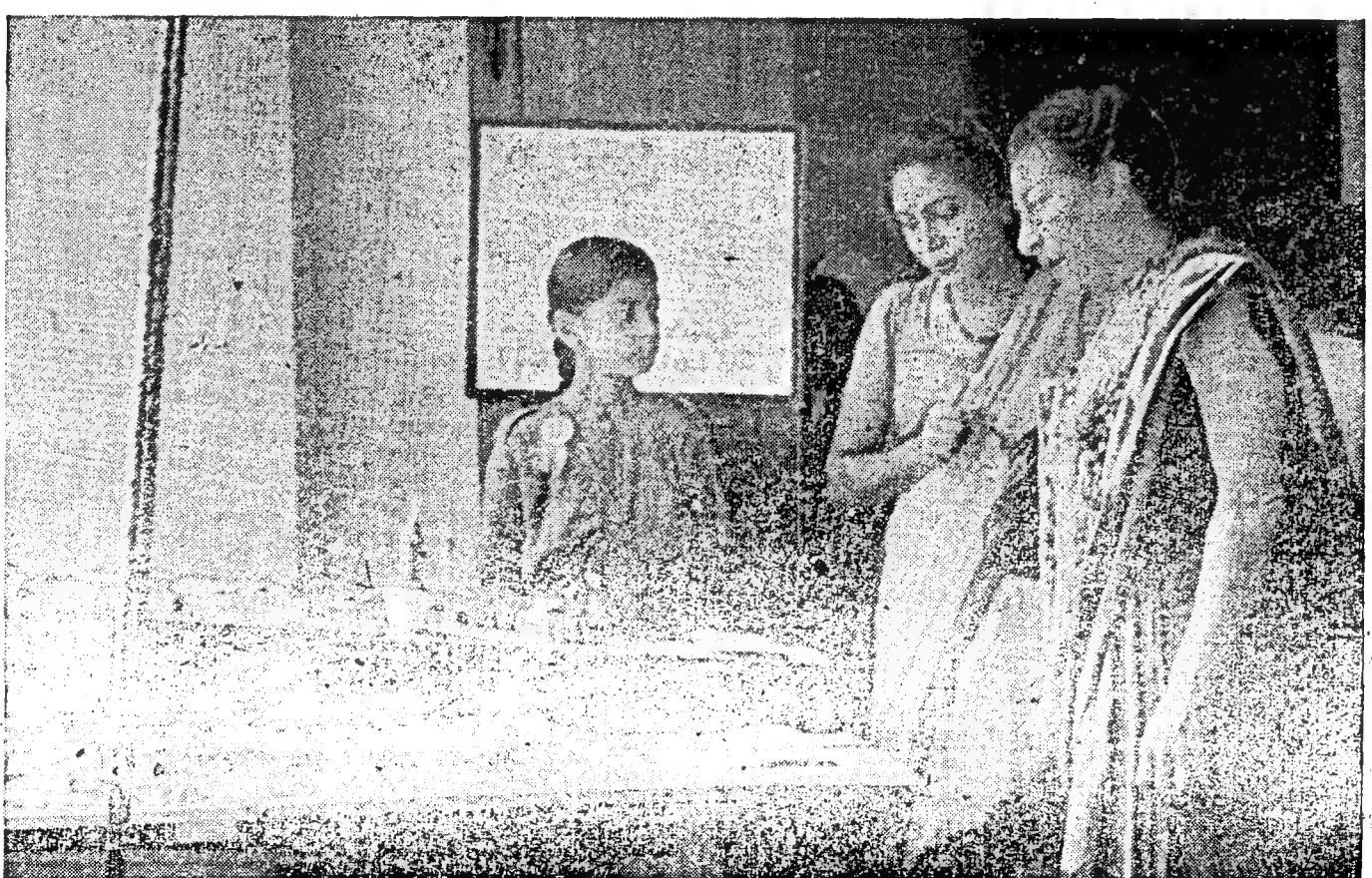

రాజకుమారి అమృతకార్—ప్రదర్శనమువద్ద.

హో జరిగిన వ్యక్తికొత్త వము

యాబాయ్ కాశెగారి అధ్యక్షపన్యాసము

మిసెస్ మితలం ప్రదర్శనలోని వస్తువులను చూస్తున్న దృశ్యము.

పాదబోమ

ఎప్పుడైతే పినాకయ్య మెడఃట్టిబాధ
వదలిందో ఆ నం తో వం తో,
బొలాయా పుట్టలూ దాటి పరుగెత్తడం
మొదలు పెట్టాడు. అలాగ పరుగెత్తి
పరుగెత్తి చివరికి ఆ దంతపుబొమ్మ
సీలితల అమ్మాయి యిల్లు చేరు
కున్నాడు. చేరగానే, అవన్నీ గుర్తు
కొచ్చాయి: నక్కా, పిల్లి తన్ని చేసిన
మోసం, తన్ని కోదండం తీసిన మజ్జి
చెట్టా, అన్నీ కనిపించాయి.

అదీ చూడగానే, పినాకయ్య
పెక్కిపెక్కియేళ్ళి, ఆ పాలరాతి
చపటామీద దొరబిదొరలి దుఃఖం
చాడు. అతడు ఏమిస్తున్న యేడు
అంతా కొండలలో తిరిగి ప్రతి
ధ్వనించింది.

“ ఏం నాయనా ! ఇక్కడ నీ కేం
పని ? ఏం చేస్తున్నావు ? ” అని
అడిగింది ఆ పిట్ట.

“ఏం చెయ్యను ఏడవడం తప్ప”? అని, మరొక పాం గి 'హా ర లి వ చేష్ట' దుఃఖితో కళ్లు చొక్కాఅంచుతో అద్దుకొన్నాడు.

“చూడు, నీకు పినాకయ్య అనే బామ్మబ్బాయి ఎక్కడైనా కనిపించాడా?” అని అడగింది.

పిపాకయ్య, “నేనే పిపాకయ్యని!”
అని ఎగిరి ఒక్కగంటు వేశాడు. ఈ
మాటతో ఆ పిట్ట నేలమీద వాలింది.

“నువ్వు పిచ్చయ్య నేరుగుదువా?”

“ ఎరగడమా; అ త డు మా నాన్నే ! కనిపించాడా మానాన్న ? నాకు చూపించవూ ఎక్క డున్నాడో? మా నాన్న, నిజం గా మా నాన్న బ్రతికి ఉన్నాడా ? ” అని ఎరిరి గంతు వేశాడు.

■ మూడు రోజులక్రితం, సముద్ర
పొడుగున కనిపించాడు ■

“ ఏంచేస్తున్నాడు ? ”

“ ఒక చిన్న నావ చేసి దాంతో

సముద్రం దాటాలని చూస్తున్నాడు. పాపం, నాలుగు మాసాలనుంచి విసుగు లేకుండా నీకోసం అన్నిచోట్లా వెదకుతున్నాడు. ఇక్కడ ఎక్కడా దొరక్క సముద్రం దాటి దూర దేశాలలో వెదకాలని నావ తీసుకొని బయలుదేరాడు. ”

“అయితే సమ్మదం ఇక్కడి కెంత
దూరం ఉంటుంది?”

“అయిదొందల మైళ్ల పైమా టి .”

“అయిదోండు మైళ్లు వై మా లే!
నీలాగ నాకు రెక్కలు ఉంటే యిప్పు
డక్కడి కెళ్లి వాలుదునుకదా!”

“నీకు నిజంగా వెళ్లా లని ఉంటే
నేను తీసుకొస్తాను”

“ఎలా? ”

“నా వీపుమీద ఎక్కు; అంతే
నువ్వంత బరువుగా ఉన్నావా?”

“బరువా! దూది చెందులాగు
టాను; కట్టిబామ్మనే కానూ?”

ఇంక మళ్ళీ మాట చెప్పకుండా ఆ పక్షి వీపుమీద ఎక్కి, అటో కాలు, యిటో కాలు వేసి కూర్చుని సంతోషంగా “చలో గుఱ్ఱం; చలో జల్దీ” అని ఒక్క కేక వేశాడు. వెంటనే పక్షి ఎగిరి కొంతసేపటికి మబ్బల్లో కంటూ వెళ్లిపోయింది. అక్కడనుంచి బొమ్మ బ్యాబు నేలక్రిందికి చూశాడు. కళ్లు గిరున తిరిగి పోయాయి. భయం వేసింది. తన ఆకాశగుఱ్ఱంమెడ పట్టుకున్నాడు. ఆ రోజుంతా పక్షి ప్రయాణం చూస్తూనే వుంది. సాయం

కాలం అయింది. “నాకు దాహం వేస్తోంది” అని పక్షి అంది. “అవును నాకూ ఆకలిగా ఉంది”దని పి నాకయ్య అన్నాడు.

“అయితే మన మీ చిన్న పిట్ట గూడులో దిగువాం”. అక్కడ ఒక్క చిన్న గోలెనిండా పిట్ట మరో గోలెనిండా అకులూ ఉన్నాయి. పినాకయ్య తన జన్మలో అకులు తినలేదు. కాని కడుపు అకలిగా ఉంది, ఏం చేస్తాడు? అవన్నీ పరపర నమిలి మిం గే శాడు.

“ఈనూకులు, ఇంత తియ్యగా ఉంటూ యని అనుకోలేదు, గద్దగానూ”

“అకలితో అన్న బాగానే ఉంటుంది”
యని ఆ గ్రంథ బంధులు చెప్పింది.

దానితో వాల్మీకీయూ సముద్రం చేరుకున్నారు. పిమ్మట క్రొదకి దిగాహోలేదో, గ్రద్ద తుట్టుమని ఎగిరి పోయింది. 'ఈమాత్రం మేలుకు మీకు చాల దశ్యవాదాలు' అని చెప్పించుకొనేవరకు కూడా ఆగలేదు. ఆ సముద్రపాష్టన, జనం గురుగూడి ఉన్నారు. వాల్మీకీగారి చేస్తూ కేక లేస్తున్నారు.

“ఏమిటి సంగతి?” అని ఒక అవ్వని
పినాకయ్య అడిగాడు.

“ ఏముంది; పాపం! ఒకతండ్రి కొడుకును వెదకుకొంటూ నావలో నమ్మద్రుమీద పెట్టావుంటే, కెరటాలు విడిగితంగా వచ్చాయి. నావ బోల్తా కొట్టింది ! ”

“అయ్యో! ఏదీ నావ?”

[illegible]

✓ 29

పనికీరానివిద్యలు

చిరంజీవి జ్యోషుల వరలక్ష్మి

ఒక పూర్ణో బట్టలు కుట్టేవాడు, మోళీకట్టేవాడు స్నేహితులుగా వుండేవారు. సాయంకాలం వాళ్లిద్దరూ కష్టం, సుఖం చెప్పకొంటూ వుండేవారు. ఒకరోజున దర్జీవాడికి ఒక భయం పట్టుకొని స్నేహితుడు రాగానే చెప్పాడు : “ అన్నా, యీ పూర్ణోవాళ్లందరూ బట్టలు కట్టకొకుండానే కాలం గడిపేద్దాం’ అని నిశ్చయించుకుంటే యిక నాదగ్గర ఎవ్వరూ బట్టలు కుట్టించుకొరు. ఇక నేను పనిలేక చావ్వలసిందే. యింకో పని నాకు తెలీదు ” అని చెప్పాడు. అంతట మోళీకట్టే సాయబు “ తమ్ముడా, నాకు మాత్రం అలాటి భయం లేదు. నాకు నూటాక్క విద్య లొచ్చును. మేకులు తినగలను. నిప్పు మింగగలను. గాజుపెకులు నమలగలను. ఇలాగ ఎన్నో విద్య లొచ్చును. ఒక్క విద్యకైనా ప్రజలు డబ్బు యియ్యకపోరు ” అన్నాడు.

కొన్ని రోజుల తరువాత ఆ పూర్ణో
కరు వచ్చింది. ప్రజలు అన్నంలేక

చూపుచున్నేలుతో చూపింది ఆయవ్వ.
 పినాకయ్య చూచి, “అహ! అతను
 మాతండ్రి! మాతండ్రి” అన్నాడు.
 ఈలోపున ఆ సముద్రఘోషలో షర్వ
 తాలవంటి ఆకెరటాలమధ్య ఆ నావ
 పూర్తిగా మాయ మైపోయింది. ఎపు
 డైనా పోటు వచ్చేటప్పుడుమాత్రం
 కనిపించేది. పినాకయ్య బిడ్డన ఉన్న
 పెద్ద కొండ ఎక్కి “నాన్నా, నాన్నా”
 అని కేక లేశాడు. చేతులు, బోవీ,
 జేబురుమాలూ ఊపి పిలిచాడు.
 పిచ్చయ్య దూరంగా ఉన్నాగాని
 గుర్తు పట్టాడేమో, తన పాగా గుడ్డతో
 సైగ చేశాడు. బిడ్డుకి వచ్చేటప్పటికి—
 ఏం లాభం? సముద్రపు హోరు
 ఎక్కువైంది. కెరటాలు తరిమికొట్టు
 న్నాయి. పడవ లేడ్డువెయ్యడానికి వీ
 లైతేనా? ఇంతలో పెద్ద కెరటం పొంగి
 వచ్చింది. దానితో పడవ ఆఖరు.
 మళ్ళీ బాడ లేకుండా పోయింది.

“పాపం!” అని అక్కడికి చేరిన చేపలవాళ్లు విచారించి ఎవరిభక్తి వాళ్లు చేరుకుంటున్నారు. ఇంతలో ఒక కేక వినిపించింది. కొండదిబ్బమీదికి ఒక పిల్లవాడు ఎక్కి, “మా నాన్నను తీసుకొస్తాను” అనడం వినిపించింది. మరుక్షణాలో ఆ పిల్లవాడు సముద్రంలో డూరికాడు. పినాకయ్య కఱ్ఱమనిషి అపడంవల్ల చప్పన తేలిపోతూ, చేపలాగ ఈడుకొంటూ పోయాడు. అసముద్ర కెరటూలలో ఒకసారి పైకీ, ఒకసారి లోకీలికీపోయాడు. ఒకోసారి చేయూయి, ఒకోసారి కాల్కూ, ఒకోసారి తలూ, కనిపించేవి ముందు. చివరికి ఏమీ కనిపించకుండా పోయాయి. ఇది చూచి

~~~~~

విద్యలు

విద్యల వరలక్ష్మి

మామతున్నారు. పిల్లలు ఆకలికి తాళలేక చచ్చిపోతుంటే తల్లిదండ్రులు ఏమీ చెయ్యలేక చూస్తున్నారు. పూల్లోవాళ్లు అన్నం లేకుండా ఎలాగో అలాగ దుంపలూ అవీ తిని కాలంగడుపుతున్నారు గాని, బట్టలు కుట్టించుకోవడం మానలేదు. దర్జీవాడికి యిదివరకు వచ్చినంత డబ్బు రాకపోయినా ఎలాగో గడుపుకోడానికి సరిపోతుంది. మోలీకట్టే సాయబుతన విద్యలు అన్నీ చూపించాడు. డేకులు తిన్నాడు. గాజుపెంకులు నమిలాడు. కాని ఎవ్వడూ ఒక్క కాసేయియ్యలేదు. వెంటనే నేపీహితుని దగ్గరికి వచ్చి మొం పెట్టకున్నాడు. అతడు యీ సంగతి చెప్తావుంటే, మరొక పెద్దమనిషి అక్కడ నిలబడి “బాబూ, ప్రజల కుపయోగపడే వృత్తి ఒక్కటి చాలదా?” అన్నాడు. అప్పటినుండి మోలీసాయబు కుట్టుపని నేర్చుకో నారంభించాడు. కనుక నలుగురికి వుపయోగకరమైన వృత్తి విద్య అందరిదగ్గరూ వుండాలి.

“హాం! ఆపిల్లవాడు...” అని ఆ గీస చేపలవాళ్లు ట్రాప్స్ కొంటూ మిలిపోయారు.

౨౩

ఎలాగైనా తండ్రిని బ్రతికించా అనే కోరికతో ఆ రాత్రంతా పినాకయ్య నముద్రంలో ఈ దుతూనే వున్నాడు. అబ్బ! నముద్రం ఎంత భయంకరంగా ఉంది. ఉరుములు మెరుపులు తుఫాను! చివరికి ఉదయం అయింది. ఆ నముద్ర మధ్యలో ఒక యిసుకదిబ్బ కనిపించింది. అది ఒక దీవి. ఆ దిబ్బ చేరడానికి ఎంత ప్రయత్నం చేసినా, ఆ కెరటాలు తరిమికొట్టాయి. చివరికి ఒక దెయ్యపు కెరటం వచ్చి ఆ దిబ్బ మీద విసిరి పారేసింది. ఆ యిసుకతో దెబ్బకూడా తగిలింది. “అమ్మయ్య! బ్రతికానురా” అని అక్కడ. తేరు కొన్నాడు పినాకం. ఇంతలో మబ్బులు విడిపోయాయి; తెలుపిచ్చింది. సూర్యుడు ఉదయించాడు. ఆ కిరణాలన్నీ నముద్రామీద పడి, అది పెద్ద బంగా రపు తోటలాగ మెరసిపోతోంది.

ఆ యోధులో తడిసిన తన బట్టలు ఆరిబెట్టి ఎక్కడైతానో తండ్రి చిన్న నావ కనిపిస్తుందేమో అని చూస్తున్నాడు. ఎంత చూచినా ఆకాశం, నముద్రం, దూరంగా ఎక్కడో చిన్న చుక్కల్లాంటి ఓడలా తప్ప మరేమీ లేవు.

“ఈ దీవి పేరేమిటో! ఇక్కడ జనం ఉన్నారా? ఉంటే, ఎటువంటి వాళ్లో! వీళ్లు పిల్లల్ని చెట్లకి వేలాడకట్టేవాళ్లు కాదు గదా! ఎవర్ని అడిగితే తెలుస్తుంది?” అని అటూ ఇటూ చూచాడు. బంటరిగా ■ నముద్ర మధ్యలో ఉండటంవల్ల దిగులు వేసింది. ఆ విచారంతో గట్టిగా ఏడ్వాలనుకొంటున్నాడు. ఇంతలో ఓ పెద్ద చేప వచ్చి తండ్రికి వెళ్లింది. ఆ చేపని అడిగితేనో? ఆ చేప పేరేమిటో? ఏమైతే నేంలే.

“మంచేపగారూ ఒక్కమాటండి!”

“ఒక్క మాటే? రెండుమాటలదుగు” అని చనువుగా బదులు చెప్పింది ఆ చేప. అన్ని నముద్రాలలోనూ ఆత మంచి చేప ఉండనే ఉండదు.

“అయితే చేపగారూ! ఈ దీవిలో ఎక్కడయినా యిత తినడానికి దొరుకుతుందా? భయంలేదు కదా!”

“ఓ! తిన్నగా వెళ్లితేనరి, కావలసివంత”

“ఎటువైపు?”

“నాకు ఎడమచుక్కను చిన్న దారి ఉంది; ఆదారినే ముక్కుకు సూటిగా పోతేనరి.”

“మంచిది; అలాగే వెళ్ళాలి. అన్నట్లు, మీరు రాత్రిబళ్ళలా యీ నముద్రంలో తిగుతూ వుంటారుకదా! ఎక్కడైనా మీకు ఒక చిన్న నావా, అంకలో మా నాన్నా కనిపించారా?”

“మీ నాన్న ఎవరు?”

“మా నాన్న ఎంతో మంచివాడు లెం? అతని కడుపుకి చెరపబుట్టిన కొడుకుని, దుప్పణ్ని నేను”

“నిన్నరాత్రి వచ్చిన తుఫానులో బహుశః అతని నావ మునిగిపోయిందేమో!”

“మా నాన్న మునిగిపోవడమే! అయ్యో!”

“ఈకపోతే ఈ చుట్ట ప్రక్కల తిరుగుతూ వున్న ఓ పెద్ద తిమింగలం అతన్ని ముగేసిందేమో ఒకకేళ”

“అయ్యో! తిమింగలం అంత పెద్దదా?”

“పెద్దదా? అని అడుగుతావు. అయిదంశుల మేడ ఎంత ఉంటుందో అంతకంటే పెద్దది. దాని నోరు ఎంత ఉంటుందో తెలుసా? దాని వెడల్పా పొడవు చూస్తే దాంట్లోంచి ఓ పెద్ద రైలుబండి ఇంజనుతోసహా సులువుగా పోవచ్చు.”

“అమ్మయ్యో!” అని ఆశ్చర్యపడి ఆ బామ్మ తన బట్టలు తీసుకొని, చేపగారివద్ద వెళ్ళు తీసుకున్నాడు. ఎడమచుక్కగా దారి పట్టి పోయాడు. ఆ తిమింగలం, రైలుబండిఅంత నోరు, అయిదంశుల మేడలాంటి శరీరం గలది. ■ తిమింగిలాన్ని తలచుకొంటే భయం వేసింది. ఆ భయంలో పరుగెత్తాడు. ఒక అరగంట పరుగెత్తేటప్పు టికి చీమలపట్లం చేరుకున్నాడు. ■ వీధున్నీ సందడిగా ఉన్నాయి. అందరూ ఏదో పనిమీద అటూ యటూ తిరుగుతున్నారు. అంతా పనిచేస్తున్నారు. సోమరిగా ఉన్నమనిషి ఎంత గాలించినా కనిపించలేదు. “ఇలాంటిచోట నే నెక్కడ ఉండగలను?” అని పినాకయ్య అనుకొన్నాడు. ఈపాటికి కడుపులో ఆకలి దహించుకు పోతోంది. ఒక రోజుల్లా తిండిలేదు. ఆకులుకూడా లేవు. ఏం చేస్తాను? ఎలాగ వసుదీ తిడి? ఒకటి, పని చేసి సంపాదించాలి; రెండోది దబ్బయినా, తిండి అయినా ముష్టి అడగిఅయినా తెచ్చుకోవాలి. ముష్టి అడుగుకోవడం ఎంత

సిగ్గు! మనలివాళ్ళూ దిక్కులే! వాళ్ళూ తప్ప ఎవరూ ముష్టి అడుగుకోకూడదని వాళ్ల నాన్నా చెప్పేవాడు. ముసలి వాళ్ళూ, జబ్బునుడవులూ పని చెయ్యలేకపోతే ముష్టి అడగవచ్చు. తలిమ్మా వాళ్లందరూ పని చెయ్య వలసిందే. తమ తిండి తాము సంపాదించుకోవలసిందే. ఏకారణంచేతనైనా, పని చెయ్యలేక బద్దకించి ఊరికే ఉంటే, వాళ్లకి తిండి పెట్టకూడదు; ఆకలిచేత మాడ్చాలి. ఇలాగ అనుకొంటూ వుంటే ఒకడు, వాం! పెద్ద బర్రవైన రెండు బాగ్గులబండ్లు లాగుకొంటూ వెళ్తున్నాడు. ఒళ్లంతా కెమట; కళ్ళపడుతున్నాడు. మంచివాడులా గున్నాడు, వాడి దగ్గరకెళ్లి, పినాకయ్య “అయ్యో, నాకో అణా ఇవ్వరా?” అని అడిగాడు.

“అణా కాదు, నాలు గణాలు ఇస్తాను; ఈ బాగ్గులబండ్లు ఇంటికి తీసికెళ్లడానికిసాయం చెయ్యి” అన్నాడు.

“మంచివాడివే! నే నెవరిని, నీ బగుపు లాగడానికి గాడిద ననుకొన్నావా?” అని కోపపడ్డాడు మన పినాకం పెద్ద పాపమం తెచ్చుకొని.

“ఎంత గర్వం! నీకు నిజంగా ఆకలివేస్తే ■ గర్వంలో నగం తీసు. అంత గర్వం అజీర్తి చేస్తుందిసూ!” అని ఆ బాగ్గువాడు వెళ్లిపోయాడు.

ఇంతలో ఒక తాపీడనివాడు నెత్తిమీద సిమెంటుతోట్టి వెట్టకొని వెళ్తున్నాడు ఆదారినే.

“ఏమండయ్యా! ఆకలి వస్తుంది. ఒక్క అణా యివ్వరా?” అని పినాకయ్య అతన్ని కూడా బిచ్చ మడిగాడు.

“తప్పకుండా యిస్తాను; రానాతో కూడా. యీ సిమెంటుతోట్టి తీసుకొస్తే ఒకటికాదు, అయిదు అణాలు ఇస్తాను” అన్నాడు తాపీడనివాడు.

■ సిమెంటు చాల బరువు; పైగా నాకు పనిచేయా అని లేదు” అని పినాకయ్య చెప్పాడు.

“నీకు పని చెయ్యానికి లేకపోతే అలా ఆకలితో మాడు; బాగా కుదురుతుంది తెగులు” అని పోయాడు, ఆ

తాపీడనివాడు, సిమెంటుతోట్టి మోసుకొంటాను.

అరగంటలో ■ వీధిలో ఇరవైమంది జనంవరకు వెళ్లారు. ఆ యిరవైమందినీ ఒక్కొక్కళ్లను అణా యివ్వమని అడిగాడు. వాళ్లంతా ఒకలాగే చెప్పారు: “నీకు సిగ్గులేదా? వీధిలో ఇలాగ ముష్టి యెత్తుకోవడానికి బదులు పని చేసుకొని పాలుపడకూడదా?” అని.

చివారికి ఒక ఆడమనిషి, రెండు బిందెలసిండా నీళ్లు పట్టుకొని వచ్చింది. పినాకయ్యకి దాహం వేస్తోంది.

“తల్లీ, కొంచెం మంచినీళ్లు పోయ్యరా?” అని అడిగాడు.

“త్రాగు నాయనా” అని బిందెలు నేలమీదపెట్టి పోయింది.

“అమ్మయ్య! దాహం తీరింది. ఆకలికూడా తీరితేనా?” అన్నాడు.

“ఈ రెండు బిందెలలో ఒక బిందె నీవు మోసి ఇంటికి తెస్తే, ఒక పెద్ద రొట్టెముక్కపెక తాను” అంది. పినాకయ్య బిందెకేసి చూశాడు. తెస్తాను అనలేదు, తేను అనలేదు.

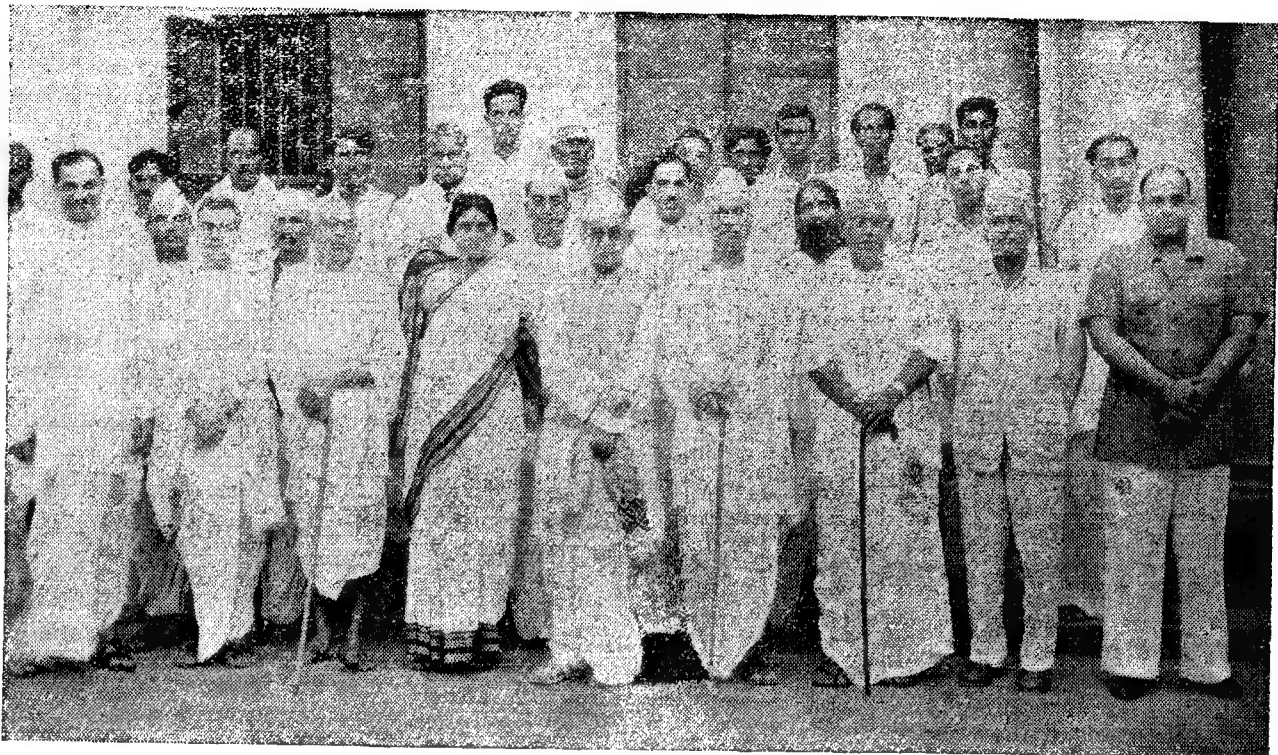
“నీకు పచ్చడి పెట్టి, మిఠాయి కూడా పెకతాను.” అన్నదామె. మిఠాయి అనగానే నోరు ఊరింది పినాక రావుకి.

“అలాగేలే, బిందె మోస్తానులే” అన్నాడు.

బిందె చాల బరువుగా ఉంది. చేతుల్లో పట్టక నెత్తిమీద పెట్టుకొని మరీ మోశాడు పినాకయ్య.

ఇంటికి వెళ్లగానే పీట వేసి, రొట్టె ముక్క, పచ్చడి, మిఠాయి పెట్టింది పెద్దమ్మ. ఆమె పేదరాశి పెద్దమ్మ!

పినాకయ్య ఆకలితో ఉన్నాడేమో, బాబాక్రంగా అవన్నీ ముంగేశాడు. ఆకలి చల్లగానే భోజనం వచ్చింది; చూచాడు. అదిగో ఆమె, ఆ సిమ్మ, తాను పెళ్ళాడే బామ్మ! “నువ్వేనా నువ్వేనా! అబ్బ ఎంత కష్టం పడ్డాను! ఎన్ని బాధలు పడ్డాను నిజంగా నీవు కనిపించారా? నీలమ్మా! నువ్వేనా” అని పినాకయ్య వెక్కిరిపెక్కిరిపాడు.

హైదరాబాద్ సంస్థానానికి భారత యూనియన్ నిజము జనరల్ గా నియమితులైన కె. యం. మునీగాటి, మద్రాసు ప్రెసిడెంట్ వై. వై. వేంకటేశ్వర కుమారరాజుగారు విందు చేసినప్పటి దృశ్యం

మహిళా సమావేశం ముచ్చటలు

ఇరువది ఏళ్ళక్రిందట మద్రాసు లో డా॥ కెనెట్ చే స్థాపించబడి శ్రీమతి మార్గరెట్ కజిన్స్ చే నాకబడిన అఖిలభారతమహిళా సభ డిసెంబర్ 29 నాడు పుట్టింటి కొచ్చింది. శ్రీమతి కజిన్స్, మహిళాసభకు "మా తల్లి దేవత" అని రామారావు సతి చెప్పింది. అయితే, "నేను మహిళాసభకు పెళ్ళిదేవుడినా" అని డా॥ కజిన్స్ ప్రశ్నించారు. మహిళాసభవారు కజిన్స్ దంపతుల్ని మాతాపితరులుగానే భావించారు.

మహిళాసభను చూట్టానికి వెళ్ళే ముందు, నా దుస్తుల్ని పరీక్షించుకున్నాను. తీరా సీతా కోక చిలుకల్లా తూనిగ నైపోతానేమో నని నా భయం. సమావేశం తేనాంపేట కాంగ్రెస్ మైదానంలో ఒక పాక. పురుషసమావేశాల్లా కంటే రమణీయంగా ఉంటుందని అనుకున్నాను కాని రమణులు ఈ పాకను అలంకరించటంలో ప్రత్యేక రమణీయతను చూపలేక పోయారు. మొగవాళ్ళ సమావేశాల్లా, స్త్రీలను నిలబడ నివ్వరు. స్త్రీలు అలాంటి పిచ్చిపనులు చెయ్యరు, బస్సుల్లో చూస్తున్నా ఉన్నాం. నాకంటే బలీష్గా ఉన్న స్త్రీలకు ఆ సేక సార్లు నా చోటును ఖాళీచేసి సమర్పించాను. వందేళ్ళ తాతయ్యకు సీటు లేకపోతే చోటిచ్చే ఉదారస్త్రీ నాకు ఇంతవరకూ కనబడలేదు. స్త్రీలకు గాని, పురుషులకుగాని అర్హతనుబట్టి సీటివ్వటం ప్రమాణీకృతమేనైతే సరి. ఇంతికి నే చెప్పజోయేది—మహిళాసభకు అనేకులు పురుషులు కూడా వచ్చారు. వాళ్ళంతా సభ చుట్టూ నిలబడటంతో—స్త్రీ అనగా పూర్ణం; పురుషుడు పైన పిండి—అంటే, సభ ఒక పూర్ణం బూరగా నాకు సాక్షాత్కరించింది. కార్యక్రమం ఇంకా ప్రారంభం కాలేదు. "కరుణా మూర్తి గాంధీ మహాత్మా" అని లాడో స్పీకర్ (డూరప్రవాసం) లోంచి వివరమిచ్చింది.

దేశంలో వివిధ ప్రాంతాలనుంచి వచ్చిన వివిధస్త్రీలు—వివిధమైన చీరకట్టులు—వివిధ భాషల సమ్మేళనం—చూట్టానికి వింతగానే కనబడుతుంది. అరవకట్టు, మహారాష్ట్ర కన్నడ కట్టులకంటే రసికతాదూరంగా ఉండేవి వేరే ఎక్కడా కనపించవు. ముఖ్యంగా ఘనశరీరలకు గోచికట్టు మహారాష్ట్రంగా కనబడుతుంది. తెలుగువాళ్ళలో సనాతనులు అవలంబించే కాకా కట్టుకూడా తత్ఫలప్రేమ. అందంమాట అటుంచి—అన్నిటికంటే హృదయాన్ని కలతపెట్టే దృశ్యం మరేటి ఉంది:

శ్రీ జి. కృష్ణ

సభలోకి వెళ్ళజోతుంటే నాకు ఒక వింతకు సోదరిమణి కనపడటంతో, చుట్టూఉన్న స్త్రీలను చూచి ఆనందించే ఉత్సాహం మాయమై పోయింది. వింతకుకుసుమం మంచిదికాదంటారు. అయితే ఆపట్టింపు మహానాగరికులైన హిందూ పెద్దలకే—ఎదురుగా వింతకువో, పిగ్లా, కుర్లా వచ్చినంతమాత్రాన దురదృష్టం సంపాదించుకో గలిగిన వ్యక్తి మానవప్రపంచమంచి దూరమై పోవటానికి అత్యున్నతార్హత సంపాదించు కున్నట్లే. తుమ్మిలే ఊడిపోయే ముక్కు గల వాడి ఆలోచనాన్ని ఏమనాలి? మన సంఘంలో వ్యాప్తిఅయిన కరుణాసభావం— 'ఆత్మక త్వర్వభూతాని' తత్వం—ఇంత ఉత్కృష్టదశలో ఉండటం గర్వింపదగినవిషయం. సభలోకి వెళ్లాను. అక్కడ నా సోదరులు కొందరున్నారు. భయంలేదు అనుకున్నాను. నా పక్కనే ప్రాధానాదునుంచి వచ్చిన శ్రీమతి రంగమ్మ ఓబులరెడ్డిగారు కూర్చోని ఉన్నారు. మీరు 'ఓబులరెడ్డి రంగమ్మగారు' అని పలకరించాను. కాదు—"రంగమ్మ ఓబులరెడ్డిని" అని ఆమె నవ్వుతూ నన్ను సరిచేసింది. కాని ఇట్లాగా భర్తపేరును—ఎల్ల కాలం, ఎక్కడికిపోయినా—మోస్తూఉండటం మహిళా సభవారు తీవ్రంగా నిరసించి ఖండించేయాలైన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. చాలామంది తెలుగు మహిళలు, ఒక్క రంగమ్మ ఓబులరెడ్డిగారు మినహా—భర్తపేరును మోస్తూన్నట్లు కనపడటం లేదు. కాని ఆంధ్రతరులు పెళ్ళికావటమేమిటి—భర్తపేరును మొయ్యటం మేమిటి—ఏకకాలంలోనే జరిపేస్తారు. లేదీ రామారావు—శ్రీమతి అననూయాయకాళే, బీగం అమీరుద్దీన్, నై సతి, మిసెస్ దిలిత్ ఆచారి, మదాంసక్ యటోసేక్. ఈ నా రాతమాచి ఎవళ్ళయినా ఆంధ్రతరులు, ఆంధ్ర స్త్రీలకు పరిభక్తి లేదనేరు గనక—మా ఆంధ్ర మహిళల హృదయాలలోనే వారివారి పతులు, ఇళ్ళు కొరకని ఈ రోజుల్లో జీతం డబ్బు లన్నింటినీ అద్దెగానే సమర్పించు కుంటూ నివాసం చేస్తున్నారు.

సమావేశానికి వచ్చిన ఆంధ్రమహిళలంతా—యమకుల్లో సహా—సోమిదేవమ్మలు లాగానే ఉన్నారు. తెలుగు స్త్రీలలో—లేదీ రామారావులాంటి వ్యక్తిని నే నింతవరకూ చూడలేదు. లేదీ రామారావుగారికి ఏదై ఏదై కు పైగా ఉంటాయి. (స్త్రీల వయస్సును ఎంచటం పొ

పాటు—కాస్త తుమించాలి) కాని పలిక కేకలు కూడా ఆమె అందాన్ని కించపరచలేక పోయాయి. అందాన్ని వార్ధక్యరామంలోకి తోడుగా తీసుకొని వెళుతున్నారే లేదీ రామారావు. ఆమె గొంతులో జీరలేదు—అజ్ఞాపించటానికి అర్హమైన నాదం ఆమె సామర్థ్యం. సభా వేదికకు ఆమె అలంకారం. కాని లేదీ రామారావు హోల్డర్ లేకుండాగానే సిగరెట్ త్రాగితే బాగుంటుందని నా ఊహ. సాహిత్యాన్ని కావ్యోన్నతాలకి తీసికెళితేనేగాని గుర్తించని మన దేశీయులు, స్త్రీ సౌందర్యాన్ని బహిరంగంగా పొగడితే ఓర్పులేరు. కాని నేను ఆ అర్థం లేని నియమాన్ని ఉల్లంఘించడంబట్టుకున్నాను.

శ్రీమతి సుబ్బలక్ష్మి ప్రార్థనతో సమావేశం ప్రారంభమయింది. పాడేటప్పుడు ముఖంలో వికృతకళికలు రాకుండా ఉండటం గొప్ప అదృష్టమనాలి. గానం వింటుంటే కాకుండా, గాయకురాలి (లేక గాయకుని) ప్రసన్నవదనం కూడా చూస్తూ ఉండాలని మనకు కోర్కె ఉంటుంది. కాని చాలామంది గాయకులు మన కోర్కె తీర్చరు. ఆమెపాట సభికుల్ని నిద్రా పరచుతున్నా చేసింది.

లేదీ రామారావు తన అధ్యక్షిణీత్వాన్ని అననూయాయకాళేకు అప్పగిస్తూ మాటలసందర్భంలో "నేను అప్పుడు కాలేజీలో చదువు తున్నాను—బాలికను" అని నవ్వుకుంది. కాని కాస్త నే వయంతర్వాత అననూయాయకాళే మాట్లాడుతున్నప్పుడు—చప్పట్లు కొట్టాల్సి వచ్చింది. లేదీ రామారావుచేతిలో ఉన్న పెన్సిల్ ని పెదమలనువ్వ అదింపట్టి చప్పట్లు కొడుంటే ఆమె ఇంకా బాలిక అని నాకు తోచింది. శ్రీమతి కాళేశ్వరి మాజీ అధ్యక్షురాలి సరదాలేదు. చాలా గంభీరమైన వ్యక్తి. ఆమె పూర్వచరిత్రలో, కార్యవాదిత్వం కనబడుతూనే ఉంటుంది. చిమూర్, అప్పి దేశ భక్తుల్ని రక్షించటానికి, ఆమె చూపిన పట్టుదల, మహిళా భ్యున్నతికి కూడా చూపగలదనే అందరితో పాటు నేనూ నమ్ముతున్నాను.

సమావేశ విజయాన్ని కోరుతూ నెహ్రూ, సరోజినీదేవి, రాజాజీ మొదలైనవారు అనేకుల దగ్గరనుంచి సందేశాలు లాచ్చాయి. ఆంధ్రులలో రాజాజీ సందేశానికి ప్రత్యేకత ఉంది. నేను ముందు చెప్పాను—బస్సుల్లో సీటివ్వటాన్ని గురించి. బస్సు ఎక్కిన స్త్రీ కల్లా, అమాంతం సీటు ఖాళీచేసి ఇచ్చే ఫక్కిలో ఉంది రాజాజీ సందేశం. మొగవాళ్ళుచేసిన చెడుపుని ఆడవారు సరిదిద్దాలని ఆచార్యుల వారు చమత్కరించారు. ఈ మధ్య లాహోరులో ఒక స్త్రీ వచ్చి, మరో సోదరి కొంపలో దౌర్జన్యంగా ప్రవేశించి, ఆ సోదరి ని వెడల నడిపిందట! లేదీ హిందయతుల్లా గొడ దూకటం చూసి, కి జార్ హయ్యత్ తివానా సర్వాసి స్వీకరించాల్సినవచ్చి నది! చెప్పాల్సినట్లే లక్ష ఉన్నాయి. పరాయి స్త్రీలను హింసిస్తున్న భర్తల్ని ఏం చేశారు ఆ కల్లోలీతప్రదేశాల్లోని భార్యలు? వాళ్ళంతా సమ్మేచేస్తే వాళ్ళ మగవాళ్ళు ఇంత పేట్రేగి పొయ్యేవారా? అందుకే అనుకుంటూ, రాజా కుమారి అమృతకార్, "ఈ ఘోరం అంతా పురుషులపైనే రుద్ద దల్చుకోలేదు. మేమీ భరించ దల్చుకున్నాం" అంది.

స్వీడన్ నుంచి వచ్చిన సోదరిమణి మెల్లా దండ వెయ్యబోతే, ఆ దండలో తలదూర్చటానికి వీలు లేకపోయింది. చిన్నదండ! ఆమె వెంటనే మాది చిన్నదే" అని ప్రారంభించింది. ఆచమ త్కారాన్ని అర్థం చేసుకున్నవారు చాలా తక్కువయినట్లు నాకు కనపడింది. స్నేహాకృష్టి నవ్వుతే "ఏమిటమ్మా! ఆడవాళ్ళల్లా పెదబావ గారిలాగా!" అని మూతులు విరుచుకుంటూ రని నాభయం. మరి అంత 'ఇదైన' ఆడవాళ్ళు ఏమిటి అని ఎవరైనా అంటారేమో. వినండి. మద్రాసు ద్వీభాషాసగరం అని భూగోళశాస్త్రం చదువు కున్నవాళ్ళకి తెలుసు. అరవంకాని, తెలుగు కాని ఎవరైనా వేదికపైనుంచి మాట్లాడితే, ప్రతినిధి హోదాలో ఉన్న సోదరిమణులు "ఇది ఏ భాష?" అని కేకలేశారు. అఖిలభారత

సభలో పాల్గొనే ప్రతినిధులకు ఇంత గొప్ప అని వేకం కూడనిది.

కొందరు పురుషులుకూడా సభలో ప్రసంగించారు. వీళ్ళుమాత్రమే సభకు కొంత రసాన్ని కలగచేశారు. టి. ఆర్. వెంకట్రామశాస్త్రి గారు "పురుషులు క్రియలు—స్త్రీలు నాకార్యలు" అనే సామెతను చెప్పటం—ఒక్క పశువేద్య శాస్త్రకాఖిలానే స్త్రీలు లేరని డా॥ కెన్యూనాస్వామి ముదలియార్ గారనటం—చాలా నవ్వు పుట్టించాయి. డా॥ కజిన్స్ సంగతి చెప్ప నక్కర లేదు. ఆయన కుమార్తెలో వాళ్ళ మాతృదేవి ముచ్చటలు చెప్పుకున్నాడు.

మొదటిరోజు కార్యక్రమం "జన గన మన అది నాయగ జయగే"తో పూర్తి అయింది.

మర్నాటినుంచి ప్రతినిధుల సమావేశాలు. ఆ సమావేశాలు జరిగే ప్రదేశాలు తుణ్ణుణం మారిపొయ్యింది. ఆ మార్పుకి వేరే ఉదాత్త కారణం లేని లేవు. మార్పు జీవితానికి అవసరం. ఈ ఆడర్వాన్ని మహిళామణులు బాగా గుర్తించి సమావేశ నిర్ణయాల్లోకి చంచలాత్మల్ని జోప్పించారు. ప్రతినిధులసమావేశాల్లో "అరవం లోకి అనువాదాలు" చెయ్యటంలో పట్టుదల మినహాగా, నాకు ఎట్టి ప్రత్యేకతా కనిపించలేదు. బహిరంగ సభలో అనువాదాలు చెయ్యటంలో అర్థం ఉంది. కాని బహిరంగసమావేశాల్లో అనువాదులే జరగలేదు. ఆ అనువాదంలో కూడా "ప్రేమ్ యూనియన్" అంటే "వ్యాపార సంఘం" అని అనువదించటమే వివాదాన్నింది.

మహాసభ కార్యక్రమాల్లో, ఆంధ్రప్రతినిధులు ఎక్కువగా పాల్గొనలేక పోయారనే చెప్పవచ్చు. అసలు దక్షిణాది వారె ఎక్కువగా పాల్గొనలేదు. కేరళ సోదరి మద్దుకైనా కనపడలేదు! దక్షిణాదివారు కొంత దాంబికం నేర్చుకోవాలి.

ఆంధ్ర ప్రతినిధులను గురించి తెలుసుకుందాం. కామేశ్వరమ్మగారు జన్మతః ఆంధ్ర స్త్రీ. కాని ఆమె మైసూరుకు ఆంధ్ర దేశానికి - రెండింటికీ ప్రతినిధి. శ్రీమతులు మితంలాం, లేదీ రామారావు, కపిలా ఖాండాల్లా, హజరా బేగం లలాగా (మొగరాయళ్ళలాగా!) ప్రవర్తించటం కామేశ్వరమ్మగారు నేర్చుకోవాలి. కాని కామేశ్వరమ్మగారు పెట్టిన రెండు సవరణలు నెగడం చూస్తే—ఆమె బాగా అవసరం ఉన్నప్పుడే వెళి వస్తుంది, అనిపించింది నాకు. ఇక శ్రీమతి ఈడ్చుగంటి రత్నమాంబ. పంచాయితీ పాలనలో చూపిన కౌర్యం సమావేశంలో కనపడలేదు. జంబాయి వరీఫ్ గా మితంలాం ఏంచేసిందో చెప్పడం లేలేక అయినా—ఏం చెప్పాలో నాకు తెలియదు. కాని పెనమూరు వెళ్తే అడుగుడుక్కి శ్రీమతి రత్నమాంబ తలపు కొస్తుంది.

శ్రీమతి రంగమ్మ ఓబులరెడ్డి చక్క గో మాట్లాడగలదు. ప్రాధానాదు ప్రతినిధి. ఈమె కూడా సమావేశంలో ఎక్కువగా పాల్గొనలేదు—వందనసమర్పణకాలంలో తప్ప.

శ్రీమతి కొండా పార్వతీదేవి కేవలం గాంధీ తత్వాన్నే అనుసరిస్తున్నట్లు నాకు కనపడింది. సమావేశంలో గాంధీతత్వానికి చోటేమింది? మాట్లాడాలి. తీరా ఇదొక తీర్మానాల సమావేశం అని నాకు ఒకరు చెప్పారు. అందుకని సమావేశంలో ఎక్కువగా మాట్లాడగలిగినవారి విషయంతప్ప, మిగతావారిని గురించి అట్టే తెలియటానికి అవకాశంలేదు.

ఒక మంత్రిసాసం, ఏవో ఒక గవర్నర్ సాసం—ఇలాగే నాలుగు స్థానా లిచ్చినంత మాత్రాన ఆనందపడకనేక్కడేదీ మహిళా సభ వారి ఉద్దేశ్యం. ఇక నా ఉద్దేశ్యం : ఒకచోట నూలు ఒడికే కేంద్రం, ఒకచోట సంగీత పాఠశాల, వేరొకచోట ఒక ఆసుపత్రి పెట్టినంత మాత్రాన ఒక ఉద్యమంకాదు. దుర్గాబాయిగారి లాగా మీరంతా ఏదోఒకటిచేసి చూపండి. అంతా కలిసి బయల్దేరి డబ్బు వసూలుచేసి—ఊహారా ఆసుపత్రులు పాఠశాలలు పెట్టించండి. పాలిగ్రా పాఠశాలలే కాదు. బాలురుకూడా మీసిల్లలే. ఈ పనిని చేయవచ్చు—ప్రయత్నించండి. మీతో సహకరించని వాళ్ళ విషయం ఆలోచించుదాం.

స్త్రీల ఉద్యోగాల్ని గురించి శ్రీమతి కపిలా ఖాండాల్లా చాలాతాపపడింది—అదేకేవలం.

ఎగ్జిమా,
వ్రణములు,
మొటిమలు
పోక్కులు

శీమ్రముగా ఉపశమనపడి నయము చేయబడినవి.

మొటిమలు, పొక్కులు, వ్రణముల నూచనలు అన్నియు యెగ్జిమా లేదా అట్టి భయంకరమైన చర్మవ్యాధి క్రిములు మీ నాశనంలో పనిచేయుచున్న వని ఆరము. జాగ్రత్త పడండి. అట్టి నాటికి ప్రతి రాత్రి జాం-బక్ ఆయింట్లు మెంట్లు వాడండి. జాం-బక్ లో గల శుద్ధిచేయబడిన వనమూలికా తైలములు విషవివారకమైనవి. అవి శమనపరచి నయముచేయునవి. మంటను నొప్పిని తగ్గించి, పురుగులను, విషములను భృత్రాల్చి చర్మమును ఆరోగ్యవంతముగా జేయును.

Zam-Buk

జగద్విఖ్యాతమైన జాంబక్ ను వాడుడు. జంతుతైలము కలియలేదని పూచీ యాయనబడిది.

ఏజంట్లు: దాదా అండ్ కంపెనీ, నైసప్పనాయక్ షిప్, పి. టి. మద్రాసు.

ఆర్థిక పారిశ్రామిక వ్యాపార విషయాలు

భారత ప్రభుత్వ ప్రచార శాఖ

ఈ మధ్య ఢిల్లీలో సమావేశమైన ఆర్థిక శాఖ సభ్యులు సమావేశమైన కొన్ని నిర్ణయముల వలన భారత ప్రభుత్వ ప్రచార శాఖ సర్వతో ముఖాభివృద్ధి గాంచుటకు అవకాశము కలుగుచున్నది. వాటంతటనే సంబంధము లేరన్న చూపుటకు సామర్థ్యమును కలిగి భారత దేశములోనే ఉత్పత్తి చేయుటకు, వార్తా ప్రచార ఫీల్డులను ప్రభుత్వ యాజమాన్యమున తయారు చేయించుటకు ఈ సంఘము నిర్ణయించినది.

తెలిఫోన్ ద్వారా వే రొకరితో మనము మాట్లాడదలచుకున్నప్పుడు, అవతలివారి తెలిఫోన్ కు మన తెలిఫోన్ కు సంబంధము కూర్చుటకు తెలిఫోన్ కార్యాలయదొంగులు వుండవలెను. ఆ ప్రాంతంలోనున్న తెలిఫోన్ సంఖ్య తక్కువగా నున్నప్పుడు కొద్దిమంది ఉద్యోగులను నియమించిన ఈ పని సులభముగా జరుగును. కాని తెలిఫోన్ సంఖ్య చాల ఎక్కువైనప్పుడు నియమించవలసిన ఉద్యోగుల సంఖ్య కూడా చాల ఎక్కువగుటచే గాక, పని సక్రమముగా జరుగక యిబ్బందులకు కారణమగును. అందువలన తెలిఫోన్ సంఖ్య పెంచుచున్న ప్రాంతములలో ఉద్యోగుల అవసరము లేకుండా, వాటంతటనే సంబంధము కూర్చుకొను తెలిఫోన్ లు వుండటం అవసరం. ఇటువంటి తెలిఫోన్ లకు కావలసిన సామగ్రిని ఇకముందు భారతదేశంలోనే తయారుచేయవలెనని నిర్ణయంపడినది. ఈ సామగ్రిని తయారు చేయు విషయమై ప్రభుత్వం ఆవృష్ట సందర్భాలలో ప్రతిష్టాత్మకంగా పనిచేయుటకు నిర్ణయించినది. ఇట్టి ఫ్యాక్టరీని ఏర్పాటుచేయుటకు కావలసిన యంతసామగ్రి ఇప్పుడు దిగుమతి జరుగుచున్నట్లున్నది. ఈ ఫ్యాక్టరీ సాపేక్షపడిన మూడేండ్లకు, సామగ్రి మనదేశములోనే ఉత్పత్తి అగును.

భారతదేశంలో రేడియో కేంద్రాలు స్థాపించి 20 ఏండ్లు మాత్రమే అయినది. ప్రతివ్యక్తి, చాకధరకు లభించే రేడియో ద్వారా, తన భావనలోనే రేడియో వినగలిగేటట్లు చేయవలెనని భారత ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్నది. రేడియో ప్రసార విధానాలను అభివృద్ధిచేయుటకు ఒక అప్రవర్త ప్రణాళిక ఏర్పాటు చేయబడినది. ఈ ప్రణాళిక పూర్తిగా అమలు జరుగునప్పటికి దేశమందంతటా రేడియో వివిధగా వ్యాపించి పోగలదు. నాగపూర్, బెజవాడ, అహమ్మదాబాద్, కలక్, ధాన్వార్, గోవాతి (లేక పిల్లంగ్) కాలికట్ లలో మధ్యరకం రేడియో బ్రాక్ స్క్రీన్లతో రేడియో కేంద్రాలు ఏర్పరుస్తారు. కలక్ట్, మద్రాసు రేడియో కేంద్రాలకు స్టేషియోలను అభివృద్ధిచేయవలెనని నిర్ణయంపడినది.

యంత్రకాలములో ప్రచారక ఫీల్డులు తయారుచేయుటం భారత ప్రభుత్వం ప్రారంభించింది. కాని తరువాత విరమించింది. వార్తా ప్రచారక ఫీల్డులను తయారుచేయుటం తిరిగి ప్రారంభించవలెనని నిర్ణయంపడినది. ఈ సామగ్రిని తయారు చేయు విషయమై ప్రభుత్వం ఆవృష్ట సందర్భాలలో ప్రతిష్టాత్మకంగా పనిచేయుటకు నిర్ణయించినది. ఇట్టి ఫ్యాక్టరీని ఏర్పాటుచేయుటకు కావలసిన యంతసామగ్రి ఇప్పుడు దిగుమతి జరుగుచున్నట్లున్నది. ఈ ఫ్యాక్టరీ సాపేక్షపడిన మూడేండ్లకు, సామగ్రి మనదేశములోనే ఉత్పత్తి అగును.

భారతదేశంలో రేడియో కేంద్రాలు స్థాపించి 20 ఏండ్లు మాత్రమే అయినది. ప్రతివ్యక్తి, చాకధరకు లభించే రేడియో ద్వారా, తన భావనలోనే రేడియో వినగలిగేటట్లు చేయవలెనని భారత ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్నది. రేడియో ప్రసార విధానాలను అభివృద్ధిచేయుటకు ఒక అప్రవర్త ప్రణాళిక ఏర్పాటు చేయబడినది. ఈ ప్రణాళిక పూర్తిగా అమలు జరుగునప్పటికి దేశమందంతటా రేడియో వివిధగా వ్యాపించి పోగలదు. నాగపూర్, బెజవాడ, అహమ్మదాబాద్, కలక్, ధాన్వార్, గోవాతి (లేక పిల్లంగ్) కాలికట్ లలో మధ్యరకం రేడియో బ్రాక్ స్క్రీన్లతో రేడియో కేంద్రాలు ఏర్పరుస్తారు. కలక్ట్, మద్రాసు రేడియో కేంద్రాలకు స్టేషియోలను అభివృద్ధిచేయవలెనని నిర్ణయంపడినది.

ప్రారంభించవలెనని నిర్ణయంపడినది. ఇప్పుటి ఏర్పాట్ల ప్రకారం ప్రతిరాష్ట్రంలోనూ వార్తలను ఫీల్డులు తయారుచేయుటకు ఒక ఫ్యాక్టరీ ఏర్పాటుచేయుటకు 4, గ్రామీణులకు ప్రత్యేక ఫీల్డులు తయారుచేయుటకు 1, విదేశాలలో ప్రచారానికి ఫీల్డులు తయారుచేయుటకు 1—మొత్తం ఫీల్డులు తయారుచేసే 'యూనిట్లు' 6 ఏర్పరుస్తారు. ఈ ప్రచారక ఫీల్డులు ప్రతినిమిషాల్లోనూ తప్పక ప్రదర్శించవలెనని భారత ప్రభుత్వం ఆదేశించినది. ఈ ఫీల్డులు భారత ప్రభుత్వమే విడుదల చేయును. ఇందుకొక కొక ప్రత్యేక శాఖ కూడా ఏర్పాటుచేయబడును. ఈ ప్రణాళిక సక్రమముగా అమలుజరుగునప్పటికి మనదేశంలో తెలిఫోన్, రేడియో, ప్రచారక ఫీల్డులు మంచి ప్రమాణమునకు వచ్చును.

కొత్తరికపు రేడియోలు

వీలైనంత ఎక్కువవని యంత్రాల చేతనే చేయిస్తూ, ఆ యంత్రాలు సరిగా పనిచేస్తున్నారో లేదో సరిచూడటానికి మాలపులను ఉపయోగించటం ఈ నాటి పరిశ్రమల ప్రధాన లక్ష్యము. వస్తువు ఉత్పత్తికి మానవుడంత తక్కువపనిచేసి, యంత్రమే ఎక్కువ పనిచేస్తే, ఆ వస్తువు అంత చౌకగా అమ్ముచున్నది. ఈ మధ్యనే కనుగొనబడిన ఒక నూతనవిధానము ద్వారా అతి నిపుణులైన, ఇంతవరకు మానవుని కృషి అవ

సరమైన పనులు కూడా యంత్రములే చేయుటకు అవకాశ మేర్పడినది. దీనికి ఎలక్ట్రానిక్ విధానమునీ, అయంత్రమును 'ఎలక్ట్రానిక్ ట్రైక్' అనీ అంటారు. ఇట్టి యంత్రము ద్వారా రేడియో సెట్లను తయారుచేయు విధానమును జాన్ సార్ గ్రోవ్ అను ఒక ఆంగ్లేయుడు ఈ మధ్యనే కనిపెట్టినాడు. ఈ నూతన యంత్రము ను పయోగించుట ద్వారా, ముడిపదార్థమును యంత్రములో వేయుటకు, సంపూర్ణముగా తయారుచేసిన రేడియోను యంత్రములో నుండి అందుకొనుటకు తప్ప మానవుడు మరేపని చేయవలసిన అవసరంలేదు. రేడియోలు తయారుచేయుటకు వీలగును. ఈ యంత్రమును లండన్ లో ఒక చిన్న ఫ్యాక్టరీలో అమర్చినారు. ఈ యంత్రము పొడవు 70 అడుగులు. ఇందులో మొత్తం 11 చోట్ల అతి నిపుణులుగా పనిచేయగల్గు యంత్రము లుండును. దీని ద్వారా ఉత్పత్తి అయిన రేడియోలు అన్నీ ఒకే రకమునై యుండి, ఎట్టి లోటు, తప్పు లేకుండా వుండును. ఈ యంత్రము నిమిషమునకు మూడు రేడియో సెట్లు తయారుచేయగల్గును. ఈ యంత్ర నిర్మాణ విధానమును తగినట్లుగా మార్చుకొనినచో, ఇతర అనేకమగు పనులు, మానవ సహాయము లేకుండా ఈ యంత్రమే చేయగలగ వని తెలుస్తున్నది.

ఈ కొత్త యంత్రమును అమర్చిన ఫ్యాక్టరీ ఇప్పుడు తయారుచేస్తున్న రేడియోలలో మొదటి లక్ష్య రేడియోలు భారతదేశమునకు పంపించును.

కాని ఇది ప్రత్యేకం స్త్రీల సమగ్ర కార్యం. ఎక్కడో చెరువుగా జరిగే సంఘటనలపైన, ఒక విశాల తీర్మానం చెయ్యి నవసరంలేదు. పురుష ఉద్యోగులు కూడా అనేక బాధలు పడుతున్నారు. అసలు విధానమే మారాలి. అంతేగాని బాధలన్నీ స్త్రీల సామ్యం కాదు. భాగస్వాములున్నారు. రెండుగంటలకొనుపు జరుగుతుందనగా కూడా పనిచేస్తున్న సోదరిమణులని చూచి శ్రీమతి ఖాండ్యాల వాపోయింది. "పిచ్చితల్లీ! మాచేలో నాటు వేస్తూ ప్రసవించిన సోదరిని నే నెరుగుదును. నువ్వు ఎరగవు."

నీకు బాంబాయి తెలుసు—పల్లెటూళ్ళు తెలుసా?—చెయ్యాలిన్న పని బోలెడుంది—ఆ పని తీర్మానాల వల్ల కాదు."

మహాసభకి వచ్చిన నలుగురైదుగురు ప్రతినిధుల్లో కరస్పర్డు చేయటం సంభవించింది. వారు జీవితంలో—ఆ చేతుల్లో తింటుం తప్ప వేరే ఏపని చేసినట్లు నేను నమ్మలేకపోయాను. నాచెయ్యి వారికి ఏమైనా బాధ కలిగించిందేమోనని కించపడ్డాను. అదే పురుషుని బహిరంగం.

ఇంగ్లండ్, సింహళం, ఫ్రాన్స్, చైనా, పాండిచేరి, ఇండోనేషియాలు మహిళా సంఘాల వారు, మహాసభకు తమ ప్రతినిధుల్ని పంపించారు. చైనానుంచివచ్చిన ప్రతినిధి అమెరికా దేశీయురాలు! ఇండోనేషియానుంచి నల్లర స్త్రీలు వచ్చారు. వారు ఇండోనేషియావారే. కాబట్టి వారి ఉనికి అందరి దృష్టిని ఆకర్షించింది. అలాగే చైనానుంచికూడా చైనీస్ ప్రతినిధి వచ్చి నల్లరస్త్రీ ఎంతో బాగుండేది. ఇండోనేషియా ప్రతినిధుల నానుకురాలు, ఇండోనేషియా భాషలోనే ఉపన్యాసం చేసింది. చాలా తమాషాగా ఉంది. ఆమె తర్వాత మరో ఇండోనేషియా వనిత—మిసెస్ ఉత్తమి నూర్యధర్మ—ఇండోనేషియా ముస్లిం మహిళా

సభ ప్రతినిధి ఇంగ్లీషులో ప్రసంగించింది. మిసెస్ నూర్యధర్మ ఇండోనేషియా ముస్లిం వనితలకేకాదు, ఇండోనేషియా సాంధ్యానికి కూడా ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుంది. మహాసభ ఫీల్డింగ్ ప్లాట్ లో కన్నార్పకుండా చూచాయి. పాండిచేరి ప్రతినిధి—పాపం—చాలా బాధపడ్డది. "మా పాండిచేరివాళ్ళని మీరు పరాయి వాళ్ళను చూచినట్లు చూస్తున్నారు. పాండిచేరి అంటే సారాయి, సింక్లు దొరికేవోటు మాత్రమే అని మీ భావం. పాండిచేరి ఇక్కడికి 200 మైళ్ళ లోపు. మేము భారతీయులు మే—మీ—మీలాగా కష్టపడినవాళ్ళమే—ఇంకా కష్టపడుతూనే ఉన్నాం" అని చెప్పినప్పుడు సభికులు వార్తను విన్నట్లు విన్నారు. గోవానుంచి ఎవ్వరూ రానట్లుంది. ఒకే ఇంట్లో ఒకరి ముఖం ఒకరు ఎరక్కుండా కాపురంచేసినట్లుగా, మన పాండిచేరి, గోవావాళ్ళు మనకు విదేశీయులు!

శ్రీమతులు మితంలాం. వి.టి.లక్ష్మీ గారి కారు కదలేదు. ఒకచోట పట్టి తోస్తున్నారు. ఇంతలో అక్కడికి ఇద్దరు సాన్లెంట్లు వెళ్లారు. కండక్టర్ లాంటి ముఖంతో లాంగారు "మీం తోస్తుంటే మీరు చూస్తూ ఉరుకున్నారా?" అంది. అందులో ఒక సాన్లెంట్లు "మేడం—ఇప్పుడేగా మీరు పురుషుల్లో సమానులమని ఉపన్యసింపారు" అన్నాడు. ఆ మాటకి మితంలాం చాలా అనందపడింది.

చివరలో జన తిరిగి బహిరంగ సమావేశం చేసాంపేటలో ప్రారంభమయింది. విలేఖరులు చాలా తక్కువమంది వచ్చారు. లీలామణి నాయుడు వచ్చి "మీరు తగ్గిపోయారు" అని మందహాసం చేసింది. ఒక విలేఖరి "మేడం, శ్రోతల సంఖ్య కూడా తగ్గింది" అని చమత్కరించాడు. వాస్తవానికి శ్రోతలు తగ్గిపోయారు. మంగళహారతి వేళ్ళకు కొంచెం ఎక్కువ మంది పోగడారు. అయితే ఒకమాట: మంగళ హారతి ముటుకు దివంగం ఉంది. మా గ్రామం వదిలి పెట్టి వచ్చాక ఇలాంటి మంగళహారతి వినలేదు.

చివరకు "జయజయజయజయ వందేమాతరం" తో కార్యక్రమం అంతమయింది.

శ్రీమతి కమలాదేవిని గురించి ప్రస్తావించవలెదు. "నన్ను అటకమీద పెట్టేశారు" అని చెప్పుకుంది కమలాదేవి. కష్టించిగాని, నాయకత్వం పొందగూడదని కమలాదేవి వాదన.

స్వతంత్ర బర్తా (9 వ పేజీ తరువాయి)

నియమింపబడిన తరువాత ఈ సమావేశము వాయిదా వేయబడినది.

బర్మాకు అధికారము దత్తచేయు విధానమునుగురించి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వముతో సంప్రదింపుల జరుపుటకు థాకిన్ నూ ఆద్యర్యమున ఒక సాహర్ద్రీసంఘము జూన్ 28 వ తేదీన లండన్ వెళ్లెను. ఆ సంప్రదింపులలో బర్మా నాయకులకు, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునకు ఏకీభావము కుదిరినది. బర్మా ప్రతినిధి లండన్ లోను, బ్రిటిష్ ప్రతినిధి రంగూన్ లోను నియమింపబడుటగూడ జరిగినది.

జూలై 19 వ తేదీన ఆంగ్లాండ్ ప్రభుత్వము హత్యచేయబడిన వార్త బర్మాను విచారసముద్రములో ముంచినది. ఆంగ్లాండ్ గృహతర్రులగు యూసా, బామాల్, కమ్యూనిస్టులు తీవ్రవ్యతిరేక ప్రచారమును సంవత్సరారంభమునుండి జరుపుచుండిరి. కమ్యూనిస్టుల ప్రోత్సాహముతో దేశమందంతటా దోడిదీలు జరుగుచునే యుండెను. యూసాను అంతమొందించవలెనని ఆంగ్లాండ్ ప్రయత్నించినట్లును, ఆంగ్లాండ్ ను అంత మొందించి ప్రభుత్వము తన హస్తగత మొనరించుకొనవలెనని యూసా ప్రయత్నించుచున్నట్లును వార్తలు వచ్చుచుండెను. ఆంగ్లాండ్ హత్యకు యూసాచే కారణ మైనట్లు తరువాత ధృవపడినది. యూసా, బామాల్ సహా 800 ఆరెస్టు చేయబడిరి. చాలా ఆయుధములు మాడి దొరికినవి. తరువాత జరిగిన విచారణలో యూసా నేరము రుజువైనది. ఆంగ్లాండ్ ప్రభుత్వం కేసులను బర్మా స్వాతంత్ర్యము పొందిన ఆరురోజులకు అంత్యక్రియలు జరుపబడును.

రాజ్యాంగ చట్టము...

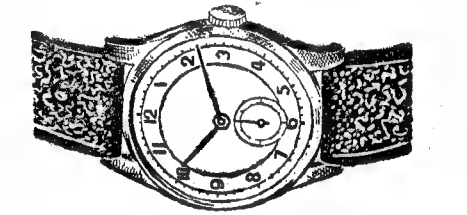
ఆంగ్లాండ్ అనంతరము థాకిన్ నూ ప్రధానిగా మంత్రివర్గ మేర్పాటు చేయబడినది. దేశములో అల్లర్లు చెలరేగకుండా ఈ మంత్రివర్గము కట్టుదిట్టములు చేసినది. ప్రజాపక్షము ఈ మధ్యనే సమావేశమై రాజ్యాంగ చట్టమును ఆమోదించినది. ఈ చట్టము ప్రకారము బర్మా బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమునుండి విడిపోవును. బర్మా ప్రభుత్వ వ్యవహారములు నిర్వహించుటకు రెండు శాసనసభలు ఎన్నుకొనబడును. దిగువ శాసనసభలో ప్రజాప్రతినిధు లుండురు. ఎగువ శాసనసభలో అల్పసంఖ్యాకులకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యత యవ్వ

బడును. ఈ సభలో అల్పసంఖ్యాకుల ప్రతినిధులే అధికముగా నుండురు. అందువలన అల్పసంఖ్యాకుల హక్కులకు ప్రత్యేక రక్షణయుండును. ఈ సభ రఫర్మ ఎగువ శాసనసభను పోలివుండును. ఆయా అల్పసంఖ్యాకుల శ్రేయోభివృద్ధికి ప్రత్యేక మంత్రు లుండురు రెండు శాసనసభలూ కలిసి బర్మా అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనును. ప్రభుత్వమును నిర్వహించుటకు, శాసనసభకు బాధ్యత వహించిన మంత్రివర్గ మేర్పాటు చేయబడును.

బర్మా : భారత దేశము...

స్వాతంత్ర్య సమరం లో వెనుకబడి వున్నట్లుండి, ఒక్కమారుగా బర్మా ముందంజ వేసినది. భారతదేశము అధినివేళ ప్రతిపత్తితోనే సంశృప్తి జెందినది; బర్మా వర్తమానంత్రత సహా దించుకున్నది. బర్మా స్వతంత్ర రాజ్యము కానున్న ఈ కుభసయమున బర్మాకు మన హృదయపూర్వక అభినందనలు.

యుద్ధానికి పూర్వపు దరీలకన్న తక్కువ

స్విస్ రకం. సరిగా టైం చూపును. ప్రతిదీ 8 ఏళ్లు గ్యారంటీ. రాళ్లు అమర్చబడినది. గుండ్రం లేక చతురం క్రొమియం కేసు దు. 20/8
" " మేలిరకం దు. 25/-
బల్ల పడుపు ఆకారం క్రొమియం కేసు దు. 30/-
" " మేలిరకం దు. 38/-
రోల్లగోట్ట (10 పం|| గ్యారంటీ) దు. 55/-
రెల్లంగ్యులర్, టాను, లేక వంపుగలది బ్రైట్ క్రొమియం కేసు దు. 42/-
రోల్లగోట్ట (18 పం|| గ్యారంటీ) దు. 60/-
15 రాళ్లు రోల్లగోట్ట దు. 90/-
రోల్లగోట్ట 15 రాళ్లు. దు. 75/-

అలూరం టైంపీసు

ధర దు. 20/-, దు. 22/- మేలిరకం దు. 28/-
పోస్టేజీ, ప్యాకింగు దు. 0-12-0

UNIVERSAL WATCH Co., (A.P)
Post Box No. 11401, Calcutta 6.

నెరసిన వెంట్రుకల బెషదము

రంగు పూయనక్కరలేదు. అయిర్లెడ వికిక్కు. తెల్లది. రంగును మార్చి కాళ్ళకముగా వెంట్రుకలకు నలుపు విచ్చును. గుణం కానిచో, ధబ్బు వాసను చేయబడును. తెలుపు కొంచెమైయుండిన రూ 2.8.0; మధ్యరకమైయుండిన రూ 3.8.0; పూర్తిగా యుండిన రూ 5.0.0.

గమనింపు:- ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ విచ్చు బెషదము.

Kesh Ranjan Aushadhalaya,
M. 63, P.O. Ranigani (Burdwan.)

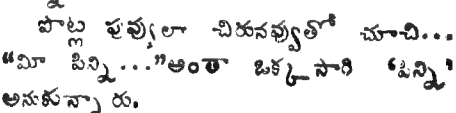

ఫిలిం పరిశ్రమలో ప్రభుత్వ జోక్యం
ఎంతవరకూ ఉండాలి?

ప్రభుత్వం యీ పరిశ్రమలో జోక్యం కల్గించు
కానేమివయంలో "సి.మా."కి కొన్ని వింత
అభ్యంతరాలున్నాయ్. ఆయన ఊహపథంలో
సి.మా. పరిశ్రమ "ఇతర పరిశ్రమల మాదిరిగా
విద్యార్థిసర పదార్థాలను ఉత్పత్తి చేసేది కాదు."
ఈ వాక్యంతో చిహ్నాన్ని విద్యార్థిసర
వస్తువులు ఉత్పత్తి చేసే పరిశ్రమలలో
ప్రభుత్వం జోక్యం కల్గించు జోరవడి
నేమిమామనిసి? అంకికార్పించినట్లు దౌర్భాగ
మాతుంది. మానవునికి తిండి, నిద్ర అత్యవసరము
అయిన వస్తువులన్నమాట వాస్తవం. కాని కాల

సాధాగ్యునికి పూర్తి అవకాశాలు వుంటాయి. అల్పసంఖ్యాకులయిన స్వార్థపరులగు యజమానుల దయకు ప్రజలను విడిచిపెట్టే కంటే ప్రజాప్రభుత్వమే పరిశ్రమలను సింక్రైజింగు చేసుకుని ప్రజోన్నతికి సర్వతోముఖప్రయత్నం చేయడం అత్యవసరవిషయం. “నిర్మాతలైన తమ బాధ్యతలను గురించేట్లు చేయడానికి తగు విధి నిష్ఠానాలు పెట్టవచ్చు” అని సి.మా. మానిసియంకొక సలహాయుచ్చాగు. లాభదాయకమైన పరిశ్రమను స్వత్రేయోధిలాష మూలకారణంగా గల కృత్రికత సంగ్రహ చేతులలో వదిలి విధి

నూలు విడిచి పగలత్సరాలుగా ప్రభుత్వం
వైపు అనుసానంతో చూడూరచ్చిన ప్రజల
అసాధ్యమైన నమ్మకంతో నేను మాడలేక
పోవచ్చు. కాని విద్యార్థిగతులు బదిలీగతులు
లయినా దృఢంగా ఉన్న త్వరగా మార్పుకోవలసిన
అగ్రం నేడు ఎంతగా నయినా వుంది.

VICTORIA WATCH CO., (X)
Pos Box No. 12216, Calcutta 5.

యథాతథపు ఒడంబడిక రద్దయిపోగానే సర్వస్వతంత్రత ప్రకటించుకొనుటకు నిజాం సన్నాహాలు

హైదరాబాద్ సంస్థానం భారత యూనియన్ యథాతథపు ఒడంబడిక చేసుకోవటం చాలమందికి సంతోష కలిగించినది. భారత యూనియన్ లో జేరిపోవటంకన్న గత్యంతరంలేదని నిజాం గ్రహించినాడు గాని మజ్లిస్ మూల్యమునకు భయపడి, బహిరంగముగా ఆ పని చేయలేక పోయినాడనీ, ఈ సంవత్సరము లోగానే మజ్లిస్ ను బలపీన మొనర్చి, భారత యూనియన్ లో జేరటకు నిజాం ప్రయత్నించగలడనీ ఆశావాదులు భావించిరి. హైదరాబాద్ భారత యూనియన్ ల భవిష్యత్తుపంధాలు ఈ ఒడంబడిక అమలుజరిగే విధముకేసినే ఎక్కువగా ఆధారపడి వుండునని ఉభయ పక్షములు గ్రహించియున్నారు. కాని యథాతథపు ఒడంబడికను నిజాం వేరొక విధమున అర్థము చేసుకొన్నాడు. ఇతర సంస్థానములన్నీ ఆధికారదళాలు ప్రభుత్వంపై సంతకముజేసి భారత యూనియన్ లో జేరిపోయినా, నూత్ర రీత్యా తనకుగల హక్కు, తన సంస్థానపు విస్తీర్ణము, తన మతము, తన ధనము, ఆ సంస్థానములో అల్ప సంఖ్యాకుల మూల్యము, ఆధిక సంఖ్యాకుల నిస్సహాయత, ఆ సైన్యము, సాధన సంపత్తులను పూర్తిగా ఎరిగివున్న భారత యూనియన్, ఇట్లయివున్న లేకపోయినా చివరకు తన సంస్థానము సర్వస్వతంత్రముగా నుండుటకు అంగీకరించక తప్పదని, దేశభజన కంగీకరించినట్లే, గ్రహించునని భ్రమపడినాడు. తూర్పు, పడమరల పాకిస్తాన్, ఉత్తరదక్షిణముల హిమాలయపర్వతములు, సర్వస్వతంత్ర నిజాంరాజ్యముల మధ్యనున్న హిందూప్రజలను మరొక్కవారు మహమ్మదీయపరిపాలనలోనికి గొని రావలెనని పాకిస్తాన్ ముస్లింలతోపాటు, నిజాంకూడ పగటికలలు కంటుండవచ్చును. యథాతథపు ఒడంబడిక రద్దయిపోగానే సర్వస్వతంత్రము ప్రకటించుకొనుటకు, అవసరమైతే అందుకొరకు యద్ధముచేయుటకు, సర్వప్రయత్నములుచేయుటకు ఈ సంవత్సర కాలమును సదుపయోగపరచుకొనవచ్చునని ఆ తోనే నిజాం ఈ ఒడంబడికకు అంగీకరించినట్లున్నది. యథాతథపు ఒడంబడిక జరిగినతరువాత హైదరాబాద్ సంస్థానములో జరుగుచున్న క్రొవరకములు ఈ మాటలకు ప్రబలసాక్ష్యము నిస్తున్నవి.

ప్రజాస్వామ్యమునకు సిగ్గుచేటు...
భారత యూనియన్ లో యథాతథపు ఒడంబడిక చేసుకొనునప్పుడు తన సంస్థానములో బాధ్యతాయత ప్రభుత్వమును స్థాపింపవచ్చునని నిజాం నటించినాడు. కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలను విడుదలజేసి వారితో మంతనములు జరిపించినాడు. కాని ఆయన చేస్తున్న ప్రతిపాదనలు ఆత్మగౌరవమున్న అసామాన్య ఎవ్వరూ అంగీకరింపజాలడు. నూటికి 10 వంతులన్న ముస్లింలు నూటికి 90 వంతులన్న హిందువులతో సరిసమాన ప్రాతినిధ్యము కలిగి యుండవలెననుట ప్రజాస్వామ్య నూత్రములకు సిగ్గుచేటు. సంస్థాన ప్రభుత్వములో జేరుటకు ప్రజా ప్రతినిధులు సమ్మతించలేదు. మితవాద పక్షమున 'అభ్యుదయ పక్షము' కూడ ప్రభుత్వములో జేరుటకు యిష్టపడనందున పింగళి వెంకట్రామరాజు ఆ పక్షమునుండి రాజీనామా నిచ్చి, నిజాం చే ఉపప్రధానిగా నామినేట్ చేయించుచున్నాడు. ఈ నడమంత్రపు పదవులకు వ్యామోహ పడిపోవునొకకాదులు మరి కొందరు సంతృప్తి పరచబడిరి. ఆయనను ముస్లింలు హిందువులకన్న ఎక్కువమంది మెచ్చుతరి. కాంగ్రెస్ నేతలు జైల్లోనే ఉన్నచుండిరి. ఇది నిజాం ప్రజాభీష్ట పాలనమ!

ముస్లింలకు భయమా?...
సంస్థానములో బాధ్యతాయత ప్రభుత్వమును స్థాపించిన తో ఇన్నాళ్ళుగా తామత్రమించుకునివున్న ప్రజాపదవులను తామ

వదలు కొనవలసి వచ్చునని ముస్లింలు భయపడుచున్నారు. సంస్థానములో ఉద్యోగములలో ముస్లింలు ఆర్థిక స్థానము లాక్రమించివున్నారు. వారికి ఇతర విషయములలో కూడ అనేక ప్రశ్నలకావకాములను అన్ని అవి తమకు అసమంజసముగా లభించినవి ముస్లింలకు తెలియును. అట్టివానిని నిలబెట్టుకొనుటకు అధిక సంఖ్యాకులను పీడించుట, అణగారోక్కుట సరియైన మార్గముకాదు. తమ ప్రశ్నలకు పరిష్కారము నివేదించుకుని, తగిన ఏర్పాట్లు చేయవలసిందని కోరిన తో స్వామిజీగారి, సంస్థాన కాంగ్రెస్ గారి కాదనరు. ఇట్టి దుష్ప్రభావము ద్వారా ముస్లింలు తమ వివాదమునకు తామే దారి తీసుకుంటున్నారు.

గ్రామసీమలలో గూండాలు విహారాలు
తన ప్రజలలో ఆర్థికసంఖ్యాకులు భారత యూనియన్ లో జేరిపోలెనని అభిప్రాయపడ్డ రని నిజాంకు తెలుసును. కాని నయముననో, భయముననో వారిని లొంగదీయవలెనని మజ్లిస్ సహాయంతో నిజాం పోలీసులు కాయకర్మలకు పిచ్చి చేస్తున్నారు. సంస్థాన కాంగ్రెస్ ఆడేశం ప్రకారం లెబి ధాన్యం వస్తుజెప్పటానికి ప్రజలు నిరాకరించారు. ఇది అడుగుగా తీసుకుని ప్రజలలో నోరన్నవారిసెల్ల బాధించుటకు నిజాం పోలీసులకు పూనుకున్నది. తోటివానవులపట్ల ఎంత ఘోరముగా ప్రవర్తించవచ్చునో, జర్మన్ నాజీలకు హైదరాబాద్ ముస్లింలు పాఠములు చెప్పగల సముదాయని రుజువు చేసుకున్నారు. ఈ బాధలకు తోటిజాత అచ్చటపట్ట ప్రజలు తిరుగుబడి, పోరాటము సాగిస్తున్నారు. ఈ ప్రతిఘటన తీవ్రతరమైనగాని నిజాంకు తన తప్పు తెలిసిరాదు. సంవత్సరములను చెమటాద్రి గైతులు పండించుకొన్న ధాన్యమును గూండాలు చాలచోట్ల నాశము చేసినారు. కాని ప్రభుత్వమునకు మాత్రము స్వల్ప మొత్తము ధాన్యమే లభించినది. అందువలన ఆధికపరయిచ్చి, దొంగచాటుగా వర్తకులవద్ద నిజాం ప్రభుత్వము ధాన్యము కొంటున్నది. ప్రభుత్వముపట్ల ప్రజలకెంత విశ్వాస మున్నదో యీ సంఘటన మే రుజువు చేయగలదు.

పైనికి శిక్షణ సన్నాహాలు:
మందుగుండు సామగ్రి సంపాదన
తన సర్వ స్వతంత్రతను స్థాపించు కొనుటకు భారత యూనియన్ లో యద్ధము జేయుటైనను నిజాం వెనుదీయునట్లు లేదు. హైదరాబాద్ నగరం పైకి కేంద్రముగా నున్నట్లు వార్తలు వస్తున్నవి. నగరంలో 5, 6 చోట్ల ప్రతిదినము ముస్లింలకు పైనికి శిక్షణ యివ్వబడుతున్నది. నిజాం సైన్యములోని ఉద్యోగశిక్షణ ఇక్కడ శిక్షణ యిస్తున్నారు. గైఫీర్, చిన్న చిన్న తుపాకులు, వందు గుండు సామగ్రి తయారుచేయు షాక్టరీని హైదరాబాద్ లో కొత్తగా చాలా స్థాపింప జడిసవి. హైదరాబాద్ పట్టణమునుండి లారీలలో ఆయుధములు, ఆయుధ సామగ్రి జిల్లా కేంద్రములకు ప్రవాహముగా పంపుచున్నారు. కరాచీ రేవులో నిజాంకు ఒక నౌకా కేంద్రము యివ్వబడినది. పాకిస్తాన్ మంత్రివర్గంలో ఆర్థికశాఖ మంత్రిగా పనిచేస్తున్న గులాం ముహమ్మద్ (ఈయన ఇదివరకు నిజాంకు సాంత్రిగా వుండెను.) ఈమధ్య హైదరాబాద్ కచ్చి మంతనాలు జరిపినట్లున్నది. పాకిస్తాన్ రేడియో భారత యూనియన్ ను నిందిస్తూ దిండినూ ప్రసారం చేస్తున్న వార్తలు హైదరాబాద్ పట్టణంలో అమితంగా ప్రచారం చేయబడుతున్నవి. యథాతథపు ఒడంబడికను విరసిస్తూనూ, ఆ ఒడంబడిక మరతుల పాలనలను హైదరాబాద్

సంస్థానమునకు హాని కలుగునని వ్రాస్తూనూ 'ఖురానీదున్యా', 'పహుం', 'ముమ్మికతో' మొదలైన ఉరుమాపత్రికలు విమత్రచారం సాగిస్తున్నవి. సంస్థానవార్తలను యథాతథంగా ప్రచురించే పత్రికలు నిషేధింపబడుతున్నవి. నిజాంపై హత్యాప్రయత్నముకూడ మజ్లిస్ అధ్యక్షుని ముస్లిం జరిపి తాను హిందువునని చెప్పుకొన్నట్లు కూడ తెలుస్తున్నది. యథాతథపు ఒడంబడికను సక్రమంగా అమలు జరుపుటకు నిజాంకు యంతకన్న సక్రమవిధానము కనపడలేదు!

భారత నాణెములపై నిషేధం...
భారత యూనియన్ కు హైదరాబాద్ కు ఒడంబడికతప్ప వేరే సంబంధ మేమియు లేదనీ, భారత యూనియన్ లో తమ కొక పరాయిదేశ మని ప్రజలు భావించినతో తన పంతము చాలవరకు నెట్టనని నిజాం ఆశ. భారతదేశపు నాణెములు సంస్థానములో అనాదిలోనుండి చలామణిలో నున్నవి. భారత యూనియన్ నాణెములు చలామణిలోనుండుట తన దేశ సర్వస్వతంత్రతకు భంగమని నిజాం భావించినాడు. రెండు పరాయి దేశముల నాణెములు వివిధముగా మారకముననో అజేవిధముగా తన హాళీ నాణెములు భారత దేశపు రూపాయిలో మారకము జరుగవలెననీ, భారతదేశపు నాణెములు తన దేశములో చలామణి కాకూడదనీ నిజాం ఒక ఫర్మానా జారీ

చేశాడు. ఈ శాసనం సుకమంగా అమలుజరిగినతరువాత, తన దేశంలోని స్టేట్ బ్యాంకును కేంద్రబ్యాంకుగా మార్చి, భారతదేశ నాణెములతో మారకపువిధానమును నిజాం స్వచ్ఛందమునట, ఈ చర్యవ్యాసా తన సంస్థానము పరాయిదేశమని భారత ప్రభుత్వమునకు, ప్రపంచమునకు రుజువుచేయవచ్చునని నిజాం ఆశయును. ఒకసెలలోకాలేనా గడువని యథాతథపు ఒడంబడికకు ఈ చర్య కేవలము విరుద్ధము. అట్లు 15 వ తేదీకి పూర్వములులోనన్న ఏర్పాట్లు యథాతథముగ నుండవలెనన్న మరకు యిండు మూలమున భగ్గు మొనరింపబడినది. హైదరాబాద్ వాస్తవ్యులలో చాలమంది భారత నాణెముల వాడుకకు అలవాటుపడివున్నారు. అట్టివారి బ్యాంకుకు ఖాతాలన్నీ యునున నాణెములలోనే వున్నవి. అట్టి ఖాతాలకు ఏ ఆటంకము వుండదని నిజాం ప్రకటనలో వున్నది. కాని ఇది వాస్తవముకాదు. అట్టివారు బ్యాంకుకుండి సామ్యపుచ్చు కొనగానే, నిజాం నాణెములలోనికి మార్పుకొనక పోయినచో వారు అపరాధు లగుదురు. భారత యూనియన్ తపాలా అఫీసులవద్ద భారత నాణెములే చలామణి కావచ్చునని నిజాం అంగీకరించినాడు. కాని ఇదికూడ అచరణ సాధ్యముకాదు. తనతో సంప్రదించనైన సంప్రదించక నిజాం చేసిన ఈ చర్యను భారత ప్రభుత్వము నిరసించి మానదు. ఈ ఫర్మానా ఉపసంహరింపబడునట్లు భారత ప్రభుత్వము చర్య తీసుకొనవలెను నిజాంలో భారత ప్రతినిధిగా నియమింపడిన బి. కె. యం. మునీగారు ఈ విషయమై ప్రశ్నముగా కృషి చేయవలెను.

నిజాం పోలీసుల ఆత్యాచారములను ప్రజలు ప్రతిఘటించుచునే యున్నారు. చాలచోట్ల సుంకములు వసూలుచేయు నాకాలను ప్రజలు వశపరచుకొని, నాశనం చేస్తున్నారు. గ్రామాద్యోగుల దివరాలను ప్రజలు దగ్గంచేసి వేస్తున్నారు. గ్రామాద్యోగులు చాలచోట్ల రాజీనామా లిస్తున్నారు. కాని ప్రజాప్రతిఘటన, ప్రజా పోరాటం ఇంతకన్న ఎక్కువ తీవ్రముగా జరుగవలెను. పన్నుల నిరాకరణకు సంస్థాన కాంగ్రెస్ నిర్ణయించినది. ఇది జయ వ్రధముగా అమలు జరుగవలెను. భారత యూనియన్ ప్రజలు తమ సోదరులకు తోడ్పడి నిజాం నిరంకుశత్వమును నాశనము చేయుటకు తోడ్పడవలెను. ఆయుధముల సరఫరా చేయమని నిజాం అడిగినచో, సంస్థాన ఆంతరంగిక పరిస్థితులు చక్కబడినగాని అట్టిది జరుగదని భారత ప్రభుత్వము చెప్పవలెను; నిజాం ఆంతరంగిక పరిస్థితుల వలన భారత యూనియన్ కాంతికి భంగం ఏర్పడునని తోచిన సంస్థానము ఆక్రమింప బడునని నిజాంకు తెలియజేయ వలెను. సర్వతంత్ర భారత పునఃభివృద్ధికి నిజామను ఆటంకము ఎంత త్వరలో తొలగించిన అతే మంచిది.

ఆంధ్ర వాఙ్మయ చరిత్ర

కర్త: కళాప్రపూర్ణ డి. శి. కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు.
పరిశోధకత్వంలోని, సంగ్రహరూపంలో సాధించిన సమగ్రపరిశోధన.
వయ్యండ్ల వాఙ్మయ చరిత్రకూ విశుద్ధవర్ణనం.
పాఠచరిత్రల సన్నిహితీ అవలంకనచేసి, పరిగా సమన్వయించి
క్రొడీకరించిన సిఫలమున చరిత్ర.
కాశీనాథుని వాటిలోనూ అవ్యక్తస్వరూపంలో ఉండిఉండి, నన్నయ
గణపతి అని ఒక్క ఉత్తమ దివ్యాకారంతో జలబడి, నానాటికి నవనవో
జ్వలంగా వికసింపచిన సున వాఙ్మయం పోయిన కలువోదలను పోడిమితో
చూపెట్టజాలిన ఉత్తమోత్తమగ్రంథము.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల,
వల 2 రూపాయలు. ప్రచురణావధి 212, మద్రాసు ప్రపాలాఖర్నలు 0-6-0.

కాశ్మీర్ సమస్యను పరిష్కరించుటకు భారత ప్రభుత్వం భద్రతామండలి అధ్యక్షునికి తన ప్రతినిధిని పంపిస్తోంది. ఫిల్డెర్బర్గ్ ఆందోళనను ఫిర్యాదును, బిక్యూరాజ్య సమితి కార్యాలయం బహిరంగం చేసింది. బిక్యూరాజ్య సమితి ప్రజాతికాని 35 నిబంధనలను సరిచి, అంతర్జాతీయ శాంతిభద్రతలకు ముప్పు తెచ్చి పెట్టగల పరిస్థితి యేదైనా సంభవించినట్లయితే, యా పరిస్థితియేనభ్యుత్పన్నమైనా భద్రతామండలికి దృష్టికి తేగల అవకాశమున్నదని, భారత ప్రభుత్వం భద్రతామండలికి ఆందోళన ఫిర్యాదును సూచించబడింది. ఈ ఫిర్యాదులో యింకా యాదించ విషయాలన్నాయి. “భారత దేశానికి పాకిస్తాన్ మధ్య యిప్పటికంటే పరిస్థితి ఏర్పడింది. జమ్మూ కాశ్మీర్ లపై తాము సాగిస్తున్న దండయాత్రకు, పాకిస్తాన్ పాఠాలు, పాకిస్తాన్ భూభాగాన్ని ఉన్న ప్రదేశాన్ని కొండజాతుల పాకిస్తాన్ సహాయాన్ని పొందు తుండడం చేత యా ప్రసాదభూమియైన పరిస్థితి యేర్పడింది. భారత ప్రభుత్వ ఫిర్యాదులో ముఖ్య అంశాలు:

జమ్మూ కాశ్మీర్ లపై దాడిచేసే మూకలకు పాకిస్తాన్ సహాయపడడం భారతదేశంపై దురాక్రమణ చర్యలను సూచించి, ఈలాంటి సహాయాన్ని వ్యతిరేకించే మూలని భద్రతామండలి పాకిస్తాన్ ను ఆదేశించ వలసిందిగా భారత దేశం విజ్ఞప్తి చేస్తున్నది. భద్రతామండలి ఆదేశం ప్రకారం పాకిస్తాన్ చేయకపోతే, అత్యంత తీవ్రతతో, దుండగులపై సైనికచర్యలు తీసుకొనే నిమిత్తం భారత ప్రభుత్వం పాకిస్తాన్ భూభాగాలలోకి ప్రవేశించవలసి వస్తుంది: అందుచేత యిది ఈలా అత్యవసరవిషయం. అంతర్జాతీయ శాంతి విచ్ఛిన్నమైనదిగా పరిగణించడానికి భద్రతామండలి సత్వరచర్యలను తీసుకోవలసిన భారత ప్రభుత్వ విజ్ఞప్తి.

1947 సెప్టెంబరు నెల వధ్యనుంచీ జమ్మూకాశ్మీర్ ప్రజల భాగం కోరికను దుండగుల తొరబడడం ప్రారంభించారు. వీరు ఆయా ప్రాంతాలలో విపరీతమైన దుండగుల కార్యచర్యలు, సంస్థానంలో కొంతభాగాన్ని ఆక్రమించారు. అక్టోబరు 24న పాకిస్తాన్ అధికారి

నిజానికి పంపిన పరిష్కారమునుంచి కాశ్మీర్ లపై దాడిచేసే మూకలకు పాకిస్తాన్ సహాయపడడం భారతదేశంపై దురాక్రమణ చర్యలను సూచించి, ఈలాంటి సహాయాన్ని వ్యతిరేకించే మూలని భద్రతామండలి పాకిస్తాన్ ను ఆదేశించ వలసిందిగా భారత దేశం విజ్ఞప్తి చేస్తున్నది. భద్రతామండలి ఆదేశం ప్రకారం పాకిస్తాన్ చేయకపోతే, అత్యంత తీవ్రతతో, దుండగులపై సైనికచర్యలు తీసుకొనే నిమిత్తం భారత ప్రభుత్వం పాకిస్తాన్ భూభాగాలలోకి ప్రవేశించవలసి వస్తుంది: అందుచేత యిది ఈలా అత్యవసరవిషయం. అంతర్జాతీయ శాంతి విచ్ఛిన్నమైనదిగా పరిగణించడానికి భద్రతామండలి సత్వరచర్యలను తీసుకోవలసిన భారత ప్రభుత్వ విజ్ఞప్తి.

జమ్మూ, కాశ్మీర్ సంస్థానంపై దాడులు ప్రారంభం కాగానే, ఇండియా యూనియన్ లో తమను చేర్చుకో వలసిందని మా ప్రభుత్వాన్ని జమ్మూ, కాశ్మీర్ ప్రభుత్వం కోరింది. సంఘటనలు తరచుగా సరిగ్గా వివరించబడినవి. కాశ్మీర్ లో యాకు ప్రమాదం వచ్చింది.

అక్టోబరు 24న సంస్థానాధీశుడు మహారాజా హరిసింగ్, మిలిటరీ సహాయం పంపవలసిందని అత్యవసరవిజ్ఞప్తి చేశాడు. జమ్మూ, కాశ్మీర్ సంస్థానాన్ని ఇండియా యూనియన్ లో చేర్చుకోవలసిందని వారు కోరారు.

కాశ్మీర్ సంస్థానంలో అతి ప్రముఖ ప్రజా సంఘం - సేవకా కాన్ఫరెన్స్ - కూడా సహాయపడవలసిందని ఇండియా ప్రభుత్వానికి ఇదే సూచనలలో విజ్ఞప్తి చేసింది. ఈ సంఘం షేక్ అబ్దుల్లా నాయకుడు.

కాశ్మీర్ లో యిలాంటి అమాలుక ప్రజాసేవకానికి, సంస్థాన భద్రతకు వాటిలిన ఘోర ప్రమాదాన్ని గురించి ఇండియా ప్రభుత్వం ఈ ఉభయ విజ్ఞప్తులను అనుసరించి తక్షణమే శ్రద్ధ వహించవలసి వచ్చింది.

సైనిక సహాయం పంపవలసిందని కాశ్మీర్ కావించిన విజ్ఞప్తి మన్నించడమే తమ విధ్యుత్ కర్మమని భారత ప్రభుత్వం భావించింది. భారత ప్రభుత్వం ఈ నిరయానికి రావడానికి గొంతు ప్రధాన హేతువులున్నవి. ఒకటి ఏమిటంటే, తన పొరుగున ఉన్న ఒకానొక రాజ్యం చేత తన ఆంతరంగిక వ్యవహారాలలో గాని విదేశ సంబంధాలలో గాని ఫలనా మార్గం అవలంబించ వలసిందని పరోపరాయి రాజ్యం బలప్రయోగం ద్వారా ఒత్తిడి తీసుకొనవస్తే, ఆరాజ్యానికి ఇరుగున ఉన్న ఏ సఖ్య రాజ్యమూ ఒదిగిపోయి ఉరుకోజాలదు. గొంతు హేతువు ఏమిటంటే,

జమ్మూ కాశ్మీర్ సంస్థానము భారత అధినివేశంలో చేరిపోయింది. ఇందువల సంస్థాన రక్షణకు న్యాయత: కూడా భారత ప్రభుత్వమే బాధ్యత వహించవలసి ఉన్నది.”

దురాక్రమణ దారులకద్ద శత్రువులు, మరతుపాతులు మొదలైన నానావిధ అధునిక అయుధాలు ఉన్నవనీ, ఒకేరకం మిలిటరీ దుస్తులు సైతం ధరిస్తున్నారనీ, భారత ప్రభుత్వం ఈ రేఖలలో తెలియజేసింది. ఇటీవల జరిగిన ఒక సంఘర్షణలో

భారత రాజకీయాలు :

కాశ్మీర్

భద్రతామండలికి

దుండగులు ఆకతాయి మూకలుగా గాక పటాలుగా భావించి పోరాడారనీ, శాస్త్రకర్తుగా వ్యూహం సైతం పన్నుతున్నారనీ, భారత ప్రభుత్వం విశదీకరించింది.

“పాకిస్తాన్ సైనికోద్యోగులు దుండగులకు శిక్షణ ఇవ్వడమే గాకండా కొంత వరకూ వారే నాయకత్వం వహించి యుద్ధాన్ని నడుపుతున్నారన్న విషయం కూడా నిస్సందేహం. దురాక్రమణదారులకు కావలసిన ఆహారము సామగ్రి యావత్తు పాకిస్తాన్ సప్లయ చేస్తున్నది. వైన వివరించిన వివిధ అంశాలు ఈ క్రింది విషయాలను ప్రభుత్వమున్నవి. (i) దుండగులకు పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం తన భూభాగం గుండా వెళ్లడానికి దారి హక్కు ఇస్తున్నది. (ii) పాకిస్తాన్ భూభాగాన్ని తమ యుద్ధ చర్యలకు మూలస్థానంగా దుండగులు ఉపయోగపెట్టుకొనిస్తున్నారు. (iii) దురాక్రమణదారులలో పాకిస్తాన్ దేశీయులు కూడా ఉన్నారు. (iv) సైనిక దుస్తులు, వాహనాలు, శక్త్యాలు మొదలైన మిలిటరీ సామగ్రి యావత్తు చాలవరకూ పాకిస్తాన్ నుంచే దురాక్రమణదారులకు లభ్యం అవుతుంది.

పాకిస్తాన్ ఉద్యోగులు దుండగుల మూకలకు శిక్షణ ఇవ్వడమూ, నాయకత్వం వహించడమూ ఇంకా అనేక విధాల తోడ్పడడమూ చేస్తున్నారు. జమ్మూ కాశ్మీర్ల అనుభవమున్న బాధలను వెన్వెంటనే తుదముట్టించగలందులకే ఈ యుద్ధ చర్యలకు ఇక నైనా స్వస్తి చెప్పించాలి. కాశ్మీర్ పరిస్థితిని త్వరలో చక్కచెట్టకపోతే భారతదేశము కూడా అవసర వ్యయప్రయాసలకు లోనుగావలసి వస్తుంది. దీనివల్ల ఇండియా పాకిస్తాన్ల మధ్య శాంతి కూడా భగ్నమై పోయే ప్రమాదం వున్నది. కాబట్టి, ఈ వివిధ కారణాలవల్లనూ జమ్మూ కాశ్మీర్ సంస్థానాన్ని సాధ్యమైనంత త్వరలో శత్రు నిశ్చేషం చేయగలం దులకే శీఘ్రతరయంతో చర్యలు సాగించడం వివాద భారత ప్రభుత్వానికి ప్రస్తుత పరిస్థితిలో మార్గాంతరం లేదు.”

ఇండియా ప్రభుత్వము జోక్యమును కల్పించుకొనుటవల్ల శ్రీనగర రక్షింపబడెను. దుండగిండ్లు బారాముల్లానుండి ఊరివరకు తరిమివేయబడిరి. అక్కడ వారిని భారతసేనలు అరికట్టియుంచినవి. ఈ ప్రాంతంలో ఇండియా సేనలతో 19 వేల మంది దుండగిండ్లు ఎదిరించి పోరాడుచున్నారు.

జమ్మూకు కాశ్మీరుకు నైర్వతి ప్రాంతములోని సరిహద్దులద్ద దుండగిండ్లు ఒత్తిడి మొదటినుండియు ఎక్కువగా నున్నది. ఈ ప్రాంతంలో రమరమ 15 వేలమంది, దుండగిండ్లు పోరాడుచున్నట్లుగా తెలియుచున్నది.

సంస్థానసేనలు కొన్ని చోట్ల దుండగిండ్ల చేతులబడింప బడినవి. దుండగిండ్లు యీ ప్రాంతంలో జనాన్ని హత్యలు చేస్తున్నారు. లూటీలు చేస్తున్నారు. ఇండ్లు తగులబెట్టుచున్నారు. స్త్రీలను చెరబట్టుచున్నారు. వారు దోచుకొన్న సామగ్రి యీ కొండజాతుల వారు నివసించే ప్రాంతాలకు ఎత్తుకొనిపోయి అచటి తమ జాతివారికి పంచిపెట్టి ఇంకా మరికొందరిని యీ దుండయాత్రకు పురిగొల్పి తీసికొనివచ్చుచున్నారు. జమ్మూకు కాశ్మీరుకు సరిహద్దులలోనున్న శత్రువు

బెంగాలురాష్ట్రములోని శత్రువు జిల్లాల యందు యీ కొండజాతులవారు 10 వేల మంది సమావేశమైరి. వారందరు సైనిక శిక్షణమును పొందుచున్నారు. వీరికి పాకిస్తానుకు చెందినవారే సైనికశిక్షణ మొసంగుచున్నారు. శిక్షణ మొసంగేడివారిలో పాకిస్తాను సైనికాధికారులకూడా కలరు. వారికి అన్నవస్త్రములను యిచ్చి ఆయుధముల నిచ్చి పాకిస్తాను ప్రభుత్వమే కనిపెట్టి చూచుచున్నది. వారిని మోటారులారీల మీద జమ్మూలోనికి కాశ్మీరుములోనికి పాకిస్తాను అధికారులే పంపుచున్నారు. పాకిస్తాను ప్రభుత్వపు మిలిటరీ అధికారులు నీవిలులనికారులు పరోక్షంగాను తత్వక్షంగాను ఈ వ్యవహారముతా నడిపించుచున్నారు.

గత అక్టోబరుమాసములో కాశ్మీర్ లో యిలాంటి దండెత్తివచ్చిన దుండగిండ్లు పాకిస్తానుకు వాయవ్యముగానున్న పర్వతజాతులు నివసించే ప్రాంతములనుండి వచ్చిరి. వీరు పాకిస్తాను ప్రాంతమునదాటి కాశ్మీరుమునకు వచ్చిరి. కాశ్మీర్ సంస్థానముయొక్క నైర్వతి ప్రాంతముమీదకు జరిగిన దండయాత్ర యావత్తు పాకిస్తాను అధికారుల ద్వారానే సాగింపబడుచున్నది. పాకిస్తానులో యీ దుండగిండ్ల పటాలములకు ఒక పెద్ద మకాము ఏర్పడియున్నది. అచటినుండి వారికి సప్లయలు జరుగుచున్నవి. వారు అత్యంత అధునికములైన యుద్ధసాధనములను ఆయుధములను అనగా మోటారులు వగైరాలను ఉపయోగించుచున్నారు పటాలములలోని సైనికలవలె ఏకతీరుగా దుస్తులను ధరించుచున్నారు. యుద్ధతంత్రముల ప్రకారము వ్యూహములను పన్ని యుద్ధము చేయుచున్నారు. వైరెస్ సెట్లు (గిప్సోత్రివార్తా సాధనము) యీ యోధులు ఉపయోగించుచున్నారు. మందుగనలను మాటు పెట్టుచున్నారు. వీరందరు మోటారు శక్త్యాలును ఉపయోగించుచున్నారు వారికి కావలసిన ఆహారపదార్థములన్నియు పాకిస్తాను ప్రాంతమునుండియే సప్లయ అగుచున్నవి.

ఈ సందర్భములను బట్టిచూడగా యీ క్రింది సారాంశములు జోళిపడుచున్నవి. 1. ఈ దుండగిండ్లు పాకిస్తాను ప్రాంతం మీదుగా వచ్చుచున్నారు. 2. వారి పటాలములకు పాకిస్తానులో సేనలను మకాము ఏర్పాటు చేయబడెను. 3. వీరిలో పాకిస్తానీయులు కూడా చేరియున్నారు. 4. వారికి మోటారు పెట్రోలు వగైరా సప్లయలు పాకిస్తానునుండి చేయబడుచున్నవి. 5. ఈ దుండగిండ్ల పటాలములకు పాకిస్తాను సైన్యములోని అభీసరులే శిక్షణమునొసంగి తోడ్పడి పడిపించుచున్నారు. ఇంతటి అధునిక సాధన సామగ్రిలను వారికి పాకిస్తానునుండి తత్వమరొక ప్రాంతమునుండి సప్లయ కాబాలవు. అట్టి సప్లయలను యీ దుండగిండ్లకు చేయకదని పాకిస్తాను ప్రభుత్వమును ఇండియా గవర్నమెంటు కోరెను. కాని పాకిస్తాను ప్రభుత్వము యీ మాటలను పెడిచెవినిపెట్టెను. ఈ దుండగిండ్లకు పాకిస్తాను ప్రభుత్వము ఏయేవిధముగా సహాయము చేయుచున్నదో వివరించుచు అట్టి సహాయములను చేయడం నిలిపివేయవలెనని కోరుచు 22-12-46 తేదీని ఇండియా ప్రధానమంత్రి స్వయంగా ఒక లేఖను పాకిస్తాను ప్రధానమంత్రికి అందజేసెను. ఈ ఉత్తరానికి పాకిస్తాను

కంఠీరవ

చక్కటి నిఁమా వ్యాసాలు, విమర్శనలూ విశేషాలు, కాథానులు. రవరసలు మరెన్నో నూత్న శిల్పకళలు. ఇంకా... ఎన్నోనూ వుంటాయి. ప్రతి తెలి 0-4-0 మాత్రమే నంబు చందా 3-8-9.

★ ఏజంట్లు కాగిరువారు వెంటనే దరఖాస్తులను పంపిస్తారెదము.

కంఠీరవ, 19 అయ్యమొదలిపిడి, జి.టి. మద్రాసు

సమస్యపై భారతప్రభుత్వ విజ్ఞప్తి

ప్రభుత్వం ఇంతవరకు జవాబు ఇవ్వలేదు. 16-12-47 తేదీన తిరిగి జాపకముచేయుచు తెలిగ్రామ నిర్మించుచున్న జవాబు రా లేదు. కాబట్టి యీ దుండగుల దండయాత్రను నివారించుటకు పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం లేదని వైసీపీకి చెప్పించిన సందర్భములనుబట్టి విడిచిపెట్టుచున్నది. పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వము యాథోచిత సహకరించుట ఇండియామీద ప్రత్యక్ష దురాక్రమణ చర్యలను జరుపుట యగుచున్నది. జమ్మూ కాశ్మీరు సంస్థాన ములు ఇండియాలో చేరినవగుటకు ఇండియామీదనే యీ దురాక్రమణ చర్యను పాకిస్తాను సాగించుచున్నదని భావింప వలెను.

12. పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వానికి సామ్యం గా ఎంత చెప్పినను లాభం లేకపోయింది. ఈ దుండగీండ్లకు పాకిస్తాను అండగాఉండి పహాయం చేయుచుండటవల్ల వారిని కాశ్మీరునుండి తరిమివేయుట కష్టపాద్యమగు చున్నది. ఈ దుండగీండ్లు యింకను కాశ్మీరులోనే ఉన్నారు. ఆచటిప్రజలను అనేక ఘోర హింసలు పెట్టుచున్నారు. కాశ్మీర్ లోను జమ్మూలోను అధిక సంఖ్యాకులు గా యీ దుండగీండ్లు చేరి యుండుట ఇండియాకు ఉపద్రవ కరము కనుక ఇంక సమర్థవైన రీతిగా, ఇండియా గవర్నమెంటు యుద్ధం సాగింప వలసియున్నది. ఆ రీతిగా చేయనియెడల, జమ్మూలోను కాశ్మీరులోని ప్రజలు దీర్ఘకాలము దుర్భల పాలగుదురు. భారత దేశమునకు అనేక వ్యయప్రయాసలు కలుగును. మీరు మిక్కిలి ఇండియాకు పాకిస్తానుకు మధ్య శాంతిని కాపాడుట దుర్లభమగును.

13 దుండగీండ్లు తిరిగి కొత్త దండయాత్రలను సాగించుకుండా త్వరగా నిరోధించవలెను.

భారత ప్రభుత్వసేనలు త్వరగా పాకిస్తాను ప్రాంతములలోకి ప్రవేశింపవలసి యున్నది. దుండగీండ్ల వైనిక మకామును ఛేదించుటకు అది తప్ప మరొక విధము లేదు.

పాకిస్తాను యొక్క ప్రస్తుత చర్యలు ఇండియాపై సాగింప బడుచున్న దురాక్రమణ చర్యలగుటవల్ల అంతర్జాతీయ నీతి ధర్మము ననుసరించి భారత ప్రభుత్వ సేన అను పాకిస్తాను మీదుగా పంప వలసియున్నది. అట్టిహక్కు అధికారము అంతర్జాతీయ ధర్మము ప్రకారముగా ఇండియా గవర్నమెంటుకు కలదు. ఆ రీతిగా పాకిస్తాను ప్రాంతంలోనికి భారతసేనలను

పంపించేయెడల పాకిస్తానుతో సంఘర్షణ రాకమానదు కనుక, సంయుక్త రాజ్యసభ యొక్క ప్రణాళికయందలి 35 నిబంధన ప్రకారముగా, ప్రస్తుత పరిస్థితులను సంయుక్త రాజ్యసభ. తాలూకు భద్రతా మండలికి నివేదించుచున్నాము. ఈ భద్రతా మండలివారు పాకిస్తాను ప్రభుత్వమును యీ క్రింది విషయమగుర్చి ప్రశ్నించ వలెనని భద్రతా మండలిని ఇండియా ప్రభుత్వముతోరుట యీ క్రమని భావించు చున్నాము.

(1) జమ్మూమీదను కాశ్మీరును మీద నుజరుగుచున్న దండయాత్రకు పాకిస్తాను ప్రభుత్వపు సేవలు అధికారులను విలిటరీ అధికారులను సహాయముచేయుచు అట్టి దండయాత్రలో పాల్గొనుట నివాచన వలెను.

(2) జమ్మూలోను కాశ్మీరు లోను జరుగు చున్న పోరాటము లో పాకిస్తాను వాసులు పాల్గొన రాదని అజ్ఞాపించవలెను. (3) కాశ్మీరుపై దండయాత్ర జరుపుచున్న దుండగీండ్లు పాకిస్తాను ప్రాంతంమీదగా పోవుటకు అవకాశము నొసంగరాదు. (4) వారికి విలిటరీ సప్లయలను యితర సప్లయలను చేయరాదు (5) ఈ పోరాటమును దీర్ఘంగా సాగించుటకు సాధనభూతమైన సహాయములను చేయరాదు.

ఈ విషయంలో భద్రతామండలి వెంటనే సర్వ జరుపవలసి యున్నదని ఇండియా ప్రభుత్వం నొక్కి వక్కాణించుచున్నది. దుండగీండ్లు దాడివెడలిన ప్రాంతం లో ఇటీవల గత కొలది దినములనుండియు యుద్ధతంత్రం అతివేగముగా సాగింపబడుచున్నది అందువల్ల అత్యంతగత ఇండియా ప్రభుత్వం ఎప్పుడు అవసరమైతే అప్పుడు అవశ్యకమైన సైనికచర్యలను జరుప వలసివచ్చును.

పాకిస్తానుతో మా వ్యవహార సంబంధములు కఠినంగా విషమస్థితికి వచ్చినందుకు ఇండియా ప్రభుత్వము చింతించుచున్నది. పాకిస్తాను రాజ్యము మాకు పొరుగురాజ్యము. అంతేకాదు. ఇటీవలనే పాకిస్తాను వేరుపడి యుండినప్పటికీ, మా ఉభయములకు అనేక సమస్తి వ్యవహార సంబంధములు ఏర్పడియున్నవి. అట్టి పాకిస్తానుతో సరైన ప్రాంతానికి సన్నిహిత సాహచర్యముతో వ్యవహరింప వలెననియే భారత దేశము మిక్కిలిగా కోరుచున్నది. శాంతి సమాధానము లేర్పడకుండా, ఉభయరాజ్యములకు క్షేమకరము. ఈ ఉభయ రాజ్య

లకే కాదు ప్రపంచమున కెట్టికీ, తేమ కరము. భద్రతా మండలివారు వెంటనే సర్వ జరుపుటవల్ల శాంతి భంగము కలుకకుండా కాపాడుబడుననే ఆశతో యిండియా ప్రభుత్వము యిప్పుడు భద్రతా మండలికి విన్నవించుకొను చున్నది.

సింహళంలో భారతీయులు

సింహళ ద్వీప జనాభా మొత్తం 65 లక్షలు. వీరిలో 8 లక్షలమంది భారతీయులే. సింహళ మునకు భారతీయులు, ముఖ్యముగా కమిషనులూ గ్రీలుగా తీసుకొనిపోవడినారు. అప్పటి భారతీయులకు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వపాలనలో, పౌరసత్వపు హక్కులే యివ్వబడలేదు. ఈరీతిగా రెండు వలసదేశముల మధ్య, విభేదము లేర్పాపవలె నని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ ఆశయము. సింహళం స్వాంత్ర్యం పొందడంతో, భారతీయుల సత్కర్మబలముల సిన ఆవరణము సింహళ వాసులందరు గుర్తించిరి. ఈ విషయమై శంషిట్ నెహ్రూతో సంప్రదింపులు జరుపుటకు సింహళ ప్రధాని సేనానాయకే ఈ వారములో భారతకి శ్రమ నకు వచ్చినాడు. అన్ని ముఖ్య విషయములపైనను ఉభయములకు అంగీకారం కలిగి నట్లు ప్రకటింపబడినది. సింహళంలోనే వుండదులమన్న భారతీయుల కందరికీ సింహళ పౌర సత్వ మివ్వబడును. తరువాత వారు భారతదేశము వెళ్ళెదరా, లేదా అను ప్రశ్నను అటుంచి, కొంత కనీసకాలము సింహళములోనున్న వారి కందరికీ పౌరసత్వ మిచ్చుట సమంజసము.

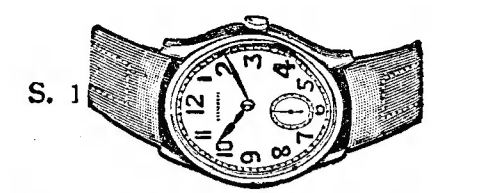
బొంబాయి కార్మికుల సమ్మె...

యానూని కార్మిక కేదాలను పరిష్కరించటానికై బొంబాయి ప్రభుత్వ మేల్కొనిచేసిన ఎథ్యగర్ల సంఘముల కార్యకర్తల విధానముల పట్ల అసమృథి నూచిస్తూ, బొంబాయి నగర కార్మికులు 5, 6 లక్షల మంది గత సోమవారం నాడు సమ్మె చేశారు. గ్రేడ్డ్ కార్మికులు తప్ప సగరంలోని తదితర కార్మికులంతా సమ్మెలో పాల్గొనుట వలన సగరంలోని పరిశ్రమలు, కార్యాలయాలు ఏమీ పనిచేయలేదు. ఈ సమ్మె పూర్తిగా శాంతి యుతంగానే జరిగింది. కాని అమరనాడు విద్యాగ్రంథ నిషేధాజ్ఞల నులంఘించి జగప ప్రయత్నించగా పోలీసులు కాల్పులు చేశారు. కొన్ని కుట్రలను గురించి, హిందీసాహిత్య సమ్మేళన మున మరొక కుట్ర జరుపుటకు అనుమతి నిచ్చుట అసంభవమై కారణమైనది. ఉప్పటిని అధికము కేయటకు ప్రభుత్వము శాయశక్తులా కృషి చేస్తున్నది. మాడొంట్లపాటు పారిశ్రామిక రంగంలో వివాదాలు లేకుండా పనిచేయుటకు కార్మికులు, యజమానులు అంగీకరించారు.

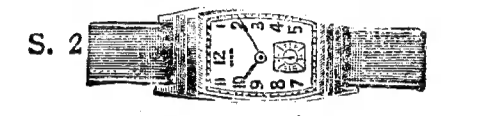
కార్మికుల కోరికలు తీర్చుటకు ప్రభుత్వము కృషిచేస్తున్నది. ఈ సమయమున కార్మికుల సమ్మెకు దిగుట సమంజసము కాదు. సమైక్య దారలపట్లను, కుట్రలు జరుపుకొనడలచిన విద్యార్థుల పట్లను ప్రభుత్వము మరికొంత జౌదార్మ్యముతో ప్రవర్తించిన బాంధవీడిది.

మేలురకం రిస్టువాచీలు

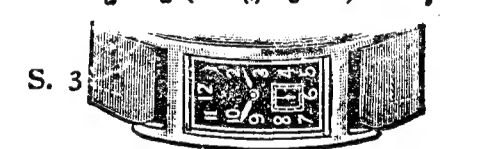
సి. న. షేర్. గొప్ప వనితనము. క్రింది 3 ఏళ్ల గ్యారంటీ. బొమ్మలో కన్న అడంగవులు ఉంది. ప్రతివాచీ అందమైన పెట్రోల్ గాని ప్లాస్టిక్ వట్టితో గాని, చెయ్యంతోగాని వజ్రము చేయబడును.

గుండ్రం లేక చతురం క్రొమియం కేసు రు. 20/-
.. మేరుకం రు. 24/-
బిల్లవరపు ఆకారం క్రొమియం కేసు
4 రాళ్ల రు. 30/-
మేరుకం 7 రాళ్ల రు. 38/-
రోల్లగోల్డ్ (10 ఏళ్ల గ్యారంటీ 5 రాళ్ల) రు. 55/-
15 రాళ్ల సైయన్ లెస్ రు. 42/-
.. రోల్లగోల్డ్ (10 ఏళ్ల గ్యారంటీ) రు. 75/-

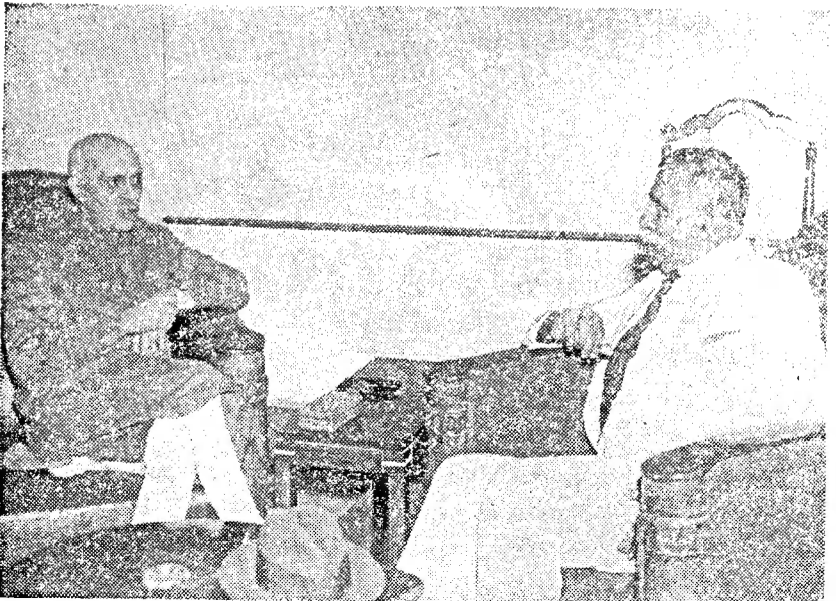

(రెక్టాంగులర్ లేక ట్రాన్సు ఆకారము)
బ్రైట్ క్రొమియం కేసు 4 రాళ్ల రు. 38/-
.. మేరుకం రు. 40/-
.. 7 రాళ్ల రు. 44/-
రోల్లగోల్డ్ (10 ఏళ్ల గ్యారంటీ 5 రాళ్ల) రు. 58/-
15 రాళ్ల సైయన్ లెస్ రు. 70/-
.. రోల్లగోల్డ్ (10 ఏళ్ల గ్యారంటీ) రు. 85/-

(వంకర ఆకారము)
బ్రైట్ క్రొమియం కేసు 4 రాళ్ల రు. 40/-
మేరుకం 5 రాళ్ల రు. 42/-
.. 7 రాళ్ల రు. 46/-
రోల్లగోల్డ్ (10 ఏళ్ల గ్యారంటీ 5 రాళ్ల) రు. 60/-
15 రాళ్ల సైయన్ లెస్ రు. 72/-
.. రోల్లగోల్డ్ (10 ఏళ్ల గ్యారంటీ) రు. 88/-
పైవాటిలో ప్రీ సైజుకు ధేని 12 1/2% అదనము. ప్యాకింగు పోస్టేజీ రు. 0-12-0 అదనము. ఏరెండింటి ఆర్డరుకైనా ఉచితము. ఆర్డరు పంపునపుడు వాచి నెలకు ఉదహరించండి.

జాబలన్నయ్య & గ్రీమ్స్ వు డారి.
PAPAGON WATCH Co., (A.P.)
Post Box No. 1419, Calcutta 6

సింహళ ప్రధాని సేనానాయకీగార్లతో నెహ్రూ సంప్రదింపులు.

నారాయణ భట్టు

(6 వ పేజీ తరువాయి)

ఆ కేసులు—పట్టు కేసులుకాక పోయేను. చీనా పండితుని మాటలు వివరము నవకాశము కలుగలేదు.

గురునాథశ్రేష్టి మరల లేచి నిలువబడి జైనుల వంక తిరిగి నమస్కరించి నిశ్చలముగా నుండ మని ప్రార్థించి యిట్లనెను:

“మీరు ఆగ్రహించుటకు కారణము లేక పోలేదు. వాదములో కొంచెము దూషణ ఓర్పు కొనవలెను.—నేను చీనా పండితుల నిదే ప్రార్థించుచున్నాను. ఎవరి సిద్ధాంతము వారు చెప్పవలసినదే గాని ప్రతిపక్షమును దూషించుటకు పిలువలేదు.—మీ రందరు ననుజ్ఞ యిచ్చుచో దూషణ వదలి పండితు డుపన్యసింపును!”

అధర్వణుడును జైనులును కాంతించిరి. అంతట చీనాపండితు డుపన్యాస ముప క్రమించెను:

“నాకు ధర్మభోధకు కోశము లక్కరలేదు. ఎందుకా ఎగ్దుబరువు! నాకు మీ రిక్కడ చూచుచున్న ఎముకలు దంతములు కపాలములు చాలును. ఈ లోకమంతయు దుఃఖము! దుఃఖము! దుఃఖము! దానికి హేతువు తెలిసి కొని దాని నివారణోపాయము తెలిసికొనవలె!”

“పతివ్రత సముపార్జయ” అది!—అది అట్లుగను గనుక ఇది కలుగును. అది ఉండుట కలుగుటవల్లనే ఇది ఉండుట జరుగుచున్నది. అది అట్లు ఉండనిచో ఇది మాకు మగును. అది ఆగి పోయినచో ఇది యాగిపోవును.”

“పతివ్రత సముపార్జయ” మని జ్ఞాన సంఘము నుండి పార్థస్థములు చెలరేగెను. దాని వివర మెన్నిమాటలో జ్ఞాన పండితుల యొద్ద తెలిసికొనియు నర్థముకాకన్న మధ్యవర్తి రాయబారులు చీనాపండితుని వివరణ మెంతయు బాగున్నదని ప్రత్యక్షముగా జ్ఞాపించిరి. ఆ జ్ఞాపాలు నిర్లక్ష్యముగా చిరునవ్వుతో స్వీకరించుచు చీనాపండితు డుపన్యాసము సాగించెను.

“నిర్వాణ సంపాదన ‘ఆర్యాష్టాంగమార్గము’ ననే గాని సాధ్యముకాదు—ఆ అష్టాంగము లివి: పదభిప్రాయము; పదాలోచనము; సత్సంభాషణము; సత్ప్రసంగము; సజ్జననము; సత్ప్రయత్నము; సన్యాసస్మృతి; సన్యాసము.

“మరియు బుద్ధుల మార్గము ‘మధ్యమార్గము’; అట్లు దేహమును విశేషముగా శ్రమపెట్టి నీర సింపజేసి తీర్చిప జేయరాదు. ఇట్లు ఇంద్రియ లోలులై దేహసాఖ్యమునే సంపాదించరు.

“బుద్ధుల ధర్మము క్షుప్తముగా నిది:

“సబ్బ పాపస్స అకరణమ్, కుళలస్స ఉప పంపదా సచ్చిత్తపరియోధపానమ్ ఏతం బుద్ధస కాపవమ్!”

“ఇట్టి సన్యాస ముసరించుట పనికిరా దని నెక్కవారుకూడ నుండురా? సమ్యాసంబుడును మహేంద్రునికంటె బ్రహ్మకంటె సమస్త దేవతల కంటె సత్కృష్టుడు. ఆ మహాసభావుడు ఈ లోకమున సంపరించుచున్నప్పుడు ఆ సమ్యాసంబుడుని కిరన్మనుండియు సేత్రములనుండియు నీలకిరణములును, దేహమునుండి నువ్వనీర కిరణములును, పెదవులనుండి లోహిత కిరణములును, దంతములనుండి యవదాత కిరణములును, కర వద ములనుండి మాంజన్వ కిరణములును ప్రసరించుచు నన్నియు గలసి దిక్కు ప్రభాస్వరమైన రూప ముగా జేసి భాసింప జేయుచుండెను. చిత్రకారు లందరును తమ యన్ని రంగులు ప్రయోగించియు నా యద్భుత రూపమును చిత్రింప యత్నించియు నింతవరకు కృతకృత్యులు కాలే దున్నారు.

“ఆ తథాగతుని ధర్మము నెవరు పూర్వ పక్షము చేయగలరు!” ఇట్లు పల్కుచు హంకారముతో చీనా పండితుడు ఉపన్యాసము ముగించెను. ఆ హంకారము మేఘగర్జనమువలె సభాస్థలమంతయు ప్రతిధ్వను లీనెను.

జ్ఞాన సంఘములోనుండి యొక్క సారిగా జయ జయ నినాదము లుప్పలిలెను.

అధర్వణాచార్యులు ఉపన్యాసము శ్రద్ధగా విని, మూత్యుగ్రాహి కాన నది యా చీనావాడప్పగించుచున్న పాత మని గ్రహించెను. మరియు నందులో తాను పూర్వము వినిన విష

యముగాని పదతికాని లేదు. ఇక నతని హంకారము ఊపిరితిత్తుల బలమునే ప్రదర్శించెను గాని, యందు ఉదాత్తమును నాంతరమంత్రకై యేమియు ద్యోతము కాలేదు. తన మనస్సుగాని వాక్కుగాని కామముగాని అణుమాత్రమును సంభవ మందలేదు.

ఆ జయజయ నినాదము లాత డడగనిచ్చెను. అట్లుపై సధర్వణుడు పెదవులపై చిరునవ్వు నాట్యువాడ సభయంతయు గలయ తిలకించెను. అంతట నిట్లు ప్రారంభించెను:

“చీనాపండితుర్యుని యుపన్యాస మందరు నాలించితిరి. తెలుగుభాష తనకు కాదనిన యీ పండితుడు తెలుగు రానివాడనే నమ్ముదురా?”

ఆ మాట యెవ్వరు గాదనలేకపోయిరి. ఇరు పక్షములగాక మధ్య గూర్చున్న జనములో నుండి యొక్కడు “పాతము బాగా అప్ప చెప్పి నాడు” అనికేకపేసెను. అందుకు అధర్వణుడు మరింత సంతోషించి యిట్లు సాగించెను.

శ్రేష్టి నన్ను పూర్వపక్షకోటిలో నుంచి నాడు. ముందు చీనా పండితుడు వాదాహ్వనము చేసెను గనుక కొంతతడవు నేను ప్రశ్నలే వేసెదను. జైన సిద్ధాంతము నుపన్యసింపను. సభ కిది సమ్యక్మే యనుకొందును.”

సభలో బహువిధముల యభిప్రాయములు బయలుదేరెను. కొందరు ముందు జైనమతము గూడ వివరీరి. జైనలుమాత్రము ఆర్యాష్టాంగ మార్గము పనికిరా దందురా? కొందరు ప్రశ్నలే వేయును కోరిరి. ఒకటి ఖండించిననే కదా రెండవది నిలువబెట్టుట! తుదకు మొత్తముమీద ప్రశ్నలకే యనుమతి యిచ్చిరి. అంతట అధర్వణు డిట్లు మరల సాగించెను:

“ఇంతిసేపు చీనాపండితుని యుపన్యాసము మీరందరు నోపికగా విసుగులేక శ్రద్ధగా నాలకించివారు. మా కన్నడ దేశములో సభాసదు లింత శ్రద్ధ చూపరు. మాకు పరమానంద మైనది, మీలో కొంద రి యుపన్యాసము వినుచు సాధువాదములు చేసివారు. కాని యిందులో నొక్కరికైనను ఆయన చెప్పినది అర్థమైనదా? ఎంతసేపటికీ గౌతముని గొప్పదనమే ప్రకటించెనుగాని గౌతమబోధ యేమో నామమాత్రము బోధపడలేదు. సన్యాసప్రవర్తనము కావలె నని సమస్తమతములు బోధించినది. గౌతముని విశిష్టత యేమి? గౌతముని గొప్పదనము ఎట్లు బుజువు చేయుచువు? అతడు మహాసభావు డనుటకు నీకు నుండు ప్రమాణ మేమి?”

అధర్వణుని వివరణ విని, యంతవరకు చీనా పండితుని వైరుధ్యము మెచ్చుకొనుచున్న రాయబారులూడ నిజమే యనిరి.

చీనాపండితుడు నిర్లక్ష్యముగా తలకూడ ఎత్తక ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

“ఇదేనా పూర్వపక్షము? అందు కనేకజ్ఞాన గ్రంథములే ప్రమాణము!”

సరిగా సధర్వణుడా ప్రత్యుత్తరమే రావలె నని యుద్దేశించెను. అతడు ముందు నెమ్మదిగా ప్రారంభించి అంతంతకు కంతము పెద్దదిచేసెను.

“మంచిది. మీ జ్ఞాన గ్రంథములే గదా నీ వాక్యములకు ప్రమాణము? నా వెంట తెచ్చిన యీ కోశములన్నియు అతనిని మరొక విధముగా భూషించుచున్నవి. మరి నీ ప్రమాణగ్రంథములు సభకు తీసికొనిరాలేదు. నీవు తెచ్చిన యెముకలు దంతములు కపాలములు గౌతముని గొప్పదన మేమి బుజువు చేయగలవు? జ్ఞానధర్మము అక్షుల ధర్మము. సంఘారామములలో మీరు పూరించునది అక్షులను దంతములనేగదా! చితు లపై గట్టిన సమాధులేగదా మీ నైత్యములు! నీవు మూడు బళ్లపై ప్రమాణార్థము తెచ్చిన యీ బీభత్సద్రవ్యములే జ్ఞానధర్మము శ్మశాన ధర్మముని బుజువు చేయుచున్నవి. శ్మశానముల నాశ్రయించి యుండునది పితాచములు కనుక మీది పితాచధర్మము. మీ మతము నాగజాతు లలో ప్రాణిని కాన అది రెండు నాలుకల నానులధర్మము!—అంతేనా?”

అధర్వణుని కంతము పెద్దది పెద్దదియై కాల కేఘగర్జనముగా తుదకు పరిణమించెను. పుస్తక మప్పగించుచున్న చీనావాని మాటలకును

విద్వాంసుడగు అధర్వణుని స్వయం ప్రభూత వాగ్దాటికిని వెంటనే భేదము విన్నవారికెల్ల గోచరించెను.

సభ దద్దరిల్లెను. అధర్వణుడు చాలించువరకు నెవ్వరు నతని వాక్యనివాహ మాపలేక పోయిరి. మంత్రముగ్ధులవలె నందరు నిశ్చలులైరి. నిజ ముగా అధర్వణుడే మహామంత్రసిద్ధుడా యని విన్నవారి కనిపించెను.

జ్ఞానసములో కలకలము పుట్టెను. మధ్య నున్న తటస్థజనము వేదిక చుట్టియున్న రాయ బారులను, “నిజమే. ధర్మము బుజువు చేయుటకు ఈ ఎముకలూ దంతములూ కపాలములూ ఏమిటి మరి! మరి ఇంత బీభత్స ప్రదగ్ధనమా!” అనుచు అసహ్యము ప్రదర్శించిరి.

చీనాపండితుడు మండిపడెను.

“నీ వేదో పండితుడ వనకొంటిని. నీ పూర్వ పక్షమింతేనా? ఇట్టి పూర్వపక్షము చేసినవారిని చీనాదేశములో వేమి చేయుదురో ఎరుగుదువా?”

ఇట్లుచు చీనాపండితుడు ప్రక్క నున్న ఎముకలు దోసె దొక్కసారి యొత్తి వేదికపై పోసి యేదియో చెప్పబోవు చుండెను.

అధర్వణాచార్యులు మెరపు మెరసినట్లు లేచి యా యెముకలుతీసి చీనాపండితుని నెత్తిన పోసెను. ఆ పై నొక్క స్రుటిలోనా సభాంగణము రణరంగముగా మారిపోయెను. ఉభయపక్షము లును అందుకు సంసిద్ధులై వచ్చినట్లుండెరి గాని యిందులో జ్ఞాదుల పిలవక జైనులలో కని పించలేదు. సందడి సద్దుమన్న యువకుల చేతు లలోని కర్ర లుభయపక్షమువారు బలవంత ముగా లాగుకొని ప్రయోగించిరి. చీనాపండితుడు తనవాదమునకు సాక్ష్యముగా తెచ్చిన మూడు బళ్ల ఎముకలు దంతములు కపాలములు నొక్కవైపు నను, అధర్వణుడు తెచ్చిన కోశము లొక్కవైపు నను ఆయుధములుగా నుపకరించెను.

జ్ఞానపక్షమున పదిమంది చనిపోయిరి. జైన పక్షమున నిరవనిమంది మృతులైరి. ఉభయ పక్షములను గాయములు చెబ్బలు తిననివారు అరుదుగా నుండిరి. తటస్థులై చూడవచ్చినవారికి గూడ నా మర్యాద తిప్పలేదు.

అతికష్టముమీద ప్రైవెట్లతో అట్లు చీనా పండితుడు ఇట్లు అధర్వణుడను నిర్వృణ్ణులై నివాస ములుచేరిరి. పొవులూరి మల్లనయు వేముల వాడ భీమకవియు పూచిన కింకరుములవలె నెత్తురుతో తడిసిన వస్త్రములతో నిల్లు చేరిరి.

సభకు రాయబారుము జరిపిన వారిలో ముఖ్యుడు ఉభయముల వారింప నడ్డముపోయి రెండువైపుల చెబ్బలును తగిలి క్రిందిపడి మార్చు పోయెను.

చిత్రముగా గురునాథశ్రేష్టి మాత్ర మెట్లా తప్పించుకొని కేకల మారోహించి యతివేగమున దాటిపోయెను.

రాజభటు లానాడు మొత్తము మూడువందల మందిని బంధించి కారాగారమునకు దీసికొని పోయిరి. రాజభటులు చీనాపండితుని అధర్వణుని రాయబారులను పట్టుకొన బోవుచుండ లేచినాయకుడు వారింపెను.

ఆ రాత్రి చీనా పండితుని పక్షమునను అధర్వణాచార్యుల పక్షమునను జయపత్రముల వ్రాసి

యిమ్మని రామబారము జరిపినవారి గృహము లకు జనములు వెళ్లిరి.

అందు కొందరి కానాడు బుద్ధపండితునిదే తప్పని తోచెను. అతడు ఎముక లెందుకా దుమ్మెత్తి పోసినట్లు పోయవలె! అధర్వణాచార్యులడిగిన యొక్క ప్రశ్నకే చీనాపండితుడు ప్రత్యుత్తర మియలేక దౌర్జన్యమునకు దిగ ననియు జ్ఞానధర్మము శ్మశాన పితాచ ధర్మముని అధర్వణాచార్యులు యొక్క యుక్తముగా నిరూపించే ననియు వివరములు వ్రాయుచు నట్టివారు అధర్వణాచార్యుల జయపత్రముల సంతకములు చేసిరి. మరికొంద రానాడు అధర్వణుడే తప్పని యభిప్రాయపడిరి. ఆ యెముకలు తీసి చీనా పండితుడు వేదికపైనుంచి యేదియో వివరింప బోవుచుండెను. అది వివరీయక అధర్వణుడు ఆ ఎముకలు చీనా పండితుని నెత్తిన పోయూ

లెందుకు? ఆలరిచిల్లరవానివలె విద్వాంసుడ నని పేరు పెట్టుకొనినవాడు ప్రవర్తించవచ్చునా? అట్టివారు చీనాపండితుడు జ్ఞాదుల యష్టాంగ మార్గమున పతివ్రత ముపార్జయమును అర్జుణముగా నిరూపించే ననియు అధర్వణాచార్యుల జైనవాదముకూడ చెప్పాలక వంకపెట్టి తప్పించుకొని చొప్పుదంటు ప్రశ్న వేసి దానికి జవాబు చెప్పుచుండగా నడ్డము వచ్చి హీనముగా దౌర్జన్యము చేసినాడనియు నితరవివరములుచేర్చి చీనాపండితుడు టయోలిన జయపత్రములపై వ్రాసినట్టిది. ఆ రాత్రి గురునాథశ్రేష్టియొద్దకు ముందు అధర్వణపక్షపాతులు వచ్చి వారి జయపత్రములపై సంతకము చేయుచుకొనిరి. ఆ పిమ్మట చీనాపండితపక్షమువారు వచ్చి వారి జయపత్రములపైగూడ నాతని చేవ్రాలు వేయుచుకొనిరి.

ఆ రెండు జయపత్రములపై ఇతరులు వేసకు వేలుగా నా రాత్రియెల్ల సంతకములు చేయుచునే యుండిరి. మరునాడు రాజము హేంద్ర పుర మెల్ల రెండు జయపత్రముల ప్రతులు ఆర్భాటముతో పంచిపెట్టిరి. కొన్ని పిఠులలో జ్ఞాదుల విజయోత్సవమును, మరికొన్ని వాడలలో జైనుల విజయోత్సవమును మహావైభవముతో నూరేగెను.

పాపము, అధర్వణాచార్యులకీ జయసందర్భమున పెద్ద దుఃఖకారణము సంభవించెను. సభాంగణమునకు అతడు తీసికొనిపోయిన కోశములు చాలాగాము పోయెను. అవి జ్ఞాదులపై విసరి నందున వారని తీసికొని కనితీర ముక్కలు చేసి నిప్పంటించి యా బూడిద పక్కనన్న గోదావరిలో కలిపివేసిరి. ఆ కోశములలో నమూనా మగు ననేక గ్రంథములు కలవు.

అందులో అధర్వణుడు పద్యకావ్యముగా నాంధ్రీకరించుచున్న పంపభారతములో మూడు పర్వములు వ్రాసిన గ్రంథముకూడ కలదు మరియొక ప్రతి యాత డుంచుకొనలేదు. అదంత రముకొరకు వేసిన కోశములలో సత డదికూడ వేసికొని వెళ్ళెను. అది పోయినందుకు అతని ఉత్సాహ మంతయు పోయెను. ఆ కోశము సంపాదించినవారికి పెద్ద బహూకృతి యొనరించెదమని ప్రకటించికొని లభ్యము కాలేదు. అప్పుడు వ్రాయుచున్న విరాటపర్వము మాత్రమే భద్రముగా నుండెను.

జీవితమునకు
క్రొత్తకాంతి!

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

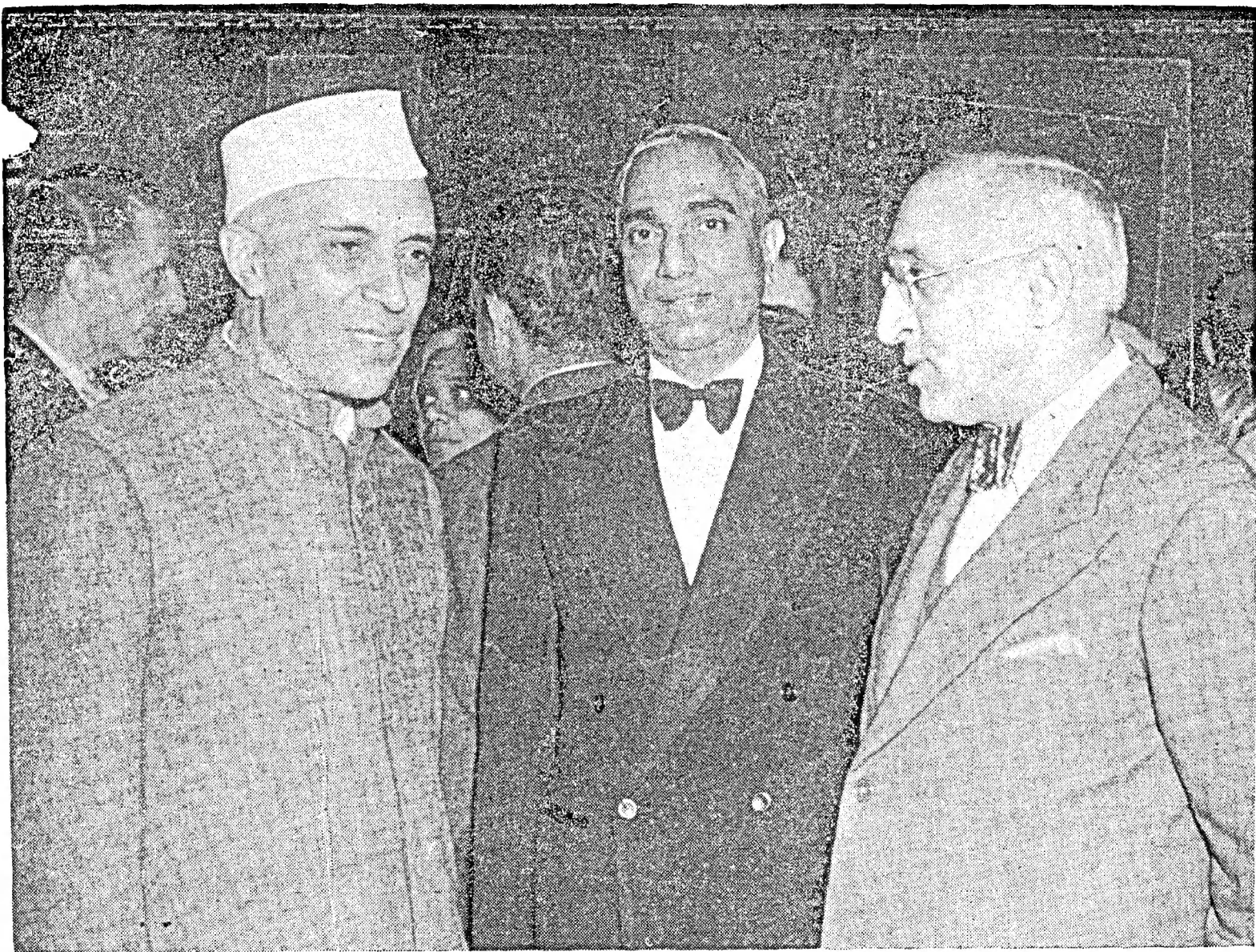
జీవామృతము

ఈ ఆనంద సంసారం
ఒక ఆరోగ్యచిత్రం. జీవామృతము బలవర్ధకౌషధం.

ప్రీతి, పురుషులూ సేవింపవచ్చును. ఇది జీవితమునకు క్రొత్తకాంతినిచ్చును. జీవామృతము చురుకుదనమునిచ్చి దీనివ్యూహనపైన ఆరోగ్యమును ప్రసాదించును.

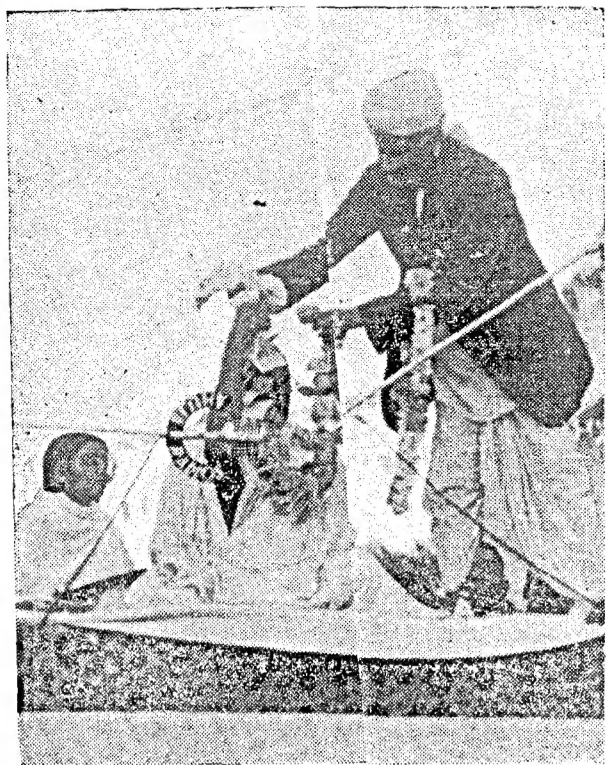
ఆయుర్వేదాశ్రమం ఎమ్.టి.ఎడ్. మద్రాసు 17

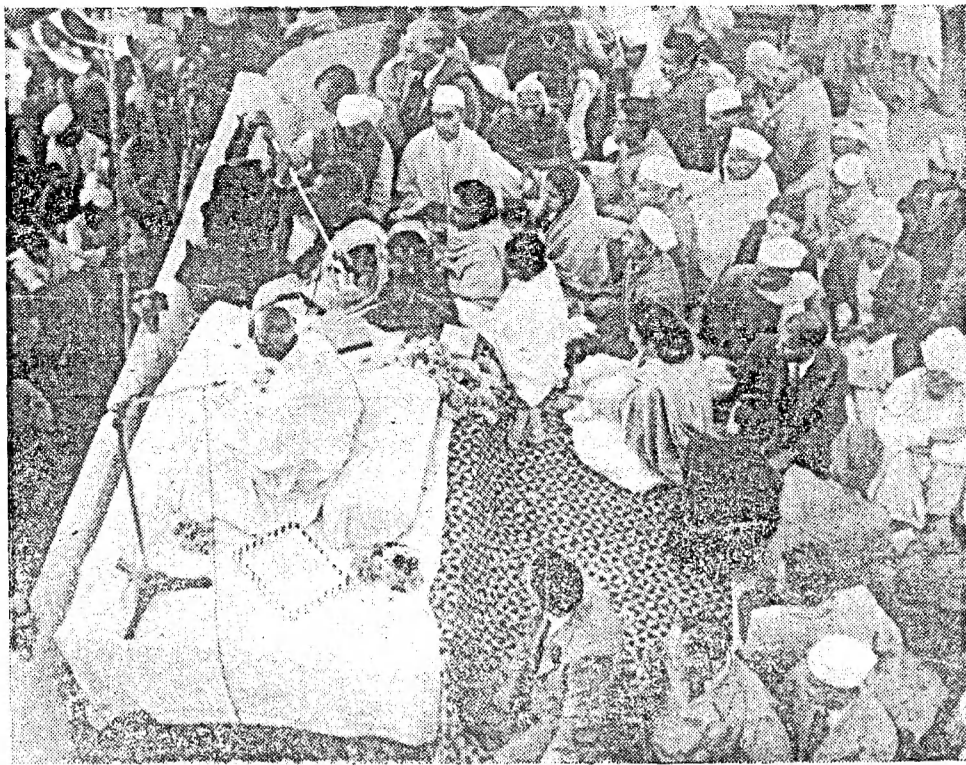

విజ్ఞాన

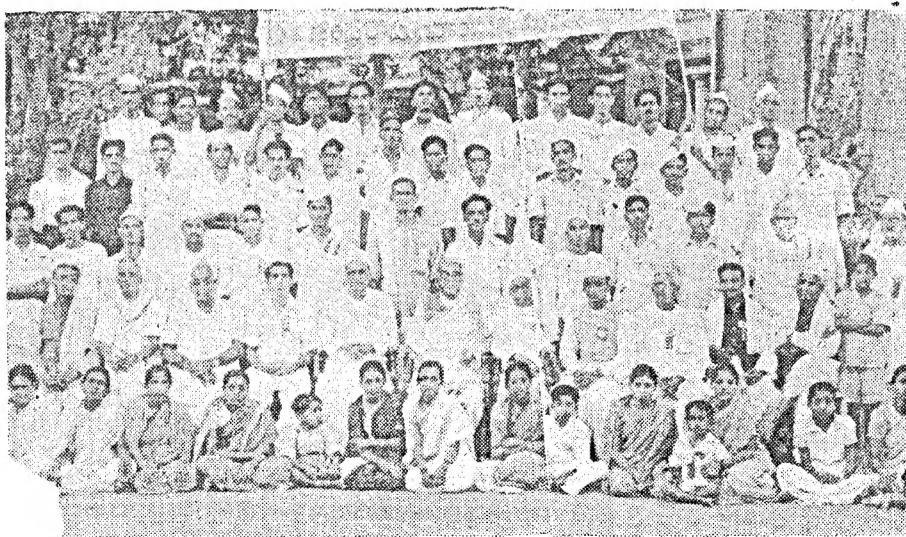
న్యూఢిల్లీలో జరిగిన పారిశ్రామిక సహవేష ప్రతినిధులకు ఢిల్లీ జింఖానా క్లబ్బులో స్వాగత మొసగినపుడు. ప్రధాని జవహర్లాలు నెహ్రూ, పారిశ్రామిక కార్యదర్శి, ఎస్. ఎ. వెంకట్రామన్, సర్ హోమా మోడి. గార్లతో సంభాషిస్తున్న దృశ్యం. జి. ఆర్. డి. తాతా, శ్రీమతి మణిబేన్ కార్లు కూడా చిత్రంలో నెహ్రూవెనుకనే ఉన్నారు.

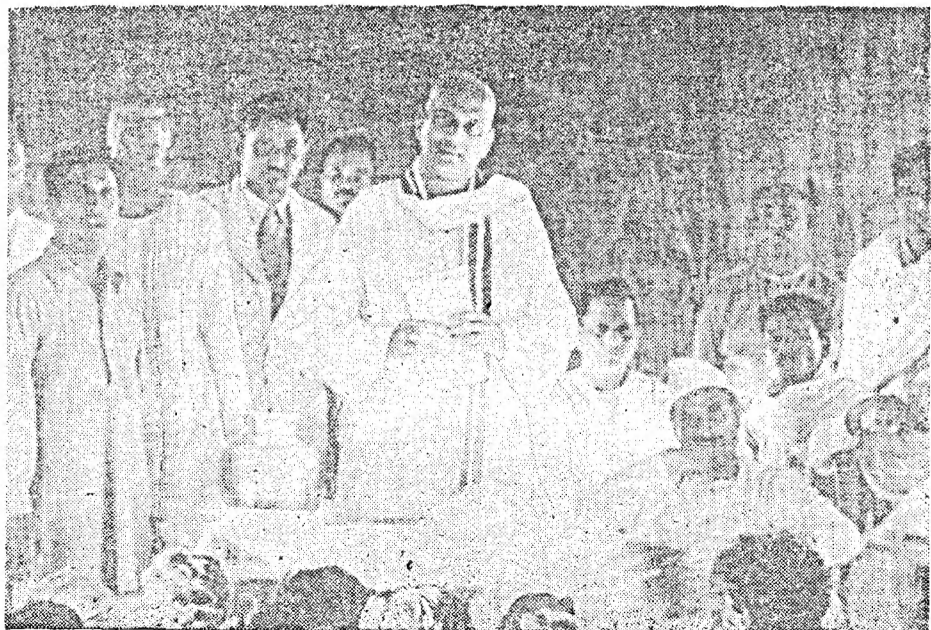
తూర్పురంజాబ్ గ్రామసభకు కప్పివోట్ల హోమో గాంధీ జీ నిమలాంకతు చేస్తున్న దృశ్యం.

తూర్పురంజాబ్ గ్రామంలో గ్రామ సభాభవనం ప్రారంభోత్సవానికి గ్రామ ప్రజల ఆహ్వానంపై వెళ్ళినపుడు, మహాత్మా గాంధీ సభా ప్రారంభోత్సవం చేస్తున్నదృశ్యం.

శివమొగ్గల్లో జిందగిరాష్ట్ర హిందీ మహాసభ. ఆద్యలు శ్రీ సుకాశం పంతులుగారు, ప్రారంభకులు ఆర్. డి. రామకృష్ణరాజుగారు, సభ సంఘాధ్యక్షులు ఆనంతశయం అయ్యంగారు మధ్య కృష్ణారు.

రాజమహేంద్రవరంలో కళా సంకట్రాపు గారు అల్యూమినియం వర్కర్ల సమావేశం హోదాపత్రం సమర్పిస్తున్నదృశ్యం

కారాగారం

భానుమతి,
కాకత సుబ్బారావు,
సి. యస్. ఆర్,
నాగేశ్వరరావు,
హేమలత,
ఆరణి,
సూర్యనారాయణ,
రాఘవరావు,
బేబి సుమిత్ర,
సీతారాం,
రామనాథశాస్త్రి,
తదితరులు.

జనవరి

2వ
తేదీనుండి

భరణి వారి

రత్నమాల

బెజవాడ ..... లక్ష్మి
విశాఖపట్నం ..... పూర్ణా
విజయనగరం ..... పూర్ణా
కాకినాడ ..... మేజిస్ట్రేట్
రాజమండ్రి ..... మినర్వ
గుంటూరు ..... సునీటి
తెనాలి ..... సత్యనారాయణ
మచిలీపట్నం... బృందావన్
ఏలూరు ..... గోపాలకృష్ణ
కర్నూలు ..... చాంద్
కేంద్రాలలో

పుదర్శింపబడుతుంది.

POORNA
Release..

దర్శకుడు :
రామకృష్ణ.
కవన
సముద్రాల.
సంగీతం :
సుబ్బరామణి.
నృత్యం :
నూటియో
నూటా. గ.

BHARANI PICTURES... MADRAS 17.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము

ప్రథమ ద్వితీయ సంపుటములు

ప్రథమసంపుటమునందు డిమియూ ర-వ ఆకృతియందు ౬౦౦ పుటలు గలవు. ఇందు 'అ' నుండి 'అధ్వర్య' వరకును గల విషయము గలదు. త్రివర్ణ పటములు ౮, ఇతరపటములు ౧౨గి, వివిధ విషయములు ౮౦౦ కలవు.

రెండవ సంపుటమునందు డిమియూ ర-వ ఆకృతియందు ౬౦౦లకు మించి పుటలు కలవు. 'అ' మొదలుకొని 'అశ్వినీ' వరకు గల విషయము గలదు. త్రివర్ణపటములు ౧౦, వానిలో ౨ అమరావతి స్తూపమునకును ౨ అనాహతమునకును చెందినవియు ౬ దేశచిత్రపటములును గలవు. ఇవిగాక మరి ౫ సాదా దేశపటములు కలవు. ప్రాచీనాంధ్రుల కళాసంపదను వక్తముచేయు అమరావతిస్తూపమును గురించిన గొప్ప వ్యాసమునందు అమరావతి శిల్పమునకు సంబంధించిన హాఫ్ట్ బోక్ బొమ్మలు రమారమి ౧౦౦ ను, వేషభూషాదుల వెల్లడించు బొమ్మలు ౫ వలకును గలవు. మరియు అభినయమును వ్యాసమున భరతశాస్త్రమునందలి వేటువేటు హస్తములనుమాచించు బొమ్మలు ౫౭ ను, 'అనాహతము' నందు పట్టుకాదుల చిత్రములును గలవు. ఇట్లు ఆ యాశ్వసములకు చెందిన చిత్రములు మొత్తముమీద ౨౫౦కి పైగా నున్నవి. వివిధవిషయముల సంఖ్య ౮౦ వరకు నుండును. సంపుటము చక్కని స్వదేశీచర్మముతోడను బంగారు రేఖలతోడను సంపుటికృతు. ప్రతిసంపుటమున ౬౦౦ పుట లుండును.

ప్రతిసంపుటము వెల రూ. ౧౦.

పోస్టద్వారా : రూ. ౧-౮-౦. రైలుద్వారా : దగ్గరచోట్లకు ఖర్చు, ఆ. ౧౨.

మేనేజరు, ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వ కార్యాలయము, నెం. 7, తంజెటిపీఠి, మదరాసు.